

JAARSTUKKEN 2024

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2024 aan. Een jaar dat begon in de uitzonderlijke bestuurlijke situatie dat de burgemeester in de plaats trad van het college. Onder begeleiding van een extern verkenner, de heer Eenhoorn, is een proces gelopen om de bestuurlijke stabiliteit terug te brengen. Als resultaat daarvan werd op 5 maart 2024 het addendum op het coalitieakkoord 'Ruimte voor keuzes' door uw raad voor kennisgeving aangenomen. Eveneens werd het college terug op sterkte gebracht, en is het traject in gang gezet om te werken aan de Bestuurscultuur.

Landelijke ontwikkelingen

Op 16 mei 2024 werd het Hoofdlijnenakkoord gepresenteerd. Op diverse punten raakt dit aan gemeentelijk beleid. Een voorbeeld daarvan is de Spreidingswet, waarvan het voornemen is om deze in te trekken. Het betreffende wetsvoorstel wordt, na advisering door de Raad van State, naar verwachting dit jaar aan de Kamers aangeboden. Hangende dit proces zijn wij doorgedaan met onze opgave in de Spreidingswet (aanbieden van opvang en realiseren nieuwe plaatsen).

Projecten

Tijdens het jaar hebben wij u tussentijds bijgepraat over de grote projecten, zoals Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen en het havengebied Breskens. Het beleidsplan Duurzaamheid werd door u vastgesteld. De Omgevingswet en de wet Kwaliteitsbevordering (deels) zijn in werking getreden. Samen met de Provincie is voor Zeeland gewerkt aan een nieuwe vorm van mobiliteit, die meer gericht is op de behoefte van de klant. In 2025 wordt hiervoor een nieuwe gemeenschappelijke regeling aangeboden. Meer informatie over de projecten vindt u in de paragraaf Projecten.

Woonbeleid

Het Woonbeleid is op 1 januari 2024 in werking getreden. Op basis daarvan hebben wij in twee tranches de woningbouwverzoeken beoordeeld. De eerste tranche bracht 35 verzoeken, de tweede tranche 11. Op 199 woningen is een positief advies afgegeven. Meer informatie over de aantallen en de wijze van afweging, vindt u in programma 3.

Rekeningresultaat

We sluiten 2024 af met een saldo van € 8,897 miljoen. Bij de primitieve begroting werd uitgegaan van een saldo van € 1,469 miljoen. In december (na de 21e begrotingswijziging) gingen we uit van een saldo van € 6,734 miljoen. Bij het raadsvoorstel behorende bij deze jaarrekening, treft u ons voorstel voor de resultaatbestemming aan.

Oostburg,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLUIS,

De secretaris,

De burgemeester,

S.I. de Kievit-Minnaert

mr. M.M.D. Vermue

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
----------------	---

Jaarverslag

Programma's	9
Programma 1: Duurzaamheid	9
Programma 2: Economie en Arbeidsmarkt	13
Programma 3: Wonen en Voorzieningen	18
Programma 4: Sociaal Domein	26
Programma 5: Bestuur en veiligheid	32
Programma 6: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien.....	38
Paragrafen	39
Paragraaf Lokale heffingen.....	39
Paragraaf Weerstandsvermogen.....	43
Paragraaf Kapitaalgoederen	48
Paragraaf Verbonden Partijen.....	55
Paragraaf Financiering.....	74
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	77
Paragraaf Grondbeleid	86
Openbaarheidsparagraaf	92
Paragraaf Grote Projecten.....	93

Jaarrekening

Balans	98
Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	100
Toelichting op de balans.....	101
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	137
SiSa lijst.....	161

Bijlagen

Begrippenlijst.....	170
Indicatoren	173
Overzicht investeringsuitgaven	176

Inleiding

Financieel resultaat

De gemeente Sluis sluit het jaar 2024 af met een voordelig rekeningresultaat van € 8.896.845. Het rekeningresultaat bestaat uit twee onderdelen, te weten:

	x € 1.000	
Resultaat uit overheidsactiviteiten	8.996	voordeel
Resultaat uit grondexploitatie	99	nadeel
Rekeningresultaat 2024	8.897	Voordeel

Totstandkoming rekeningresultaat

In de laatste programmawijziging 2024 werd het resultaat na bestemming geraamd op een voordelig saldo van € 6.734.152. Het uiteindelijke resultaat is € 2.162.693 voordeliger. Hieronder volgt een overzicht van de programma's met daarbij de saldo's en de afwijking van de begrote cijfers.

(in duizenden euro's)

Omschrijving	Begroting 2024			Realisatie 2024			Realisatie 2024 t.o.v. begroting 2024		
Programma:	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 Duurzaamheid	5.578	6.480	902	5.444	6.349	905	135	132	-3
Programma 2 Economie en Arbeidsmarkt	1.594	5.925	4.331	1.244	4.792	3.548	350	1.133	783
Programma 3 Wonen en Voorzieningen	13.877	29.951	16.074	14.310	27.397	13.086	-433	2.554	2.988
Programma 4 Sociaal Domein	8.153	37.987	29.834	7.362	36.965	29.603	791	1.022	231
Programma 5 Bestuur en Veiligheid	5.626	10.537	4.912	5.854	10.200	4.346	-229	337	566
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb	93.107	15.402	-77.705	93.701	15.125	-78.576	-594	277	870
Totaal programma's	127.936	106.283	-21.653	127.915	100.828	-27.087	20	5.455	5.435
Mutaties reserves	15.325	30.244	14.918	13.869	32.060	18.190	1.456	-1.816	-3.272
Gerealiseerde resultaat	143.261	136.527	-6.734	141.785	132.888	-8.897	1.476	3.639	2.163

Het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie, € 2.162.693, wordt op hoofdlijnen als volgt verklaard. Bij de Toelichting overzicht baten en lasten is er een uitgebreide verschillenanalyse opgenomen.

Programma	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Voordelig	Nadelig
1	RUD		132
2	Grondexploitatie (GREX)		99
2	Monumenten	121	
2	Stranden	211	
3	Gebouwen (afschrijving)	123	
3	Parkeerbelastingen		182
3	Groen	113	
3	Rioleringen		305
3	Leges bouwvergunningen	138	
3	Afschrijvingen diverse investeringen	358	
4	Sociaal domein	231	
5	Voorziening wethouderpensioenen		700
5	Bommenregeling	60	
5	Opvang Oekraïners	1.007	
6	Overhead	374	
6	Belastingen	456	
div	Overige	389	
	Totalen	3.581	1.418
	Saldo (verschil begroting – realisatie)	2.163	

Kerngegevens

		Rekening per 31-12-2023	Rekening per 31-12-2024
Sociale structuur			
Aantal inwoners		23.150	23.108
waarvan:			
0 t/m 19 jaar		3.889	3.826
20 t/m 64 jaar		12.363	12.323
65 jaar en ouder		6.898	6.959
Aantal bijstandsontvangers		394	416
Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente in ha.		30.716	30.716
Aantal woonruimten		18.588	19.195
Financiële structuur			
Opbrengst belastingen en rechten	Totaal	36.945.000	39.046.000
	per inwoner	1.596	1.690
Algemene uitkering Gemeentefonds	Totaal	50.580.000	53.921.000
	per inwoner	2.185	2.333
Boekwaarde vaste activa	Totaal	114.170.000	118.146.000
	per inwoner	4.932	5.113
Eigen vermogen	Totaal	70.400.000	97.487.000
	per inwoner	3.041	4.219
Vaste schuld	Totaal	49.481.000	34.483.000
	per inwoner	2.137	1.492
Omvang exploitatie	Totaal	119.258.000	141.785.000
	per inwoner	5.152	6.136

Leeswijzer

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn regels voor de samenstelling van de jaarstukken opgenomen. Met deze stukken legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad.

Het doel van de jaarstukken is de gemeenteraad, de inwoners, de hogere overheden en andere belangstellenden te informeren over de financiële gang van zaken over het afgelopen boekjaar en de financiële positie aan het einde van het boekjaar.

In de jaarstukken treft u eerst het jaarverslag aan (programmaverantwoording en de paragrafen), daarna de jaarrekening en tot slot de bijlagen.

Jaarverslag

De programmaverantwoording bestaat uit de volgende vijf programma's:

1. Duurzaamheid
2. Economie en Arbeidsmarkt
3. Wonen en Voorzieningen
4. Sociaal Domein
5. Bestuur en Veiligheid

Daarop volgt het overzicht met de algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien, overhead en vennootschapsbelasting en de beleidsmatige verantwoording over 2024.

De indeling van de programma's is conform het coalitieakkoord "Strategie met ambitie".

Per programma wordt achtereenvolgens weergegeven:

- **Inleiding:** waar draait het om in het programma? Dit betreft de tekst zoals opgenomen in de begroting 2024.
- **Speerpunten:** onderdelen van het beleid waar extra aandacht voor is. Deze worden als volgt weergegeven.

Beschrijving van het speerpunt (tekst uit begroting)

1. Opsomming speerpunten
2. ...

Wat willen we bereiken:

1. Speerpunt

1.A. speerpunt

	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	Tekst uit begroting	Verantwoording

Ter informatie is in ieder programma een specificatie van de lasten en baten per taakveld toegevoegd.

Naast de genoemde programma's wordt een belangrijk deel van het jaarverslag gevormd door de in het BBV verplicht voorgeschreven paragrafen:

- Lokale heffingen,
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing,
- Onderhoud kapitaalgoederen,
- Verbonden partijen,
- Financiering,
- Bedrijfsvoering,
- Grondbeleid,
- Openbaarheid
- Projecten (niet verplicht, toegevoegd voor een verbeterd inzicht in de grote projecten).

Jaarrekening

In de jaarrekening worden de gemeentefinanciën toegelicht. Deze bevat het overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop. Daarnaast is er een beschrijving opgenomen van de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling. De balans en de toelichting daarop maken ook onderdeel uit van de jaarrekening. Tot slot vormt de SiSa-lijst een onderdeel van de jaarrekening.

Indicatoren

Met ingang van 2017 is voor alle gemeenten een basisset verplicht voorgeschreven indicatoren ingevoerd. Het doel hiervan is het inzichtelijker maken van de begroting en jaarstukken en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten mogelijk te maken. De verplichte indicatoren zijn opgenomen in de desbetreffende programma's en vervangen daarmee de in voorgaande jaren gehanteerde effect- en prestatie-indicatoren.

Alle indicatoren en beschikbare cijfers zijn te bekijken via de website www.waarstaatjegemeente.nl. Op deze website is ook achtergrondinformatie beschikbaar over de bronnen en definities van de indicatoren en wat er precies wordt gemeten met de indicatoren.

Een aantal indicatoren uit de basis-set is wellicht niet voor alle gemeenten beschikbaar, maar is wel van belang voor alle gemeenten. Gemeenten waarvoor de informatie beschikbaar is moeten deze opnemen in de begroting en jaarstukken. In de 'Regeling beleidsindicatoren' is bepaald dat als de informatie niet beschikbaar is, de gemeenten deze niet hoeven op te nemen.

Niet alle indicatoren zijn in deze jaarstukken ingevuld, met name in die gevallen waarbij er op www.waarstaatjegemeente.nl geen actuele of helemaal geen informatie beschikbaar is. Bij deze indicatoren staat de tekst 'nog niet bekend'.

Afrondingsverschillen

In dit document worden veel cijfermatige overzichten weergegeven als veelvouden van € 1.000. Echter, bij de totalen wordt gerekend met de werkelijke, onafgeronde bedragen. Hierdoor komen afrondingsverschillen voor.

Programma's

Programma 1: Duurzaamheid

Inleiding de opgave

Onder Duurzaamheid onderscheiden we drie pijlers: Energie, klimaat en circulariteit. De omschakeling van fossiele energiebronnen naar meer duurzame vormen van **energie** en de gevolgen van de veranderingen in het **klimaat** zijn de belangrijkste opgaven waar de samenleving voor staat.

Uitvoering van de **energietransitie** moet plaatsvinden op een manier die past bij de financiële draagkracht van onze inwoners en bedrijven, en bij de schaal van het platteland. De gemeente is hierin realistisch en reactief. Het ambitieniveau is om te voldoen aan de wet- en regelgeving. Daarnaast zetten we in op technologische innovatie gericht op energie- en kostenbesparing.

Ten aanzien van het **klimaat** is de uitvoering van het Klimaatakkoord bepalend. Het gaat hierbij onder andere om de verduurzaming van woningen, bedrijven en overheidsgebouwen. Daarnaast moeten we invulling geven aan de klimaatadaptatiestrategie. Klimaatverandering heeft direct invloed op de fysieke leefomgeving c.q. inrichting van de openbare ruimte. We moeten kijken naar het landschap, de waterberging en de inrichting openbare ruimte. Deze moeten gereed zijn of gemaakt worden voor hitte, droogte, overstromingen en wateroverlast.

De exacte plannen en maatregelen zijn op dit moment nog niet bekend. Eind 2023 komen we met een **beleidsplan Duurzaamheid**, waarin de pijlers energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit aan de orde komen. De geschetste maatschappelijke opgave is daarbij leidend. In het op te stellen beleidsplan spreken we niet alleen ambities uit, maar stippelen we een strategie uit om onze ambities waar te maken. Die strategie is leidend voor concrete acties en besluitvorming, in onderlinge samenhang gewogen en weggezet in tijd en middelen. We geven vorm aan een brede maatschappelijke discussie om daarmee draagvlak te creëren bij de inwoners voor het beleidsplan. Daarvoor is het burgerberaad duurzaamheid ingezet. Tussen april en juli 2023 is een betrokken groep inwoners, ondernemers, politici, ambtenaren en vrijdenkers tot een burgerakkoord duurzaamheid gekomen. Deze input wordt meegenomen in het beleidsplan duurzaamheid.

Vooruitlopend op het beleidsplan Duurzaamheid hebben we een bedrag van € 4 miljoen vrijgemaakt voor het stimuleren van verduurzaming. De mogelijke instrumenten worden meegenomen in de bestuursopdracht. Daarnaast willen we een stimuleringsmaatregel ontwikkelen voor de transformatie van de bestaande woningvoorraad. We denken hierbij aan de mogelijkheid van renteloze leningen voor particuliere woningeigenaren (zonder leenvermogen). Vanaf 2023 maken we ook hier middelen voor vrij. Dit is conform hetgeen is opgenomen in het coalitieakkoord.

Speerpunten

1. *Uitvoering van de Energietransitie, waaronder uitvoering Transitievisie Warmte*
2. *Uitvoering van het Klimaatakkoord*
3. *Invulling geven aan de klimaatadaptatiestrategie*

Wat willen we bereiken:**1. Uitvoering van de Energietransitie, waaronder uitvoering Transitievisie Warmte****1.A. Energietransitie op een wijze die passend is bij de financiële draagkracht van inwoners en bedrijven**

Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
We lobbyen bij het Rijk voor voldoende financiële middelen en uitvoeringscapaciteit bij gemeenten en marktpartijen. In Q1 2024 stellen we de Regionale Energie Strategie (RES) 2.0 vast. Uitvoering geven aan de opgaven vanuit de Transitievisie Warmte en de Regionale Energie Strategie Zeeland (RES Zeeland). Informatieverstrekking richting inwoners en bedrijven. Voor inwoners met name waar het gaat om de particuliere verduurzaming van woningen.	In het teken van de RES 1.0 zijn de zonneparken in Schoondijke en Breskens aangelegd en in werking gegaan. Hiermee wordt jaarlijks 5,5 megawatt duurzaam en lokaal opgewekt. Met de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden van het Rijk hebben we de capaciteit op duurzaamheid uitgebreid en trekken we met de andere Zeeuwse gemeenten samen op in de energietransitie. Op 16 oktober 2024 organiseerden we een informatiebijeenkomst verduurzaming eigen woningen en mogelijke financiële regelingen. De bijeenkomst is georganiseerd om bekendheid met de beschikbare regelingen te vergroten. Ook via brieven en onze communicatiekanalen zijn eigenaar-bewoners van woningen met een energielabel D of lager geïnformeerd over deze beschikbare regelingen. Op 31 oktober 2024 heeft de gemeenteraad de RES 2.0 vastgesteld. Op 19 december 2024 heeft de gemeenteraad het Integraal Beleidsplan Duurzaamheid vastgesteld.

Wat willen we bereiken:**2. Uitvoering van het Klimaatakkoord****2.A. Woningen, bedrijven en overheidsgebouwen voldoen tijdig aan de duurzaamheidseisen die door het Rijk worden gesteld**

Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
Uitvoering geven aan SVN-regeling 'Duurzaam en langer thuis'. Eigenaar-bewoners met slechte energielabels worden geholpen met energiebesparing, verduurzaming en isolatiemaatregelen. Hiertoe geven we uitvoering aan de SPUK-regeling Lokale aanpak isolatie in afstemming met de SPUK-regeling energiearmoede van het programma sociaal domein. In 2024 komen er concrete plannen voor de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. Bij gebouwinspecties brengen we noodzakelijke verduurzamingsmaatregelen in beeld die binnen vijf jaar terugverdiend kunnen worden. Er wordt een nieuw meer jaren onderhoudsplan (hierna: MJOP) vastgesteld. In het nieuwe MJOP reserveren we financiële middelen om deze maatregelen uit te voeren. Tevens reserveren we middelen om energiescans uit te voeren. Met de	In 2024 werkten we aan verduurzaming van de woningvoorraad en: - Hebben wij 18 aanvragen toegekend vanuit de regeling Duurzaam en Langer Thuis waarmee met lage rente een lening aangevraagd kan worden voor de uitvoering van duurzame maatregelen. - Heeft het Isolatieteam Zeeland heeft vanuit het Nationaal Isolatie Programma in 415 woningen kleine verduurzamingsmaatregelen getroffen. - Zijn wij in september gestart met de subsidieverstrekking vanuit het Zeeuws Isolatie Programma. Er zijn 82 persoonlijke energie- en isolatieadviezen gegeven. We hebben 45 subsidieaanvragen toegewezen waarmee eigenaar-bewoners isolatiemaatregelen hebben getroffen waarmee zij beter geïsoleerd zijn om in de toekomst naar

resultaten van de scans wordt een routekaart naar verduurzaming in 2030 en 2040 gemaakt.	aardgasvrij over te stappen. Het Zeeuws Isolatie Programma loopt door in 2025. Op 20 juni 2024 heeft de gemeenteraad het nieuwe MJOP vastgesteld.
--	---

Wat willen we bereiken:

3. Invulling geven aan de klimaatadaptatiestrategie

3.A. Een veilige en leefbare fysieke leefomgeving vormt de fundering voor maatschappelijke opgaven en activiteiten.

Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
We houden bij de herinrichting van de openbare ruimte rekening met klimaatadaptatie. Uitvoering geven aan de Lokale Klimaatadaptatiestrategie.	We zijn gestart met het klimaatadaptief uitwerken van twee woonwijken in zowel Sluis als Schoondijke. Naast vervanging van de riolering willen we weten welke maatregelen we moeten nemen in het kader van hitte en droogte om te kunnen voldoen aan label B. Alle kaartmateriaal, data enz. zijn verzameld en een extern bureau werkt aan de eerste schetsontwerpen om deze vervolgens door te rekenen. In verschillende projecten zoals Pr. Mauritsstraat in Retranchement, Mars/Pluto in Oostburg en Technopark fase 2 in Schoondijke hebben we samen met onze adviesbureaus gekeken naar het maximaal mogelijke als het gaat om maatregelen in het kader van hitte, droogte en wateroverlast. We houden bij de ontwerpkeuzes rekening met functies zoals wonen, parkeren enz, maar ook met circulariteit. Bij het laatste uitgangspunt hergebruiken we zoveel als mogelijk bestaande materialen.

Wat heeft het gekost

(in duizenden euro's)									
Omschrijving	Begroting 2024			Realisatie 2024			Realisatie 2024 t.o.v. begroting 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
21-1 Verkeer en vervoer	-	183	183	-	275	275	-	-92	-92
73-1 Afval	4.698	4.027	-671	4.721	3.939	-781	-23	87	110
74-1 Milieubeheer	880	2.270	1.390	723	2.134	1.412	158	136	-21
Totaal programma 1	5.578	6.480	902	5.444	6.349	905	135	132	-3
Mutaties reserves	279	330	51	339	421	82	-60	-91	-31
Resultaat na bestemming	5.857	6.810	953	5.782	6.769	987	75	41	-34

Onttrekking aan reserves = Baten, Toevoeging aan reserves = Lasten

Beleidskader

- Visiedocument Krachtig verbonden (2021-2025)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- RES 1.0 Zeeland (2021)
- Transitievisie Warmte (2021)
- Verordening Leningen Duurzaam en Langer Thuis Sluis (2022)
- Plan verduurzaming gemeentelijke organisatie (2021)
- Klimaatadaptiestrategie Zeeuws-Vlaanderen (2022)
- Regionale Woonvisie Zeeuws-Vlaanderen (2022)
- Visie Duurzaam Sluis 2013-2020 (2013)
- Nota Bodembeheer van de landbodem van Zeeuws-Vlaanderen (2023)
- Grondstoffenplan 2019-2023
- Welstandsnota (2022)
- Groenbeheerplan 2022-2031
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2024
- Beheerplan Openbare verlichting 2023-2032
- Notitie Verkoop en verhuur van openbare grond 2017
- Notitie Handhaving eigendomsrecht bij onrechtmatig gebruik gemeentegrond 2017
- Wegenbeheerplan 2023-2032

Programma 2: Economie en Arbeidsmarkt

Inleiding de opgave

We willen onze economische structuur verbreden. Daarnaast worden kansen gezien voor de food industrie. Wij vinden het belangrijk dat gemeente Sluis een aantrekkelijk ondernemersklimaat heeft.

Wat betreft de **arbeidsmarkt** richten we ons op het behouden, en meer nog op het realiseren van een toename, van het arbeidspotentieel. We willen onze jongeren behouden voor de regio. Dat betekent ook dat we het voor hoger opgeleide jongeren aantrekkelijk(er) willen maken om terug te keren. Een belangrijke (rand-)voorwaarde hierbij is de beschikbaarheid van voldoende, betaalbare woningen. De gemeente Sluis heeft op het gebied van de arbeidsmarkt een faciliterende rol. We zoeken hierbij dan ook nadrukkelijk de samenwerking in de regio, met andere overheden (waar het gaat om het wegnemen van wettelijke belemmeringen op de grensoverschrijdende arbeidsmarkt) en het bedrijfsleven.

Wij komen in 2024 met een beleidsplan Economie in de vorm van een **economische agenda**. Deze vertalen we in een uitvoeringsprogramma inclusief financiële paragraaf. Het uitvoeringsprogramma, dat in 2024 wordt opgesteld, vormt de basis voor ons economisch beleid in de komende bestuursperiode.

Speerpunten

1. *Versterken van de economische ontwikkeling door naast toerisme ook andere economische pijlers te versterken en zo de afhankelijkheid van één sector te verkleinen*
2. *Aanpakken van de tekorten op de arbeidsmarkt als gevolg van vergrijzing en ontgroening*
3. *Mobiele en digitale bereikbaarheid*

Wat willen we bereiken:

1. ***Versterken van de economische ontwikkeling door naast toerisme ook andere economische pijlers te versterken en zo de afhankelijkheid van één sector te verkleinen***

1.A. Ten aanzien van het toerisme streven we naar een optimaal evenwicht tussen leefbaarheid, aantrekkelijke bestemming, economische ontwikkeling, natuur en een open landschap.

Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
We zetten in op de ontwikkeling van Waardevol Toerisme. Dit betekent aandacht voor kwaliteit, productinhoud en spreiding van toerisme in tijd (seizoensverlenging) en ruimte (koppeling kust-achterland). We zetten tevens in op (het monitoren van) draagvlak voor toerisme onder inwoners en streven een evenwichtige balans na in de lusten en lasten. We werken aan een eenduidige en herkenbare toeristische promotie (bestemmingsmanagement) van de streek met aandacht voor de profilering van het (vaak nog verborgen) achterland en de kernen en een gastvrij onthaal, conform de visie op toeristische streekpromotie en gastheerschap. We streven ernaar om eind 2023 een herzien strandbeleid met bijbehorend	- Een nieuw strandbeleid vormgegeven vanuit het gedachtegoed Waardevol Toerisme. De financiële middelen voor het uitvoeringsprogramma zijn per 2025 beschikbaar. Ondertussen is onder andere gewerkt aan de voorwaarden en invulling van nieuwe contracten met strandondernemers. - Continueren van de samenwerking met Stichting Gastvrij Zeeuws-Vlaanderen voor de uitvoering van het bestemmingsmanagement en gastheerschap. - Uitwerking van de organisatievorm en ambities van het Landschapspark Zwinstreek. - Werken aan een Zeeuws plan van aanpak om aan de slag te gaan met het draagvlak

uitvoeringsprogramma ter vaststelling voor te leggen zodat de uitvoering hiervan in 2024 kan plaatsvinden. We ontwikkelen onze gemeente verder tot aantrekkelijke bestemming om gezond te recreëren. We rollen het Stimuleringsprogramma Gezondheidstoerisme verder uit en faciliteren en stimuleren initiatieven die hierbij passen. Het programma is gericht op zowel toeristen als inwoners.	voor toerisme onder inwoners (onderdeel Bestemming Zeeland 2030). - Een richtingennotitie vormgegeven ten aanzien van kleinschalig kamperen en deze ter inzage gelegd vooruitlopend op het komen tot nieuw beleid. - Binnen het stimuleringsprogramma gezondheidstoerisme is opgenomen dat er nog ruimte is voor realisatie van een wellnesspaviljoen in Cadzand-Bad (conform strandbeleid). Het realiseren van dit initiatief is aansluitend op en ter versterking van de status heilzame zeebadplaats die Cadzand-Bad mag dragen sinds 2013. In 2024 zijn we een verkennende fase gestart om te komen tot de inhoudelijke criteria waar een toekomstig wellnesspaviljoen aan moet voldoen.
1.B. Geconcentreerde winkelgebieden die zich bevinden in centrumgebieden met een divers en aantrekkelijk aanbod dat aansluit op de vraag.	
Wat gaan we daarvoor doen: Om te komen tot uniforme samenwerkingsafspraken met middenstandsverenigingen/ ondernemersverenigingen van de vier winkelgebieden, is Cadzand-Bad aangemerkt als pilot. In 2023 is gewerkt aan het opstellen van een Visiedocument door TOP Cadzand. Na vaststelling van dit Visiedocument, zal dit in 2024 nader worden uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma. Ten aanzien van het centrum Oostburg, heeft het voorgelegde masterplan Oostburg niet tot vaststelling geleid. Daarom gaan de partners nu eerst in gesprek over het vervolg, met de leefbaarheid en vitaliteit van Oostburg en dus het centrum voor ogen.	Wat hebben we gedaan: TOP Cadzand heeft hun visiedocument aangeboden aan de gemeente waarin zij aangeven hoe zij hun winkelgebied willen profileren. Dit visiedocument is in lijn met gemeentelijk beleid. Volgend daarop heeft TOP Cadzand een uitvoeringsplan opgesteld op basis waarvan zij subsidie hebben aangevraagd. Voor de kernwinkelgebieden Breskens, Oostburg en Sluis moeten nog nadere afspraken met de middenstandsverenigingen worden gemaakt. Voor het kernwinkelgebied (centrum) Oostburg is in 2024 wel een Ruimtelijk Kader ter inzage gelegd. Eenmaal vastgesteld zal dit het ruimtelijke toetsingskader vormen voor toekomstige ontwikkelingen in het kernwinkelgebied. Tijdens de terinzagelegging zijn diverse zienswijzen ingediend. Voor een zorgvuldige afwikkeling was meer tijd nodig zodat het Ruimtelijk Kader niet meer in 2024 aan de raad is aangeboden ter vaststelling. Dat volgt in 2025.
1.C. Voldoende aanbod van grond op bedrijventerreinen. We kijken daarbij voornamelijk naar de meest kansrijke locaties.	
Wat gaan we daarvoor doen: Voor de Vlaschaard in Eede is het streven om een onherroepelijk bestemmingsplan te hebben in 2024 waarna gelijk wordt overgegaan tot bouwrijp maken zodat medio 2024 de kavels kunnen worden uitgegeven. Netcongestie kan vertraging veroorzaken bij het uitgeven van kavels. De vraag naar nieuwe bedrijfslocaties is groot, maar door de beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet kunnen	Wat hebben we gedaan: Eind 2024 zijn de onderhandelingen afgerond en is overeenstemming bereikt over de aankoop van de benodigde grond voor de uitbreiding van bedrijventerrein De Vlaschaard. Dit betekent dat in 2025 de planontwikkeling (verder uitwerken plan, opstarten planologische procedure, opstellen exploitatieopzet enz.) kan worden voortgezet.

	potentiële kopers niet altijd worden voorzien van de benodigde energievoorziening. Dit zorgt voor onzekerheid en vertragingen. De uitbreiding Deltahoek is gerealiseerd.	
1.D. Een toekomstbestendige landbouwsector		
	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	Het Rijk is in gesprek met de landbouw over een transitie van de landbouwsector. We zijn de landbouwsector behulpzaam binnen de opdracht waarvoor we staan en zetten indien wenselijk in op korte ketens. We nemen een hoofdstuk over landbouw op in de economische agenda. We zetten verder in op de ontwikkeling van onze gemeente tot gekende Foodregio.	- De landbouw is één van de belangrijkste sectoren van gemeente Sluis. In de economische agenda wordt een hoofdstuk opgenomen over de (toekomst van de) landbouw. - Met betrekking tot de Foodregio heeft er een inspiratiemiddag plaats gevonden rond het thema 'beleving op de boerderij'. Daarnaast heeft de evaluatie plaatsgevonden begin 2024 over dit project. - De evaluatie heeft geresulteerd in een boekje waarin Koop, Eet en Beleef Lokaal wil laten zien wat ze de afgelopen jaren bereikt hebben en de inwoners en toeristen willen blijven inspireren om meer lokale producten te kopen, te gebruiken en te proeven. Dit is huis-aan-huis verspreid.
1.E. Aantrekkelijk ondernemersklimaat		
	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	We geven uitvoering aan de regiovisie Zeeuws-Vlaanderen met als doel bij te dragen aan de versterking van ondernemersklimaat en maken middelen vrij voor de cofinanciering van regiodeals. Door de introductie van het nieuwe beeldmerk en slogan medio 2023 zal het Ondernemersloket bijdragen aan een sterke en herkenbare merkidentiteit, waardoor het loket gemakkelijker te onthouden en te identificeren is. Door de persoonlijke bezoeken aan ondernemers, overleggen met de ondernemersverenigingen en het bijwonen en organiseren van netwerkevents zullen de relaties versterken en de dialoog tussen het Ondernemersloket en de lokale ondernemersgemeenschap verder verstevigen.	- In 2024 is er geïnvesteerd in persoonlijke bezoeken aan ondernemers. Zo zijn er ruim 50 bedrijfsbezoeken gebracht met het college en/of de portefeuillehouder. Er vonden, gemiddeld 4 x per jaar, overleggen plaats met de ondernemersvereniging in Oostburg, in Sluis en in Cadzand. Daarnaast zijn er met succes gesprekken gevoerd om de ondernemers in Breskens opnieuw te verenigen. - Het belang van lokaal aanwezig zijn voor ondernemers, werd ook in 2024 onderstreept. We namen actief deel aan diverse evenementen, waaronder de Inspiratiedag streekproducten, Inspirebo, de Dag van de Ondernemer, Contacta, ZVL-Cyber-event en de thema-avond voor werkzoekende Oekraïners. - Het Ondernemersloket werd steeds vaker gezocht en gevonden (off- en online) door starters en bestaande ondernemers met vragen. Zo steeg het aantal volgers van ons LinkedIn profiel in 2024 met 40%. We haalden binnen en buiten onze organisatie signalen op om te weten wat er speelt. Zo woonden we verschillende bijeenkomsten bij van de Provincie Zeeland, Energyhub Tholen, Clok-netwerk, Impuls, Uwv, KvK en Dockwize.
Wat willen we bereiken:		
2. Aanpakken van de tekorten op de arbeidsmarkt als gevolg van vergrijzing en ontgroening		
2.A. Balans op de arbeidsmarkt met inzet op toename en behoud arbeidspotentieel.		
	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:

Wij streven naar voldoende, betaalbare woningen als randvoorwaarde voor het aantrekken van voldoende (geschoold) personeel. Onze acties zijn dan ook voornamelijk daarop gericht. We streven naar het behoud van jongeren in de regio via het aanbieden van kleinschalige opleidingen (o.a. in de vorm van praktijkroutes). Ook werken we (o.a. via OnbegrensdZeeuwsVlaanderen) samen met het bedrijfsleven, het (beroeps)onderwijs en Rootzz om jongeren blijvend aan de streek te binden. We zetten in op een grensoverschrijdende arbeidsmarkt. We kijken daarbij naar arbeidsmigranten, expats en seizoenarbeiders. We doen dit o.a. via een financiële ondersteuning van het Expatcentrum, de financiering van het grensinformatiepunt en sectorbureau grensarbeid en onze deelname aan de Experimenteerregio Vlaams-Nederlandse arbeidsmobiliteit.	De arbeidsmarktopgaven hebben we vooral Zeeuws en in onze sub-regio aangepakt en dit blijven we ook doen. Verdere samenwerking tussen voortgezet onderwijs, het MBO, het HBO en het bedrijfsleven op Zeeuws-Vlaams niveau is nodig. Wij blijven Rootzz helpen te professionaliseren en als één van de partners zien in de doorontwikkeling van jongerenparticipatie in Zeeuws-Vlaanderen. Daarnaast hebben we geïnvesteerd en blijven we investeren in dienstverlening aan werkgevers en werknemers zowel via de structuur van de arbeidsmarktregio Zeeland (o.a. Expatcentrum en leven lang leren), in de regio Zeeuws-Vlaanderen met ons Werkservicepunt (WSP) en grensoverschrijdend met het sectorbureau Grensarbeid waaronder een grensinformatiepunt. Naast het aantrekken van nieuwe binnenlandse en buitenlandse werknemers blijven we investeren via het WSP ook vooral in het plaatsen van kwetsbare groepen in het kader van de banenafpraak zoals inburgeraars, uitkeringsgerechtigden en mensen met een indicatie in het doelgroep register.
Wat willen we bereiken: 3. Mobiele en digitale bereikbaarheid	
3.A. Glasvezel is beschikbaar voor inwoners en bedrijven zowel in de kernen als in het buitengebied.	
Wat gaan we daarvoor doen: We houden toezicht op de uitrol van glasvezel in de gemeente op basis van de gesloten overeenkomsten/ convenanten met Delta, KPN en GlasDraad en coördineren de uitrol zodat de graafoverlast beperkt blijft. We sluiten op initiatief van de marktpartijen nieuwe overeenkomsten/convenanten voor de uitrol van glasvezel. We sluiten op initiatief van de marktpartijen nieuwe overeenkomsten/convenanten voor de uitrol van glasvezel.	Wat hebben we gedaan: In 2024 is de beschikbaarheid van glasvezel verder uitgebreid binnen onze gemeente door KPN en Glasdraad. Nog niet alle kernen hebben (volledig) toegang tot glasvezel. Volgend jaar zal dit verder uitgerold worden in de kernen.
3.B. Een dekkend mobiel netwerk in de gemeente Sluis met voldoende snelheid en capaciteit.	
Wat gaan we daarvoor doen: We onderhouden contacten met de diverse providers en vereniging Monet over het plaatsingsplan en behandelen aanvragen Omgevingsvergunningen voor de plaatsing van nieuwe masten. In 2023 is het antennebeleidsplan ontworpen en vrijgegeven voor inspraak. Het plan wordt in 2024 ter vaststelling voorgelegd aan uw raad.	Wat hebben we gedaan: Het antennebeleid is vastgesteld in 2024. Er vinden gesprekken plaats tussen de diverse providers en vereniging Monet en de gemeente.

Wat heeft het gekost?

(in duizenden euro's)

Omschrijving	Begroting 2024			Realisatie 2024			Realisatie 2024 t.o.v. begroting 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
32-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	626	626	-	116	216	99	509	410	-99
33-2 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	28	227	198	25	223	198	3	4	1
34-2 Economische promotie	70	914	844	88	796	708	-18	118	136
43-2 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	300	300	-	479	475	-4	-179	-175	4
53-2 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2	422	420	2	385	383	0	37	36
54-2 Musea	31	1.002	971	39	745	707	-8	257	264
55-2 Cultureel erfgoed	2	430	428	-	301	301	2	129	127
57-2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	535	2.005	1.470	495	1.651	1.156	40	354	314
Totaal programma 2	1.594	5.925	4.331	1.244	4.792	3.548	350	1.133	783
Mutaties reserves	1.646	2.318	672	1.644	2.377	733	2	-59	-61
Resultaat na bestemming	3.240	8.244	5.004	2.889	7.170	4.281	351	1.074	722

Onttrekking aan reserves = Baten, Toevoeging aan reserves = Lasten

Beleidskader

- Visiedocument Krachtig verbonden (2021-2025)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Westerschelde kust visie (2022)
- Visie op Streekpromotie en Gastheerschap (2021)
- Activiteitenplan Recreatie en Toerisme 2.0
- Stimuleringsprogramma Gezondheidstoerisme (2019)
- Strandnota Toekomst van het strand (2016)
- Zeeuwse Kustvisie (2017)
- Zeeuws (Ozo) afspraken Arbeidsmarkt
- Verordening Participatiewet en Minimabeleid (2023)
- Kadernota Recreatief verblijf (2012)
- Regionaal bedrijventerreinprogramma Zeeuws-Vlaanderen 2023-2032 (2023)
- Nota Grondbeleid 2021 plus 1^e herziening (2023)
- Masterplan Havengebied Breskens
- Ontwikkelingsplan Natuurlijk Stijlvol Cadzand-Bad (2006)
- Schilvisie Cadzand-Bad (2011)
- Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen
- Beleidskader Foodregio West-Zeeuws-Vlaanderen (2021)
- Masterplan Nieuwvliet
- Horecabeleid Sluis (2023)
- Nota Terrassenbeleid (2017)
- Nota Venten gemeente Sluis (2016)
- Algemene Verordening Ondergrondse infrastructuur Sluis (2014)

Programma 3: Wonen en Voorzieningen

Inleiding de opgave

Vraagstukken rondom nieuwbouw, de verbetering van de bestaande woningvoorraad en (het behoud van) voorzieningen bekijken we in onderlinge samenhang. In 2023 is daarvoor het Beleidsplan Wonen vastgesteld.

Om een bijdrage te kunnen leveren aan de verdere economische ontwikkeling van de gemeente, de aantrekkelijkheid voor de arbeidsmarkt te verhogen en de leefbaarheid in onze gemeente verder te verbeteren, is het belangrijk dat de gemeente beschikt over voldoende **woningen**. Deze woningen dienen daarbij wel te voldoen aan de eisen van deze tijd: verduurzaamd en passend bij de veranderende bevolkingssamenstelling en bij de woonwensen van onze inwoners.

We streven daarbij tevens naar een prettige, groene en veilige woonomgeving, die klimaatbestendig is en voldoende voorzieningen biedt. Voor het behoud van **voorzieningen** in de verschillende kernen, is het noodzakelijk dat er voldoende gebruikers zijn, om de kwaliteit en betaalbaarheid te garanderen. Voor maatschappelijke voorzieningen geldt verder dat deze bij voorkeur ondersteund worden door het vrijwillige kader uit de verschillende dorpsgemeenschappen.

Ook de **bereikbaarheid** van deze voorzieningen is een aandachtspunt, mede vanwege de concentratie van voorzieningen, de vergrijzing van onze bevolking en een gewijzigd openbaar vervoersysteem.

Speerpunten

1. *Nieuwbouw voor permanente bewoning*
2. *Transformatie van de bestaande woningvoorraad*
3. *Behouden van essentiële voorzieningen (zorg/onderwijs) in de gemeente*
4. *Aandacht voor de bereikbaarheid van voorzieningen*

Wat willen we bereiken:

1. ***Nieuwbouw voor permanente bewoning***
2. ***Transformatie van de bestaande woningvoorraad***

1.A. Evenwichtige groei van de bevolking o.a. door nieuwbouw van woningen voor permanente bewoning die kwalitatief en kwantitatief aansluit op de behoefte, met aandacht voor flexibel en aanpasbaar bouwen, gericht op kansrijke groepen en passend bij de behoefte van de arbeidsmarkt.

	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	Op 1 januari 2024 treedt het nieuwe woonbeleid in werking en starten we op grond van dit beleidsplan met het uitvoeringsprogramma om gecontroleerd en gefaseerd woningen toe te voegen. Daarvoor sturen we proactief op planologische kaders op basis van een meerjarig (4 tot 10 jaar) uitvoeringsprogramma woningbouw	In het woonbeleid dat per 1 januari 2024 is ingegaan is bepaald dat woningbouwverzoeken kunnen worden ingediend middels tranches. Deze tranches worden in januari en juli van elk jaar opengesteld. In januari 2024 ontvingen we tijdens de eerste tranche 35 woningbouwverzoeken, in juni 2024 ontvingen we er 11. Alle ontvangen verzoeken zijn afgelopen jaar onafhankelijk beoordeeld op basis van een volkshuisvestelijke toets en een ruimtelijke toets. Daarbij is rekening gehouden met de aantallen van woningen die per kern toegevoegd kunnen worden in combinatie met de betaalbaarheidseisen zoals deze zijn voorgeschreven. Alle initiatiefnemers die in 2024 een verzoek hebben gedaan, zijn gecontacteerd

		en hebben uitsluitel ontvangen. Voor een aantal van 199 woningen is een positief advies afgegeven. Echter bij de meeste plannen zijn nog aanpassingen nodig voordat het plan een vervolg kan krijgen. Initiatiefnemers hebben voor deze aanpassingen een jaar de tijd gekregen om een aangepast plan aan te leveren, welke op dat moment opnieuw beoordeeld zal worden. De gesprekken met de initiatiefnemers zijn gelijktijdig opgestart.
1.B. Verbeteren van de kwaliteit en beschikbaarheid van de bestaande woningen.		
	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	Op basis van het Beleidsplan Wonen hebben we een aanvraag Volkshuisvestingsfonds opgesteld om de bestaande woningvoorraad te transformeren. Als deze toegekend wordt eind 2023, zal vanaf 2024 de 1^e tranche van de transformatie van de woningvoorraad worden uitgevoerd. Daarmee richten we ons op het kwalitatief verbeteren van de woningvoorraad. Daarbij wordt met nadruk gekeken naar zowel het verduurzamen als het zorggeschikt maken van woningen. Voor individuele woningeigenaren blijft de mogelijkheid bestaan om met de Stimuleringsregeling Duurzaam en Langer Thuis duurzaamheidsmaatregelen te treffen en/of levensloopmaatregelen. Daarnaast komen woningen met slechte energielabels in aanmerking voor de SPUK-regeling Lokale aanpak isolatie.	Eind 2023 is het volkshuisvestingsfonds (VHF) aan ons toegekend. Het doel van het VHF is het verbeteren van de kwetsbare woningvoorraad en het herstructureren naar levensloopbestendige woningen. In 2024 zijn we gestart met het opstellen van een proces en een werkwijze om het VHF te gaan uitrollen en duurzame maatregelen te koppelen. Onderdeel daarvan was het zoeken naar een geschikte partij die ons zou kunnen ondersteunen in de uitvoering van dit fonds. Belangrijke punten daarbij zijn dat deze partij een goede combinatie kan maken met burgerparticipatie en het geven van bouwkundig advies en ervaring heeft met duurzaamheidsadvies. We hebben daarbij een voorstel gemaakt om de uitvoering te starten met een pilot in 2 straten in 2 kernen. Ons doel is om hierin 20 woningen te betrekken Het plan is om de pilot medio 2025 effectief te starten. Deze pilot zal dienen als leertraject, waarin we een werkwijze willen ontwikkelen die we vervolgens in het groot kunnen gaan uitrollen. Voor alle individuele woningeigenaren is er verder de mogelijkheid om met de Stimuleringsregeling Duurzaam en Langer Thuis duurzaamheidsmaatregelen te treffen en/of levensloopmaatregelen. Daarnaast komen woningen met een slecht energielabel in aanmerking voor een subsidie vanuit het Zeeuws Isolatie Programma, dit wordt gefinancierd door de SPUK Lokale Aanpak Isolatie. Zeeuws Isolatie Programma In 2024 is er volop ingezet op het verbeteren van woningisolatie binnen de gemeente Sluis. Het Zeeuws Isolatie Programma kende een groot aantal aanvragen: in totaal 190 inwoners deden een beroep op deze regeling. Hiervan zijn 45 aanvragen al toegekend en uitgevoerd, terwijl 126 aanvragen nog in behandeling zijn. Deze cijfers onderstrepen de blijvende behoefte aan ondersteuning bij het verduurzamen van woningen en het belang van voortzetting van dit programma.

		SVN Lening Duurzaam en Langer Thuis Daarnaast heeft de gemeente Sluis in samenwerking met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN) 18 leningen verstrekt onder de regeling Duurzaam en Langer Thuis. Dit betrof een totale financiering van ongeveer €300.000, waarmee particuliere woningeigenaren geholpen zijn bij investeringen in energiebesparende maatregelen en woningaanpassingen voor levensloopbestendig wonen.
1.C. Beperken van de mogelijkheden om woningen die geschikt zijn voor permanente bewoningen als tweede woning te gebruiken en woningen die geschikt zijn voor permanente bewoning mogen max 4 weken per jaar worden verhuurd. Voorkomen dat nieuw te bouwen woningen die geschikt zijn voor permanente bewoning worden ingezet als tweede woning of om kortdurend toeristisch te verhuren.		
	Wat gaan we daarvoor doen: Op 22 juni 2023 zijn het Beleidsplan Wonen 2023-2032 en de Huisvestingsverordening 2024 vastgesteld. De Huisvestingsverordening regelt het gebruik van woningen in de woonkernen als tweede woning. Toeristische verhuur in de woonkernen is toegestaan tot maximaal 28 nachten, mits de eigenaar/verhuurder een registratienummer heeft en de meldingsplicht naleeft.	Wat hebben we gedaan: In 2024 is voor het eerst data verzameld met betrekking tot verleende vergunningen en registraties. Er was geen nulmeting. Wel is dataontwikkeling te zien in de tijd. In het begin van 2024 zijn veel vergunningen voor 2e woningen en registratienummers aangevraagd. In de loop van het jaar is dit aantal behoorlijk verminderd. De aanvragen voor registratienummers stijgen nog wel, alleen veel minder dan in het begin van 2024.
Wat willen we bereiken: 2. Behouden van essentiële voorzieningen (zorg/onderwijs) in de gemeente		
2.A. We streven naar samenhang van wonen en voorzieningen in de vijf dragende kernen. Essentiële voorzieningen, alsmede de kwaliteit hiervan, behouden door het aangaan van samenwerkingsverbanden dan wel anders te organiseren.		
	Wat gaan we daarvoor doen: Op dit moment heeft het voorgelegde masterplan Oostburg niet tot vaststelling geleid. Daarom gaan de partners nu eerst in gesprek over het vervolg, met de leefbaarheid en vitaliteit van Oostburg en de regio voor ogen. De geplande inspraakprocedure van het masterplan in oktober en besluitvorming in december, zijn niet haalbaar meer. De uitgangspunten van het programma Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen, essentieel voor de toekomstige leefbaarheid van de regio, worden blijvend onderschreven; de urgentie ervan zelfs nog meer dan voorheen.	Wat hebben we gedaan: Ten aanzien van de woonzorgvisie De woonzorgvisie heeft in 2024 ter inzage gelegen. In overleg met het zorgkantoor en zorginstellingen wordt nog nader gekeken naar de capaciteit en spreiding van het aantal eenheden, zowel over de verschillende kernen als over de verschillende woonzorgproducten en zorgzwaartes. En naar de definities van intra- en extramurale zorg. Daarnaast vindt nog een toets plaats over de relatie met het woonbeleid en het project Vitaal Oostburg. In regionaal verband is – onder de koepels van het landelijk programma Wo en en Zorg voor Ouderen (WOZO), het Zeeuwse programma Zorg in Balans, en het regionale programma Toekomstige Zorg Zeeuws-Vlaanderen – gestart met een regionale uitvoeringsagenda voor ouderenhuisvesting en voor aandachtsgroepen. Zowel de capaciteit en spreiding, als de kwaliteitseisen en het

		voorzieningenniveau voor zorgwijken (zoals vastgelegd in de woonzorgvisie) zijn hiervoor leidend. Ten aanzien van het behoud van (essentiële) voorzieningen In samenwerking met het ministerie van BZK is een meerjarige programmatische aanpak voor de regio voorbereid als nadere uitwerking van het landelijke programma Elke Regio Telt, met als doel de Brede Welvaart te versterken en de Spiraal van Verschraling te stoppen of te keren. Dit heeft geresulteerd in een kamerbrief, die op 20 december 2024 aan de kamer is gestuurd, waarin de plannen worden gelanceerd voor een Nationaal Programma Vitale Regio's. In dit nationaal programma worden 11 kwetsbare regio's – waaronder Zeeuws-Vlaanderen – door het Rijk ondersteunt en begeleid. Vertrekpunt voor het Zeeuws-Vlaamse plan van aanpak in de eerder vastgestelde strategische regiovisie. Daarnaast is in 2024 een nieuwe Zeeuwse Regio Deal voorbereid. De gemeente Sluis is de penvoerder voor deze Zeeuwse Deal. De Provincie Zeeland is mede-indiener. De propositie ligt op dit moment ter beoordeling bij de verschillende departementen. Zeeland ontvangt 13 miljoen voor nieuwe Regio Deal: mensen, ruimte en vitaliteit. Voor deze drie thema's ontvangen de dertien Zeeuwse gemeenten en de Provincie Zeeland een bedrag van 13 miljoen van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO). Met deze Regio Deal willen de partners een positieve impuls geven aan de leefbaarheid en economische kracht van Zeeland. Met de bijdrage van 13 miljoen euro wil de regio een stevige basis leggen voor de versterking van voorzieningen, het vestigingsklimaat voor bedrijven en kansen voor jongeren in Zeeland. Nu de bijdrage bekend is, wordt verder uitgewerkt welke concrete projecten er gaan plaatsvinden. Medio 2025 wordt de definitieve Regio Deal vastgesteld in een samenwerkingsovereenkomst tussen het Rijk en de regio.
Wat willen we bereiken:		
3. Aandacht voor de bereikbaarheid van voorzieningen		
3.A. Integraal beleid op het gebied van mobiliteit.		
	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	We werken verder aan het opstellen van een gemeentelijk mobiliteitsplan. Het mobiliteitsplan is meerjarig en komt tot stand in nauw overleg met inwoners, adviesraden, belangenorganisaties en maatschappelijke partners. In de bestuurlijke jaaragenda zijn hiervoor in 2024 momenten opgenomen om uw raad op dit	In 2024 zijn de kaders voor het gemeentelijke mobiliteitsplan van de gemeente Sluis vastgesteld. Dit plan wordt gefaseerd uitgerold volgens drie pijlers: verkeersveiligheid, parkeren en duurzame mobiliteit. Elke pijler draagt bij aan het verder versterken van de infrastructuur en het bevorderen van een veilige, efficiënte en duurzame mobiliteit in de regio.

onderwerp via de BOB-structuur mee te nemen en uiteindelijk te laten besluiten. We streven naar behoud van het huidige niveau van openbaar vervoer en haken hierbij aan via de Regionale Mobiliteitsstrategie.	Pijler 1: Verkeersveiligheid De pijler verkeersveiligheid heeft een brede scope, inclusief de verzameling en analyse van verkeersdata. In samenwerking met de provincie Zeeland, het waterschap en de gemeenten Terneuzen en Hulst werken we aan de ontwikkeling van een regionaal verkeersmodel voor Zeeuws-Vlaanderen. Voor dit model is een telplan opgesteld waarmee in 2025 gedetailleerde informatie over het verkeer in de regio zal worden verzameld. Dit vormt de basis voor verdere optimalisatie van de verkeersveiligheid. Daarnaast is de gemeente Sluis bezig met de actualisatie van de eigen wegcategorisering (en afstemming overige wegbeheerders), het ontwikkelen van een verkeersstrategie voor de kernen van de gemeente en het verbeteren van het fietsnetwerk. Het verkeersveiligheidsplan wordt eveneens geactualiseerd om de veiligheid voor alle weggebruikers te waarborgen. Pijler 2: Parkeren De pijler parkeren richt zich niet alleen op autoparkeren, maar ook op fietsparkeren. Tevens krijgt het parkeren langs de kust speciale aandacht, gezien de drukte in dit gebied. In 2024 hebben we besloten richtlijnen voor parkeren op te stellen in lijn met de meest recente richtlijnen van 2024, waarmee de gemeente Sluis volledig up-to-date is op het gebied van parkeerbeleid. Pijler 3: Duurzame Mobiliteit In de pijler duurzame mobiliteit worden de afspraken die voortkomen uit de Regionale Mobiliteitsstrategie (RMS) geborgd. Door middel van burgerparticipatie zijn in 2024 de opstappunten voor het nieuwe vervoerssysteem Flex vastgesteld. In 2024 is door de provincie nog niet gestart met Flex, we verwachten dat dit 2025 wordt. Indien de hubs en opstappunten gerealiseerd worden, zullen uiterlijk eind 2025 alle inwoners van de gemeente Sluis gebruik kunnen maken van dit innovatieve vervoerssysteem. In navolging van de uitrol van Flex gaan werken we eind 2025 verder aan de pijler Duurzame mobiliteit. Daarnaast worden in deze pijler verdere strategieën ontwikkeld om de mobiliteit in de regio te verduurzamen. Het doel is om de mobiliteit niet alleen efficiënter, maar ook milieuvriendelijker en toekomstbestendig te maken. Conclusie Door het vaststellen en implementeren van de
--	---

	bovengenoemde pijlers, zet de gemeente Sluis belangrijke stappen richting een veilige, bereikbare en duurzame toekomst voor mobiliteit in de regio. Het gemeentelijke mobiliteitsplan is daarmee een essentieel onderdeel van het beleid voor de komende jaren, met als doel de kwaliteit van leven voor de inwoners van Sluis te verbeteren en tegelijkertijd bij te dragen aan een duurzamer mobiliteitssysteem. Eind 2024 is uw Raad in een Beeldvormende raadsvergadering meegenomen in de opzet van het nieuwe Mobiliteitsplan. De uitvoering van dit plan zal in 2025 verder worden opgepakt, met als resultaat een moderne en veilige infrastructuur die is afgestemd op de behoeften van de gemeenschap.
--	--

Wat heeft het gekost

(in duizenden euro's)									
Omschrijving	Begroting 2024			Realisatie 2024			Realisatie 2024 t.o.v. begroting 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
02-3Burgerzaken	-	40	40	-	36	36	-	4	4
03-3Beheer overige gebouwen en gronden	66	524	458	69	478	409	-3	47	50
063-3Parkeerbelasting	3.991	64	-3.928	3.799	54	-3.746	192	10	-182
12-3Openbare orde en veiligheid	-	356	356	-	328	328	-	28	28
21-3Verkeer en vervoer	487	7.599	7.112	497	7.172	6.675	-10	427	437
22-3Parkeren	-	648	648	1	571	570	-1	77	78
24-3Economische havens en waterwegen	-	365	365	-	282	282	-	82	82
42-3Onderwijshuisvesting	71	440	369	74	411	338	-3	28	31
52-3Sportaccommodaties	412	2.934	2.522	749	2.296	1.547	-337	638	975
57-3Openbaar groen en (openlucht) recreatie	115	4.730	4.615	194	4.540	4.346	-79	190	270
61-3Samenkracht en burgerparticipatie	829	3.202	2.373	847	2.344	1.497	-18	858	876
72-3Riolering	5.786	4.048	-1.738	5.843	4.365	-1.478	-57	-317	-260
75-3Begraafplaatsen en crematoria	430	819	389	505	641	136	-74	178	252
81-3Ruimtelijke ordening	323	1.923	1.600	387	1.726	1.339	-64	197	261
82-3Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	200	127	-73	171	132	-39	29	-5	-34
83-3Wonen en bouwen	1.167	2.133	966	1.176	2.021	846	-8	112	120
Totaal programma 3	13.877	29.951	16.074	14.310	27.397	13.086	-433	2.554	2.988
Mutaties reserves	3.580	4.334	754	2.732	3.865	1.133	847	468	-379
Resultaat na bestemming	17.457	34.284	16.828	17.043	31.262	14.219	414	3.022	2.608

Onttrekking aan reserves = Baten, Toevoeging aan reserves = Lasten

Beleidskader

- Visiedocument Krachtig verbonden (2021-2025)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Verordening Leningen Duurzaam en Langer Thuis Sluis (2022)
- Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Sluis 2020-2024
- Beleidsplan Kindvoorzieningen gemeente Sluis 2021-2024
- Algemene subsidieverordening 2015, inclusief wijzigingen
- Visie op Musea gemeente Sluis 2021
- Beleidsplan wonen (2023)
- Prestatieafspraken met Woongoed ZVL
- Masterplan Voorzieningen (2011)
- Erfgoedvisie (2013)
- Nota Strategisch eigendommenbeleid (2012)
- Convenant met stads- en dorpsraden
- Ambitiedocument Wederopbouw Oostburg: Kwaliteiten en kansen Toetsingskader bij afgifte omgevingsvergunningen
- Kerkervisie Sluis 2018
- Beheerplan speelvoorzieningen 2021
- Beheerplan Gebouwen 2013-2020
- Voorwerpen in de openbare ruimte gemeente Sluis 2016

Programma 4: Sociaal Domein

Inleiding de opgave

Sinds de decentralisaties van 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de ondersteuning en begeleiding van kwetsbare inwoners. De kern van het sociaal domein is de uitvoering van drie wetten: de Participatiewet, de Wet jeugdhulp en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. De uitvoering van deze wetten is echter nauw verbonden met de uitvoering van de Wet passend onderwijs, de Wet inburgering, de Wet schuldhulpverlening, de Wet publieke gezondheid, de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en de aanpak Personen met verward gedrag. Al deze wetten zijn instrumenten om de ondersteuning van kwetsbare inwoners gestalte te geven. Als we spreken over het sociaal domein, dan bedoelen we dan ook het samenspel tussen alle sectoren die te maken hebben met de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering. Het gaat voor de individuele inwoner met zijn noden en behoeften om het samenspel van de gemeenschap en het zorgaanbod van professionals. Vandaar dat we ook inzetten op burgerparticipatie. We dragen bij aan het versterken van (dorps-) gemeenschappen. (Door sociale contacten, mantelzorg, burenbetrokkenheid en andere vormen van steun uit de gemeenschap heeft dat effect op de mate waarop mensen een beroep zullen doen op onze zorgsystemen.)

We streven bij de **dienstverlening aan onze inwoners** naar een ondersteunings- en hulpaanbod dat past bij wat mensen nodig hebben en dat effectief, dichtbij en betaalbaar is. Laagdrempelig en zonder wachtlijsten. Inwoners vragen daarbij om een integrale benadering van hun vraag en het zorg- en ondersteuningsaanbod. Niet alleen geredeneerd vanuit de wettelijke taak en het aanbod van de gemeente, maar vanuit de belevingswereld van inwoners. Inwoners hebben immers ook te maken met het aanbod vanuit zorgaanbieders, huisartsen, onderwijs, kinderopvang en de GGD. We werken daarom intensief samen (o.a. het programma Toekomstige Zorg Zeeuws-Vlaanderen en de Zeeuwse Zorgcoalitie). We kijken hierbij over de grenzen van de afzonderlijke wetten en financieringsstromen heen, maar met oog voor ieders rol, verantwoordelijkheid en mogelijkheden. Van monodisciplinair naar multidisciplinair. De cliënt staat daarbij centraal. Het doel is dat het aanbod complementair is en de aanpak afgestemd.

Naast het bieden van toegang tot zorg en ondersteuning gaan we ook (meer dan voorheen) inzetten op **preventie en ombuigen van zorg**. We doen dit vanuit het gedachtengoed van Positieve Gezondheid. Dit houdt in dat de gezondheid die mensen ervaren niet alleen wordt bepaald door de afwezigheid van ziekte, maar ook door de financiële, mentale, en sociaal-maatschappelijke omstandigheden. Inzetten op preventie betekent ook dat de inzet en focus van de gemeente moet verschuiven van zorg naar welzijn (van individueel maatwerk naar collectieve indicatievrije activiteiten).

De toenemende zorgkloof – de vraag naar zorg neemt toe (o.a. door vergrijzing), terwijl het aanbod van zorg afneemt (met name door een tekort aan personeel) – vraagt verder dat we, naast preventie, ook gebruik moeten maken van onze ruimtelijke instrumenten om **wonen, zorg en voorzieningen** dichter bij elkaar te brengen en zo de reisbewegingen van ouderen en professionals te beperken en (sociale) ontmoetingen te stimuleren. En daarmee te werken aan gemeenschapsontwikkeling.

Speerpunten

1. *Meer preventie door ombuigen van zorg naar welzijn*
2. *Integrale toegang en dienstverlening*
3. *Clusteren van wonen, zorg en voorzieningen*
4. *Betere grip en sturing op uitgaven*

Wat willen we bereiken:

1. *Meer preventie door ombuigen van zorg naar welzijn*

1.A. De inzet en focus van de gemeente verschuift van zorg naar welzijn.

Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
We kijken opnieuw naar de rol en verantwoordelijkheid van de gemeente. We kijken daarbij ook naar de inrichting van onze uitvoeringsorganisatie en naar mogelijke samenwerking in de keten en in de regio. In het tweede kwartaal van 2024 komen we met een geactualiseerde visie op de organisatie van zorg, ondersteuning en preventie aan inwoners in Sluis waaronder de uitvoering van het sociaal domein (Porthos). Bij het opstellen van die visie betrekken we ook de adviesraden en externe zorgpartners.	In 2024 heeft de evaluatie van het beleidsplan Sociaal Domein 2020-2024 plaatsgevonden. Deze is in maart 2025 aan de raad aangeboden. De aanbevelingen uit deze evaluatie vormen de basis voor het nieuwe beleidsplan sociaal domein. Onderdeel daarvan is de doorontwikkeling van de dienstverlening binnen Porthos en met name het voorliggend veld.
1.B. Een gezond, veilig en prettig leefklimaat	Wat hebben we gedaan:
Wat gaan we daarvoor doen: We stimuleren actief burgerparticipatie door ondersteuning van stads- en dorpsraden. Onder meer door het ontwikkelen van een digitaal platform. Zie ook programma 5, speerpunt burgerparticipatie. Er wordt uitvoering gegeven aan de Brede SPUK-regeling in het kader van sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis.	Wat hebben we gedaan: In 2024 is uitvoering gegeven aan de gestelde doelen van het uitvoeringplan Gezond en Actief Leven akkoord gemeente Sluis. Onderdeel daarvan zijn de vijf ketenaanpakken gericht op onder andere valpreventie, kansrijke start en GLI. Concreet zijn vanuit de ketenaanpak GLI (Gecombineerde Leefstijlinterventie) /valpreventie Health Checks aangeboden aan inwoners en is het QR-FIT beweegplatform geïmplementeerd. Op het gebied van sport en preventie is het aanbod uitgebreid en hebben we extra ingezet op (het verbe eren van) de mentale gezondheid van jongeren. Een van de projecten welke we financieel hebben gewaardeerd is het Nieuw Talent orkest. Ook is gestart met de pilot Lief&Leed straatjes en hebben we (extra) aandacht besteedt aan de week tegen eenzaamheid. In 2024 is tevens gestart met deelname aan Kerngezond. De samenwerking tussen het medisch- en sociaal domein staat daarbij centraal. Vanuit kerngezond zijn er een tweetal netwerkbijeenkomsten georganiseerd met als doel – elkaar leren kennen en kennisuitwisseling.
1.C. Alle jeugdigen binnen de gemeente Sluis groeien veilig op, krijgen de kansen om hun talenten te ontwikkelen en naar vermogen mee te doen.	Wat hebben we gedaan:
Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:

	We geven uitvoering aan de regiovisie jeugd. De hervormingsagenda jeugd is daarbij de leidraad.	In 2024 zijn we begonnen met het uitvoeren van de beheersmaatregelen, zoals beschreven in de Regiovisie Jeugd Zeeland 2023-2028. In het kader van normaliseren en het maken van afspraken met wettelijk verwijzers hebben we extra geïnvesteerd in de inzet van praktijkondersteuners bij huisartsen, gericht op jeugd- en gezinsproblematiek. Daarnaast hebben we ingezet op een intensievere samenwerking met huisartsen, onderwijs en kinderopvang. Ook zijn we gestart met het onderzoeken van mogelijkheden om meer algemene voorzieningen te ontwikkelen voor laagdrempelige en passende ondersteuning. In 2024 heeft de gemeente ondersteuning geboden aan ongeveer 600 jeugdigen en/of hun ouders.
1.D. Via de (gratis) Kinderopvang bijdragen aan verhoging arbeidsmarktparticipatie, behoud van kinderen in het Nederlandse onderwijssysteem, het voorkomen van ontwikkelachterstanden bij jonge kinderen en het bevorderen van kansengelijkheid. Het beoogde lange termijn effect is minder schooluitval en lagere zorgkosten.		
	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	De stichting kinderopvang subsidiëren voor activiteiten die hieraan bijdragen	Samen met de stichting Kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen werkten wij aan het plan De Voorschool Sluis 2025-2026. Dit plan is een vervolg op de pilots startgroepen en gratis kinderopvang. De Voorschool Sluis biedt aan alle peuters van 2 tot 4 jaar gratis 12 uur Voorschoolse Educatie en 16 uur voor kinderen met een VE-indicatie. Voorschoolse Educatie wordt aangeboden in 9 kernen in de gemeente Sluis. Het aanbod is bestemd voor kinderen van zowel werkende als niet-werkende ouders en gaat in op 1 januari 2025.
1.E. Het bestrijden van energiearmoede		
	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	Inwoners met een laag inkomen worden geholpen met energiebesparing en verduurzaming.	Sinds juli 2023 is de regeling Energiebesparing van kracht, om inwoners met een beperkt inkomen te ondersteunen bij energiebesparing. Naast een vergoeding voor energiebesparende producten, bieden we gratis advies en hulp aan huis aan. Tot en met 2024 hebben ongeveer 400 huishoudens gebruik gemaakt van deze regeling.
Wat willen we bereiken:		
2. Integrale toegang en dienstverlening		
2.A. De gemeente streeft naar een hulp- en ondersteuningsaanbod dat past bij wat de inwoners nodig hebben.		
De basisdienstverlening is op orde. Aanvragen worden afgewerkt binnen de wettelijke termijn De hulpvraag van de inwoner wordt integraal benaderd, vanuit ieders rol, verantwoordelijkheid en bevoegdheid, maar ook vanuit ieders expertise en mogelijkheden.		
Het aanbod is laagdrempelig, beschikbaar en betaalbaar.		
	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	We blijven de effectiviteit van de geleverde zorg en ondersteuning continu monitoren, met name het aantal doorverwijzingen, de correctheid van de doorverwijzing en de stapeling van zorg hebben	We hebben de effectiviteit van de geleverde zorg gemonitord op verschillende manieren: - Opstellen van doelstellingen en prestaties (op clientniveau dmv concrete en haalbare doelen te formuleren)

daarbij onze aandacht. Zo nodig treffen we maatregelen. We streven naar minimale wachtlijsten. Als gevolg van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, is een betere afstemming nodig tussen de vraag naar zorg met het beschikbare aanbod. We continueren daartoe de samenwerking met de partners in het programma Vitaal WZV, de Toekomstige Zorg Zeeuws-Vlaanderen en de Zeeuwse Zorgcoalitie.	- Gebruik van gegevens (klanttevredenheidsonderzoeken, zorggebruik op aantallen en soorten) - Evaluaties en gesprekken met cliënten (regelmatig evaluatiegesprekken gehouden) - Interne controle - Dashboards (waar staat mijn gemeente) - Betrekken van zorgaanbieders en professionals (evaluatie van ons beleidsplan (2020-2024)) - Gebruik van landelijke en gemeentelijke benchmarks - Wettelijke rapportages (jaarlijkse rapportage aan het ministerie). Door deze methoden te combineren hebben we de effectiviteit van de zorg gemonitord en weten we aan welke knoppen we kunnen/moeten draaien. We hebben in 2024 hard gewerkt om de achterstanden binnen de WMO weg te werken. Dit is gelukt.
Wat willen we bereiken:	
3. Clusteren van wonen, zorg en voorzieningen	
3.A. Om de zorgkloof te overbruggen willen we wonen, zorg en voorzieningen ook fysiek dicht bij elkaar brengen. Dit moet leiden tot minder reisbewegingen van (schaarse) professionals en (minder mobiele) ouderen. En tot meer (sociale) ontmoetingen en sterkere informele netwerken.	
Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
In 2024 wordt de woonzorgvisie vastgesteld en gaan we hier uitvoering aan geven.	De concept woonzorgvisie heeft ter inzage gelegen. Vaststelling staat gepland voor mei 2025. In regionaal verband is gewerkt aan een regionale uitvoeringsagenda voor ouderenhuisvesting en voor aandachtsgroepen.
Wat willen we bereiken:	
4. Betere grip en sturing op uitgaven	
4.A. Beter inzicht in oorzaken van kostenstijgingen.	
Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
De dashboards Jeugd, Wmo en Werk & inkomen zijn ingericht. Deze zijn een leidend sturingsinstrument voor het management van onze organisatie. Op basis van verkregen inzicht in de vorm van zorg/steun die we bieden, kijken we naar mogelijkheden om via preventieve activiteiten de zelfredzaamheid te vergroten. Van zorg naar welzijn. Er zal in Zeeuws verband worden ingezet op de aanpak van zorgfraude en onrechtmatigheid.	In het kader van de optimalisatie uitvoering sociaal domein, wordt ook het gebruik van het systeem geoptimaliseerd. Doel is dat alle zaken in het systeem worden verwerkt, waardoor het mogelijk wordt om realtime dashboards te realiseren. Er is een beleidsplan toezicht en naleving WMO en jeugdwet 2024-2027 opgesteld voor alle 13 Zeeuwse gemeenten. De vacatures voor een kwartiermaker/coördinator en 6 toezichthouders zijn ingevuld. De focus van het werk van de toezichthouders ligt in eerste instantie bij Jeugd en Beschermd wonen (WMO).

Wat heeft het gekost

(in duizenden euro's)									
Omschrijving	Begroting 2024			Realisatie 2024			Realisatie 2024 t.o.v. begroting 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
08-4Overige baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43-4Onderwijsbeleid en leerlingzaken	417	1.709	1.291	380	1.747	1.367	38	-38	-75
51-4Sportbeleid en activering	167	297	129	172	313	141	-4	-16	-12
53-4Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	25	270	245	16	275	259	9	-5	-14
56-4Media	255	1.127	872	23	897	874	232	230	-2
61-4Samenkracht en burgerparticipatie	43	1.264	1.221	51	1.160	1.109	-8	105	112
62-4Wijkteams	23	1.158	1.135	-	1.170	1.170	23	-12	-35
63-4Inkomensregelingen	6.272	7.812	1.539	5.693	7.667	1.975	580	144	-435
64-4Begeleide participatie	30	4.521	4.491	18	4.562	4.544	12	-41	-53
65-4Arbeidsparticipatie	308	1.243	935	396	1.084	688	-88	159	247
66-4Maatwerkvoorzieningen (WMO)	8	1.811	1.803	9	1.812	1.803	-1	-1	1
671-4 Maatwerkdienstverlening 18+	240	5.473	5.233	230	5.238	5.007	10	236	226
672-4 Maatwerkdienstverlening 18	-	8.614	8.614	-	8.630	8.630	-	-17	-17
681-4Geëscaleerde zorg 18+	-	127	127	36	61	25	-36	66	103
682-4Geëscaleerde zorg 18	-	904	904	-	953	953	-	-48	-48
71-4Volksgezondheid	364	1.656	1.292	338	1.398	1.059	26	258	233
Totaal programma 4	8.153	37.987	29.834	7.362	36.965	29.603	791	1.022	231
Mutaties reserves	424	1.031	607	424	1.031	607	-	-	-
Resultaat na bestemming	8.577	39.018	30.441	7.786	37.996	30.210	791	1.022	231

Onttrekking aan reserves = Baten, Toevoeging aan reserves = Lasten

Beleidskader

- Nota Mantelzorgondersteuning en- waardering 2020-2024
- Visiedocument Krachtig verbonden (2021-2025)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Sluis 2020-2024
- Verordening Participatiewet en Minimabeleid (2023)
- Beleidsplan Kindvoorzieningen gemeente Sluis 2021-2024
- Verordening Jeugdhulp gemeente Sluis 2021
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2018 inclusief wijzigingen
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Sluis 2022
- Algemene subsidieverordening 2015, inclusief wijzigingen
- Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2022-2025 Uitwerking gemeente Sluis
- Regiovisie Beschermd Wonen Maatschappelijke opvang Zeeland 2022-2025
- Sportnota gemeente Sluis 2021-2025
- Beleidsplan Integrale schuldhulpverlening Gemeente Sluis 2021-2025
- Visie op Musea gemeente Sluis 2021
- Regiovisie Jeugdhulp Zeeland 2023-2028

Programma 5: Bestuur en veiligheid

Inleiding de opgave

De gemeente is voor velen de eerste overheid. We zijn letterlijk dichtbij, als het bijvoorbeeld de fysieke leefomgeving betreft of tastbare producten zoals een paspoort. Daarnaast nemen we veel besluiten die inwoners en ondernemers aangaan. In de uitvoering van al onze dienstverlenende taken willen wij klantgericht en betrouwbaar zijn.

Wij staan voor een veilige leefomgeving. Als gemeente vervullen we de regierol om, samen met onze veiligheidspartners en de burgers, te komen tot integraal beleid (en uitvoering daarvan) om dit doel te realiseren. We zoeken actief samenwerking op met partners die ons kunnen helpen bij het bereiken van onze ambities.

Speerpunten

1. Een veilige omgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers.
2. Een weerbare en integere overheid (bestuurlijk en ambtelijk).
3. Goede bereikbaarheid van de gemeente, zowel fysiek als digitaal.
4. De klantvraag staat voorop bij de verdere ontwikkeling van ons dienstverleningsconcept.
5. Informeren en betrekken van inwoners, ondernemers en bezoekers een sterke (bestuurlijke) samenwerking in de regio.
6. Burgerparticipatie

Wat willen we bereiken:

Veiligheid:

1.A. Een veilige omgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

1.A. Een veilige leefomgeving, waarbij we nauw samenwerken met onze burgers en veiligheidspartners (politie, justitie, brandweer, zorgpartners en andere hulpverleningsdiensten).

Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
We geven uitvoering aan het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026. Speerpunten hierin zijn: a. Digitale en ondermijnende criminaliteit; b. Zorg, jeugd en Veiligheid; c. Veiligere leefomgeving/fysieke veiligheid. Er wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld. Zoals toegelicht tijdens de informatieve raadsbijeenkomst op 3 oktober 2023, zal in 2024 de nadruk liggen op het vergroten van de meldingsbereidheid en de weerbaarheid binnen onze eigen gemeentelijke organisatie en bij onze inwoners. Daarnaast zal de ingezette lijn waarbij aandacht gevraagd wordt voor de veiligheid in het uitgestrekte buitengebied en de met de Noordzee/Westerschelde verbonden jachthavens. Bij het taakveld zorg, jeugd en veiligheid wordt de gelegde verbinding met het sociaal domein verder versterkt. Vanuit veiligheid wordt hier met name ingezet op vroeg signalering en preventie. In het uitvoeringsprogramma 2024 wordt verbinding gezocht met het	Tijdens de ondermijningsdag 'de Schaduw van Sluis' op 10 oktober gaven we aandacht aan het herkennen en melden van criminaliteit en overlast. Interne en externe collega's en burgers werden op humoristische wijze meegenomen in informatie over ondermijning. Daarnaast vonden er dit jaar 4 integrale controles plaats waarbij er samen met collega's van handhaving en externe diensten gecontroleerd werd op overtreding van wet- en regelgeving en werden blinde vlekken binnen ons grondgebied in kaart gebracht. Samen met politie organiseerden we in het voorjaar de jeugd- en jongeren preventiedag op het Zwincollege. Groep 7 en 8 en onderbouw van het Zwincollege konden verschillende workshops volgen over onder andere cybercrime, gamen, verslaving enz. Samen met de procesregisseur pakten we diverse complexe casussen op het snijvlak van zorg en veiligheid op en werkten we, samen met andere zorg- en veiligheidspartners, aan toeleiding naar

uitvoeringsprogramma voor handhaving (Hup). In lijn met onze aankondiging in de kadernota 2024 maken we daarbij gebruik van de structurele middelen die in de meicirculaire 2022 zijn vrijgemaakt voor handhaving van leefbaarheid en veiligheid.	juiste hulp zodat de rust en veiligheid in de wijk terugkeerde.
1.B. Een weerbare en integere overheid.	
Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
We geven uitvoering aan de Zeeuwse norm weerbare overheid. In deze norm liggen de basisafspraken vast van de 15 Zeeuwse overheden op het gebied van betrouwbaarheid, integriteit en weerbaarheid. De norm omvat 9 uitvoeringsprogramma's, zoals Integriteit, Veilige Publieke Taak, Bibob en Signaleren en handhaven. Sluis is mede trekker van thema 1 Bewustwording bij bestuur en medewerkers en van thema 9 Informatiebeveiliging. Tijdens de informatieve raadsbijeenkomst op 3 oktober 2023 bent u hierover bijgepraat. In 2024 staan aan concrete activiteiten onder andere op de planning: de start van een digitaal awareness programma voor de ambtelijke organisaties en bestuurders, een raadsbijeenkomst over integriteit en een Zeeuws breed cyberproject. Ook wordt de samenwerking en kennisdeling op het gebied van informatiebeveiliging verder verstevigd. Dit alles om samen de drempel tegen georganiseerde criminaliteit samen te verhogen.	Vanuit thema 1 is er samenwerking gezocht met de Zeeland Academy. Dit om samen te komen tot een digitaal platform (Learning Management System), dat ingezet kan worden om het bewustzijn bij bestuur en medewerkers van de Zeeuwse overheden te vergroten. Er is hiervoor een marktverkenning ingezet. Naast deze technische kant van het platform, is ook de inhoud voorbereid. Hiervoor is er samenwerking gezocht met het RIEC Zeeland/West-Brabant. Daarnaast gebruiken we als input de resultaten van de andere thema's uit de Zeeuwse norm. Medio 2025 worden de eerste concrete trainingen opgeleverd. Vanuit thema 9 is er ingezet op kennisdeling op het gebied van AI (kunstmatige intelligentie) Onder begeleiding van een expert zijn alle Zeeuwse CISO's aan de slag gegaan met het maken van beleid en toepassingen binnen de overheid. De bestuurlijke werkgroep heeft akkoord gegeven op uitvoering van het Zeeuws breed Cyber project. Het bestuur van de VZG heeft daarnaast besloten om ook de Gemeenschappelijke Regelingen (GR-en) te motiveren om (verder) aan de slag te gaan met cyberweerbaarheid. Dit is o.a. vastgelegd in de overeenkomsten tussen gemeenten en de GR-en.
Wat willen we bereiken:	
Dienstverlening:	
2.A Goede bereikbaarheid van de gemeente, zowel fysiek als digitaal.	
2.B De klantvraag staat voorop bij de verdere ontwikkeling van ons dienstverleningsconcept.	
2.A. Goede bereikbaarheid, zowel fysiek als digitaal, in alle dienstverlenende processen.	
Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
In 2024 zal een aanbesteding plaatsvinden voor een klantcontactstelsel.	In 2024 schaften we een zaakstelsel aan. Sinds januari 2025 werken we bij het KCC (en Beheer binnen) met dit stelsel. In deze applicatie zijn we beter in staat de opvolging van klantcontacten te monitoren. Medio 2025 implementeren we dit stelsel in meerdere teams. Door verbeterde managementinformatie wordt het eenvoudiger te sturen. Inwoners merken dit. Zij worden nog beter bediend. Onze nieuwe telefoonapplicatie (voorzien maart 2025) ondersteunt dit proces. In 2025 herijken we ook onze servicenormen en we informeren onze inwoners hierover. Naast telefonische communicatie maken we het ook

		mogelijk om meer producten, via onze website, digitaal aan te vragen.
2.B. De klantvraag staat voorop bij de verdere ontwikkeling van ons dienstverleningsconcept.		
	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	Er zal een klanttevredenheidsmeting worden uitgevoerd. De meting zal zich in eerste instantie richten op onze telefonische dienstverlening maar later worden uitgebreid naar andere klantkanalen. De uitkomsten gebruiken we bij de verdere ontwikkeling van onze dienstverlening.	Door het nemen van zowel technische als organisatorische maatregelen proberen we de telefonische bereikbaarheid voor de gehele organisatie te verbeteren. In 2025 gaan we aan de slag met de resultaten van het onderzoek naar de kwaliteit van onze telefonische dienstverlening.

Wat willen we bereiken:**Communicatie**

3.A. Informeren en betrekken van de inwoners, ondernemers en bezoekers

	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	In 2023 evalueerden we ons strategisch communicatieframe. In navolging hierop ontwikkelen we in 2024 een nieuwe communicatievisie op basis van onze organisatiedoelstellingen en kernwaarden. Van hieruit ontwikkelen we onder andere beleid voor social media.	In 2024 ontwikkelden we een communicatievisie. De visie richt zich onder andere op effectiviteit van communicatiemiddelen, interactie met onze doelgroepen, klantgerichte benadering, sturen op data, innovatie en continuïteit. In 2024 begonnen we met de realisatie van de actiepunten die in de visie staan. In de uitwerking van het dienstverleningsconcept maken we ook de vertaling naar onze externe communicatie.

3.B. Een website waar inwoners, ondernemers en bezoekers snel en makkelijk de informatie kunnen vinden die zij zoeken.

	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	In 2024 evalueren we de gemeentelijke website en brengen we de wensen en behoeften van verschillende gebruikers in kaart.	In 2024 bereidden we de evaluatie van de gemeentelijke website en het in kaart brengen van wensen en behoeften voor. Hiervoor vroegen we verschillende offertes aan bij externe partijen. We maakten een keuze voor een partij om de evaluatie en onderzoek vorm te geven. In de ontwikkeling van onze nieuwe website werken we, waar mogelijk, samen met de gemeenten Hulst en Terneuzen.

Wat willen we bereiken:**4. Informeren en betrekken van inwoners, ondernemers en bezoekers een sterke (bestuurlijke) samenwerking in de regio.**

4.A. Het realiseren van de doelen op onze strategische agenda ten aanzien van wonen, voorzieningen en mobiliteit, economie en arbeidsmarkt, en energie, klimaat en duurzaamheid.

	Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
	We zetten ook in 2024 weer in op actieve samenwerking met partners die ons kunnen helpen in het bereiken van onze ambities. Naast andere overheden zijn dit het bedrijfsleven, werkgevers- en werknemersorganisaties, professionele instellingen en maatschappelijke organisaties. We streven daarbij naar krachtenbundeling op het vlak van kennis en kunde, efficiëntie, effectiviteit, kwaliteit en financiën.	Elke Regio Telt en Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen In samenwerking met het ministerie van BZK is een meerjarige programmatische aanpak voor de regio voorbereid als nadere uitwerking van het landelijke programma Elke Regio Telt, met als doel de Brede Welvaart te versterken en de Spiraal van Verschraving te stoppen of te keren. Dit heeft geresulteerd in een kamerbrief, die op 20 december 2024 aan de kamer is gestuurd, waarin de plannen worden gelanceerd voor een Nationaal Programma Vitale Regio's. In dit nationaal programma worden 11 kwetsbare regio's – waaronder Zeeuws-Vlaanderen – door
	We geven in 2024 verdere uitvoering aan de Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen. Dit in relatie tot	

het rapport 'Elke regio telt!' en de kansenagenda die daaruit voort gaat komen. Via diverse wegen vindt hierop lobby plaats. Op 16 november 2023 wordt u hierover bijgepraat in een regionale raadsbijeenkomst.

We zijn daarnaast actief partner in onder andere OnbegrensdZeeuwsVlaanderen, Toekomstige Zorg Zeeuws-Vlaanderen, het OZO, het GOS, Euregio Scheldemond, P10 en de stedenband Amsterdam-Heerlen-Eemsdelta.

Via onze betrokkenheid in VNG-klankbordgroepen blijven we dicht bij landelijke ontwikkelingen die voor onze ambities van belang zijn. We zoeken daarnaast de kansen op van de Regiodeals.

het Rijk ondersteund en begeleid. Vertrekpunt voor het Zeeuws-Vlaamse plan van aanpak in de eerder vastgestelde strategische regiovisie.

Regio Deal Zeeland

In 2024 is – onder regie van de gemeente Sluis – een aanvraag opgesteld en ingediend voor een nieuwe Zeeuwse Regio Deal. De gemeente Sluis is de penvoerder voor deze Zeeuwse Deal. De Provincie Zeeland is mede-indiener. Alle deelnemers in het OZO en enkele externe stakeholders hebben ingestemd met de aanvraag. Zeeland ontvangt 13 miljoen voor nieuwe Regio Deal: mensen, ruimte en vitaliteit. Voor deze drie thema's ontvangen de dertien Zeeuwse gemeenten en de Provincie Zeeland een bedrag van 13 miljoen van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO). Met deze Regio Deal willen de partners een positieve impuls geven aan de leefbaarheid en economische kracht van Zeeland. Met de bijdrage van 13 miljoen euro wil de regio een stevige basis leggen voor de versterking van voorzieningen, het vestigingsklimaat voor bedrijven en kansen voor jongeren in Zeeland. Nu de bijdrage bekend is, wordt verder uitgewerkt welke concrete projecten er gaan plaatsvinden. Medio 2025 wordt de definitieve Regio Deal vastgesteld in een samenwerkingsovereenkomst tussen het ijk en de regio.

OZO en Zeeuws lobbyteam

Het OZO vierde dit jaar haar 5-jarig jubileum. Er is besloten om de Zeeuwse lobby kracht te vergroten. Ook zijn enkele gemeenten, waaronder Sluis, toegevoegd aan het Zeeuwse Public Affairs-overleg om tot een gezamenlijke lobbyagenda te komen, gekoppeld aan de (nog op te stellen) strategische agenda voor Zeeland, de lopende en toekomstige Regio Deals en aan de landelijke programma's Elke Regio Telt en Regio's aan de Grens. Daarnaast is de burgemeester van Sluis toegetreden tot het landelijk hoofdbestuur van de VNG.

Overige netwerken

De deelname aan andere netwerken zoals Onbegrensd Zeeuws Vlaanderen, Toekomstige Zorg Zeeuws-Vlaanderen, het GOS, Euregio Scheldemond, P10 en de stedenband Amsterdam-Heerlen-Eemsdelta is ongewijzigd voortgezet.

Wat willen we bereiken:

5. Burgerparticipatie

5.A. Belangenorganisaties, inwoners en andere betrokkenen hebben in ruime mate inspraak in onze beleidsvoornemens. De band met dorps- en stadsraden wordt aangehaald, zij zijn een belangrijke gesprekspartner.

Wat gaan we daarvoor doen:	Wat hebben we gedaan:
De gemeente Sluis wil werk maken van burgerparticipatie. In 2023 is gestart met een groot opgezet burgerberaad. Dit is positief ontvangen door onze inwoners. In aanvang zijn ruim 200 mensen gestart om hun input te leveren op het onderwerp duurzaamheid. Via diverse tussenstappen heeft dit geresulteerd in een groep van 80 actieve inwoners die een grote groep inwoners vertegenwoordigen op eerdergenoemd onderwerp. 20 mensen hebben zich aangemeld als lid van de klankbordgroep. In 2024 zal het communityplatform 'Samen Sluis' verder worden doorontwikkeld. Dit communityplatform is vóór en dóór inwoners, en wordt vanzelfsprekend gefaciliteerd door de gemeente. De bedoeling is dat mensen elkaar weten te vinden en samen hun kern of omgeving leefbaar houden en de gemeenschap versterken. Burgerinitiatieven en zelfwerkzaamheid van inwoners zal worden omarmd.	Volgend op het Burgerberaad Duurzaamheid, heeft uw raad het beleidsplan Duurzaamheid in december 2024 vastgesteld. In het beleidsplan Duurzaamheid en/of het bijbehorende uitvoeringsprogramma zijn of worden de betreffende beslispunten uit het Burgerakkoord (mee)gewogen. Daarnaast heeft uw raad de Bestuursopdracht Inwonerparticipatie geamendeerd vastgesteld. In 2025 starten de voorbereidingen voor de opmaak van een Participatieverordening en de actualisatie van de huidige beleidskaders. Voor de verdere uitrol van het interactieve platform Samen Sluis, heeft het (vrijwillige) buurtverbindersteam in december 2024 het trainingstraject afgerond. Het is positief om te zien dat het bezoekersaantal stijgt. In 2024 betroffen het 6.628 individuele bezoekers. In 2025 ligt de focus op de promotie van het platform.

Wat heeft het gekost

(in duizenden euro's)									
Omschrijving	Begroting 2024			Realisatie 2024			Realisatie 2024 t.o.v. begroting 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01-5 Bestuur	-	1.135	1.135	-	2.035	2.035	-	-900	-900
02-5 Burgerzaken	1.023	1.782	759	1.057	1.770	713	-34	13	46
04-5 Overhead	-	227	227	-	239	239	-	-12	-12
11-5 Crisisbeheersing en brandweer	7	3.297	3.290	7	3.024	3.017	0	274	273
12-5 Openbare orde en veiligheid	1	603	602	5	556	551	-4	47	51
61-5 Samenkracht en burgerparticipatie	4.595	3.494	-1.101	4.786	2.577	-2.208	-191	917	1.107
Totaal programma 5	5.626	10.537	4.912	5.854	10.200	4.346	-229	337	566
Mutaties reserves	779	621	-158	679	335	-345	100	286	186
Resultaat na bestemming	6.405	11.158	4.753	6.534	10.535	4.001	-129	623	752

Onttrekking aan reserves = Baten, Toevoeging aan reserves = Lasten

Beleidskader

- Beleidsregels briefadres
- Beleidsregels bestuurlijke boete
- Integraal veiligheidsbeleid 2023-2026 incl. bijbehorende uitvoeringsprogramma's
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zeeland (2021)
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Strategisch communicatie frame
- Controleprotocol 2022 en normenkader 2022
- Buiten de lijnen, integrale persoonsgerichte aanpak voor mensen in een sociaal-maatschappelijk kwetsbare positie.

Programma 6: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

Inleiding

De gemeentelijke uitgaven worden gedekt uit verschillende inkomstenbronnen. Deze zijn te splitsen in specifieke en algemene inkomstenbronnen. De specifieke zijn direct te relateren aan de uitgaven van de programma's en zijn dan ook hierbinnen verantwoord. De inkomstenbronnen en uitgaven die niet direct te relateren zijn aan de programma's (algemene uitkering, lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, deelnemingen enzovoorts) zijn in dit hoofdstuk opgenomen.

Een onderdeel van het programmaplan bestaat uit een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van de overhead, het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Wat heeft het gekost

(in duizenden euro's)									
Omschrijving	Begroting 2024			Realisatie 2024			Realisatie 2024 t.o.v. begroting 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
04-6 Overhead	67	12.391	12.323	233	12.183	11.949	-166	208	374
05-6 Treasury	17.161	1.670	-15.490	17.159	1.799	-15.360	2	-129	-130
061-6 OZB woningen	5.071	-	-5.071	5.132	-	-5.132	-61	-	61
062-6 OZB niet-woningen	2.617	-	-2.617	2.851	-	-2.851	-234	-	234
064-6 Belastingen overige	577	1.340	762	544	1.195	650	33	145	112
07-6 Algemene uitkering en overige uitkering gemeentefonds	53.901	-	-53.901	53.921	-	-53.921	-20	-	20
08-6 Overige baten en lasten	-	-12	-12	-	-	-	-	-12	-12
08+-6 Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
09-6 Vennootschapsbel. (VpB)	-	-	-	-	-51	-51	-	51	51
34-6 Economische promotie	13.713	13	-13.700	13.860	-	-13.860	-147	13	160
Totaal Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb	93.107	15.402	-77.705	93.701	15.125	-78.576	-594	277	870
Mutaties reserves	8.617	21.610	12.993	8.051	24.030	15.980	567	-2.420	-2.987
Resultaat na bestemming	101.725	37.012	-64.713	101.752	39.156	-62.596	-27	-2.144	-2.117

Onttrekking aan reserves = Baten, Toevoeging aan reserves = Lasten

Beleidskader

- Treasurystatuut 2021 Gemeente Sluis 2021
- Financiële verordening 2023
- Controleverordening 2023
- Nota Reservebeleid 2017-2020
- Belastingverordeningen

Paragraaf Lokale heffingen

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Toerekening overhead aan de heffingen

Voor de toerekening van het begrip overhead is aansluiting gezocht bij de definitie in het kader van Vensters voor Bedrijfsvoering. Overhead zijn alle kosten die indirect samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Bij het percentage van de toerekening van overhead is het opslagpercentage uit de begroting 2024, namelijk 66%, gehanteerd.

Regionale samenwerking

Sinds 2013 is de heffing en invordering van onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, (water)toeristenbelasting, forensenbelasting, precariobelasting en reclamebelasting overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Sabewa Zeeland.

Lokale heffingen

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de inkomsten uit de lokale heffingen.

<i>bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2023	Primaire Begroting 2024	Begrotings- wijziging	Totaal begroot 2024	Rekening 2024	Afwijking begroting- rekening 2024
Onroerendezaakbelastingen	7.715	7.364	324	7.688	7.983	295
Afvalstoffenheffing*	3.910	4.074	242	4.316	4.463	147
Rioolheffing*	5.415	4.968	665	5.633	5.750	117
Hondenbelasting	172	172	3	175	175	0
Precariobelasting	389	273	-26	247	225	-22
(water)toeristenbelasting	8.004	6.894	1.403	8.297	8.369	72
Reclamebelasting	150	158	-8	150	138	-12
Marktgeld	22	23	0	23	22	-1
Lijkbezorgingsrechten	334	456	-30	426	490	64
Forensenbelasting	4.821	5.845	-429	5.416	5.492	76
Parkeerbelastingen	3.285	2.742	635	3.377	3.324	-53
Naheffingsaanslagen parkeerbelasting	598	300	298	598	458	-140
Leges Burgerzaken	502	442	558	1.000	1.029	29
Leges bouwvergunningen	730	423	170	593	731	138
Leges overige	898	180	238	418	397	-21
Totaal	36.945	34.314	4.043	38.357	39.046	689

*Inkomsten na vorming
voorziening dubieuze debiteuren

Toelichting op de verschillen (> € 50.000)

Onroerende zaakbelasting

De baten van de onroerende zaakbelasting vallen € 295.000 hoger uit dan begroot. De helft daarvan heeft betrekking op voorgaande jaren. Het gaat daarbij om objecten die pas in de loop van 2024 zijn opgeleverd.

Afvalstoffenheffing

De baten afvalstoffenheffing vallen ruim € 147.000 hoger uit dan in totaal begroot. Dit heeft voor ongeveer € 36.000 betrekking op 2024. Het merendeel van de extra baten heeft betrekking op

voorgaande jaren. Het gaat daarbij om objecten die pas in de loop van 2024 zijn opgeleverd. Daarbij is het niet altijd goed in te schatten of deze objecten inderdaad in 2024 bewoonbaar zijn en vanaf wanneer. Voor de hogere baten geldt in feite dezelfde verklaring als bij de OZB aangezien OZB, afval en riool nauw met elkaar samenhangen.

In het dekkingsoverzicht staat een toevoeging aan de voorziening van € 695.000 gezien het feit dat er 118% dekking is waarbij maximaal 100% is toegestaan. De toevoeging aan de voorziening was ten tijde van de 2^e berap 2024 reeds voorzien voor een bedrag van € 393.000. In werkelijkheid zijn de kosten nog lager uitgevallen waardoor er nu in totaal € 695.000 daadwerkelijk aan de voorziening moet worden toegevoegd.

Rioolheffing

De baten rioolheffing bedragen € 117.000 meer dan begroot. Dit heeft voor het grootste gedeelte, ongeveer € 95.000, betrekking op voorgaande jaren. Ook hier geldt dat dit betrekking heeft op objecten die pas in de loop van 2024 zijn opgeleverd. Uit het dekkingsoverzicht van de rioolheffing blijkt dat er een dekkingpercentage van 136% is. Hierdoor moet € 1.515.000 aan de voorziening worden toegevoegd. Ten tijde van de 2^e berap was reeds rekening gehouden met een toevoeging aan de voorziening van ruim € 1.260.000. Net als bij afval geldt ook hier dat de lasten op basis van realisatie 2024 nog lager zijn uitgevallen waardoor er, in combinatie met de hoger uitgevallen baten, in totaal € 1.515.000 aan de voorziening moet worden toegevoegd.

Toeristenbelasting

De baten toeristenbelasting liggen € 72.000 boven de begroting. Ten opzichte van de gerealiseerde opbrengsten van € 8.369.000 is dit beperkt. In 2024 waren er 4% meer toeristen in Zeeland, maar ze bleven korter dan waardoor het aantal overnachting met 2% daalde.

Lijkbezorgingsrechten

De baten van de lijkbezorgingsrechten komen € 64.000 hoger uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat in 2024 veel meer verlengingen van grafrechten zijn verwerkt en gefactureerd.

Forensenbelasting

De forensenbelasting heeft € 76.000 meer opgebracht dan begroot. Dit bedrag kan als volgt worden opgesplitst. Voor het belastingjaar 2024 is een extra bate van € 120.000 gerealiseerd. Over voorgaande jaren was er teveel opgelegd waardoor er per saldo € 76.000 meeropbrengst resteert. Dit heeft met name te maken door het feit dat het maximum van de aanslag forensenbelasting in 2024 verhoogd is van € 3.500,-- naar € 5.000,--. Het tarief is verder gelijk gebleven (5 promille van de WOZ-waarde).

Parkeerbelastingen

De baten van de parkeerbelastingen bestaan uit opbrengsten parkeerbelastingen en baten parkeervergunningen. De lager uitgevallen opbrengsten van € 53.000 zijn voor ongeveer de helft toe te rekenen aan lagere parkeeropbrengsten en voor de andere helft toe te rekenen aan lager uitgevallen baten parkeervergunningen. In relatie tot de totale baten uit hoofde van parkeerbelastingen (€ 3.257.656) is het verschil zeer beperkt. Uiteindelijk is 2024 net als 2023 een goed jaar geweest en werd onze gemeente veelvuldig bezocht.

De opbrengst van de parkeervergunningen was reeds naar beneden bijgesteld met € 25.000 aangezien besloten werd het tarief van de eerste parkeervergunning voor bewoners op het oude niveau te handhaven. Daarnaast zijn bovendien minder bewoners/bezoekers/ondernemers-werknemers vergunningen afgegeven dan begroot waardoor de realisatie nog € 26.000 onder de reeds bijgestelde begroting uitkwam.

Naheffingsaanslagen parkeerbelastingen

De werkelijk gerealiseerde opbrengsten van de naheffingsaanslagen liggen € 140.000 onder de begroting. De opgelegde naheffingsaanslagen worden maandelijks geboekt. Er heeft een incidentele

correctie plaatsgevonden voor de periode 2022, 2023 en 2024 als gevolg van gegronde bezwaren. De balanspost nog te vorderen parkeerbelastingen c.a. zijn hier mee up-to-date. Vanaf 2025 is dit onderdeel van het continue werkproces.

Leges bouwvergunningen

De leges voor de bouwvergunningen 2024 liggen in lijn met 2023 maar liggen toch boven de begroting van 2024. Dat heeft te maken met de Omgevingswet. Het aantal vergunningen is wat lager uitgevallen, maar de leges zijn als gevolg van de Omgevingswet hoger geworden. Dit door onderscheid in Omgevingsoverleg, bouwtechnische deel, ruimtelijke vergunning, beoordeling aanvullende gegevens en dergelijke.

Kostendekkingspercentages Financiën

Afvalstoffenheffing

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing	Uitgaven	Inkomsten
(bedragen x € 1.000)	incl BTW	incl BTW
Huishoudelijk afval	3.187	258
Milieustraat Oostburg	691	
Afvalstoffenheffing (heffing/invordering)	148	
Totaal uitgaven en inkomsten	4.026	258
Netto lasten door te berekenen in de afvalstoffenheffing	3.768	
Opbrengst afvalstoffenheffing		4.463
Toevoegen aan de voorziening afvalstoffenheffing	695	
Dekkingspercentage afvalstoffenheffing		118%

Rioolheffing

Kostenonderbouwing rioolheffing	Uitgaven	Inkomsten
(bedragen x € 1.000)	incl BTW	incl BTW
Bermsloten/beschoeiingen	39	
Straatreiniging	413	1
Vrijvervalriolering	2.527	102
Drukriolering	1.078	
Oppervlaktewater	111	
Rioolheffing (heffing/invordering)	170	
Totaal uitgaven en inkomsten	4.338	103
Netto lasten door te berekenen in de rioolheffing	4.235	
Rioolheffing		5.750
Toevoegen aan de voorziening rioolheffing	1.515	
Dekkingspercentage rioolheffing		136%

Lijkbezorgingsrechten

Kostenonderbouwing lijkbezorgingsrechten (bedragen x € 1.000)	Uitgaven incl BTW	Inkomsten incl BTW
Lijkbezorging algemeen	54	0
Beheer begraafplaatsen	597	6
Begrafenissen	298	9
Totaal uitgaven en inkomsten	949	15
Door te berekenen netto uitgaven	934	
Opbrengst lijkbezorgingsrechten		490
Dekkingspercentage lijkbezorgingsrechten		52%

Kwijtschelding en belastingdruk

Kwijtschelding

Bij raadsbesluit van 22 december 2022 is de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023 vastgesteld. De uitvoering van deze regeling ligt bij Sabewa Zeeland. In 2024 is voor een totaal bedrag van € 205.541 kwijtschelding verleend, waarvan € 191.000 betrekking heeft op 2024.

Belastingdruk

Lokale lastendruk

Voor de lokale lastendruk wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Coelo-Atlas lokale lasten

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit Groningen brengt jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. Dit is een jaarlijks overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen. Voor alle gemeenten brengen zij voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing uitgebreid in kaart: de heffingssystematiek, tarieven en kwijtschelding. Ook is onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste woonlasten hebben.

In de Atlas lokale lasten 2024 stond Sluis op de 84^e (2023: 103^e) plaats (van de 342) van gemeenten in Nederland met € 911 (2023: € 885) woonlasten voor meerpersoonshuishoudens eigenaren. In de gemeente Rijssen-Holten (in 2023: Aalten) waren de woonlasten met € 675 het laagst. De woonlasten in de duurste gemeente Bloemendaal (evenals 2023) bedroegen € 1.988 (2023: € 1.874). De gemiddelde woonlasten in Nederland lagen op € 994 (2023: € 944).

De gemiddelde woonlasten voor meerpersoonshuishoudens huurders waren in 2024 € 457 (2023 € 436). De woonlasten hiervoor waren het laagst in Nijmegen met € 35 (2023: € 35) en het hoogst in West Betuwe met € 750 (2023: West Betuwe met € 750). In Sluis was de hoogte van deze lasten € 596 (2023: € 596) en daarmee kwam Sluis op de 313^e (2023: 317^e) plaats te staan.

Het verschil in de lasten voor eigenaren en huurders wordt verklaard door de OZB belasting.

Paragraaf Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente is het vermogen om incidentele financiële risico's op te kunnen vangen en daarmee de gemeentelijke structurele taken te kunnen voortzetten. We bepalen het weerstandsvermogen door de relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de risico's die we als gemeente lopen en waarvoor op onze balans geen voorzieningen zijn getroffen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de gemeentelijke begroting is.

Risicoprofiel

In de begroting 2024 werd het maximale effect van de aanwezige risico's becijferd op ongeveer € 16.592.500. Dit resulteerde in een benodigde weerstandscapaciteit van € 12.444.375

In het verslagjaar zijn de risico's door verschillende ontwikkelingen veranderd. Hierdoor is het totaal van de risico's gedaald met € 5.822.500. De grootste daling zit in het feit dat er voor het risico "ransomware aanval en datalek" een verzekering is afgesloten van € 5 miljoen. Het totaal van de risico's op 31 december 2024 is nu € 10.770.000

Wij achten de weerstandscapaciteit van € 36.684.000 ruim voldoende voor de bestaande risico's.

Risicomanagement

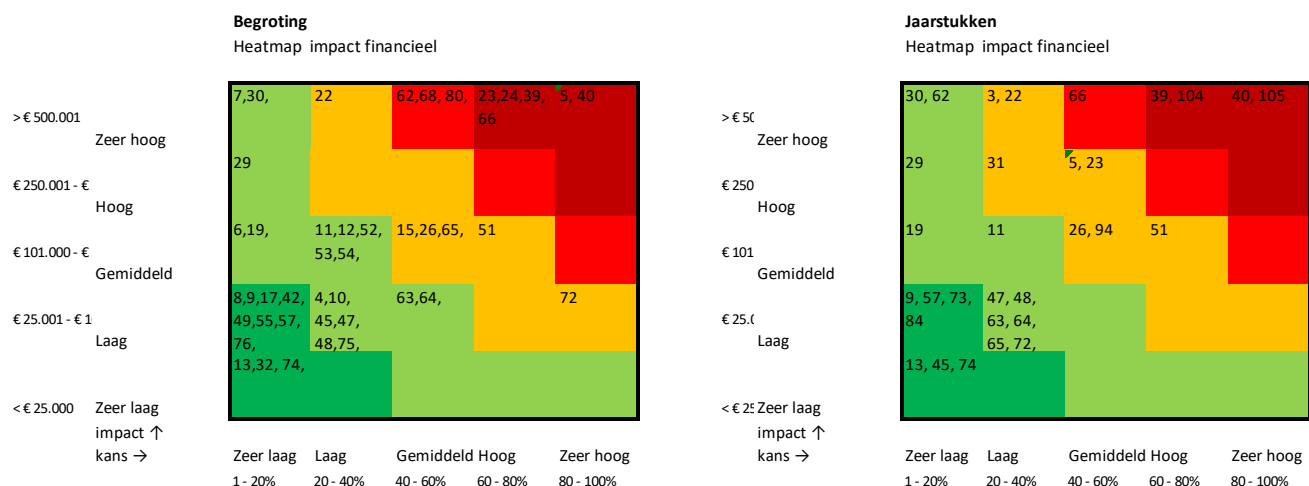
Onze gemeente heeft te maken met onder andere toenemende complexiteit en nieuwe taken zoals nieuwe wetgeving vanuit het Rijk maar ook de (grote) projecten die de gemeente wenst uit te voeren. Dit vraagt iets van het bestuur en de organisatie. Om deze reden is het belangrijk dat de gemeente beter leert omgaan met de onzekerheden die op ons pad komen en dat daarin bewuste keuzes, in afstemming met de gemeenteraad, gemaakt worden.

Voor een effectieve verankering van risicomanagement in de organisatie is goede communicatie van belang. Inhoudelijke communicatie over de risico's vindt plaats als onderdeel van de P&C-cyclus. Door deze koppeling worden de risico's periodiek onder de aandacht gebracht.

Risico's

In de begroting 2024 hebben wij voor de potentiële financiële en imago risico's een heatmap opgesteld. Hierin is duidelijk af te lezen hoe groot de risico's zijn.

Onderstaand worden de belangrijkste wijzigingen van de financiële risico's weer gegeven.

Belangrijkste wijzigingen:

(5) Krapte arbeidsmarkt:

Als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt is het mogelijk dat vacatures niet vervuld of niet direct vervuld kunnen worden. Het betrekken van nieuwe kanalen bij het werven van personeel werpt zijn vruchten af. Ook de inspanningen op ontwikkeling, vitaliseren en andere secundaire arbeidsvoorwaarden geven een positief beeld. Het risico wordt verlaagd van € 800.000 naar € 400.000.

(23 en 24) Ransomware aanval en datalek:

Beide risico's zijn middels een Cyberrisico analyse en een zeer uitgebreide benchmark gekwantificeerd en gekwalificeerd. Voor de gemeente Sluis zijn de kostencomponenten als gevolg van een datalek vastgesteld op 3,2 miljoen en de kosten als gevolg van een Ransomware aanval op 1,2 miljoen. Het risico is aanzienlijk verhoogd.

De kosten lopen nog steeds op tot € 5.400.00, waarvan door de recent afgesloten cyber verzekering 5 miljoen is afgedekt. De verzekering loopt 1,5 jaar via incidentele middelen. Daarna moet de jaarpremie worden opgenomen in de begroting als structurele last.

(66) Project Cadzand-Bad

Onzekerheid met betrekking tot realisatie ontwikkelingen, met mogelijk gevolg dat investeringen (private ontwikkelingen) en de opwaardering van de badplaats Cadzand-Bad stil komt te liggen. Zowel de kans als het gevolg van het risico zijn verhoogd.

Op dit moment niet gezien het positieve besluit van de raad met betrekking tot het beeldkwaliteitplan. Externe factoren spelen nog wel een rol, zoals nu weer de uitspraak van de Raad van State inzake de salderingsregeling stikstof.

Naast de financiële risico's zijn er ook imago risico's.

Onderstaand worden de belangrijkste wijzigingen van de financiële risico's weer gegeven.

(23) Ransomware aanval en datalek:

Landelijk onderzoek wijst uit dat de belangrijkste oorzaak van datalekken het menselijk handelen is. Er zijn beheersmaatregelen genomen om dit zo veel mogelijk tegen te gaan, zoals ons strategisch informatiebeleid, het daarbijhorende uitvoeringsprogramma diverse trainingen (waaronder Security Awareness). Dit neemt niet weg dat we het risico incalculeren dat er toch iets fout kan gaan. Zo is er naast de menselijke factor het feit dat alle hard- en software kwetsbaarheden en fouten bevatten. Deze kunnen worden misbruikt door kwaadwillende voor het uitvoeren van een Ransomware aanval. De kans hierop wordt steeds groter. Het risico is daarom dan ook verhoogd naar de hoogste klasse.

(26) Gevaren in ketens uit het zicht:

Een gemeente neemt deel in gemiddeld 30 samenwerkingsverbanden en maakt gebruik van diensten van derden zoals softwareleveranciers. Diverse gemeenten zijn in de afgelopen twee jaar geconfronteerd met incidenten die ontstaan zijn bij derden, waarbij de gevolgen in de eigen dienstverlening merkbaar waren. We sturen hierop door bij uitbesteding vooraf afspraken te maken over informatiebeveiliging en privacy, echter is dit niet voldoende. Door de enorme impact wordt het risico in een hogere klasse ingeschaald.

In 2025 wordt een project opgestart om de juiste beheersmaatregelen te implementeren teneinde de kans en de impact te reduceren.

(22) Informatiebeveiliging

Informatiebeveiligingsincidenten kunnen leiden tot fouten in de dienstverlening. Kwaliteit en integriteit van data worden in het algemeen niet direct gezien als doel van informatiebeveiliging. Toch dient dit risico nadrukkelijk op het netvlies te staan. Want als informatie niet integer is, kan dat leiden tot vertraagde of foute beslissingen, verkeerde handelingen en verspilling van tijd en menskracht. Het risico is verhoogd.

Weerstandscapaciteit

Bedragen x € 1.000	Incidenteel
Eigen vermogen per 31 december 2024:	
- algemene reserve	25.242
- reserve grondexploitatie	2.164
- reserve Sociaal Domein	2.958
- reserve explosievenruiming	284
- reserve Dividend GBE Aqua	1.032
Onvoorzien	0
Onbenutte belastingcapaciteit	5.004
Totaal	36.684

Wij achten deze weerstandscapaciteit van € 36.684.000 (in 2023 € 21.085.000) voldoende gelet op de aanwezige risico's en het hiermee gekwantificeerde bedrag van € 10.770.000.

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen voor. Deze geven inzicht in de financiële positie van gemeenten.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
1A Netto schuldquote	15%	57%	-10%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	15%	57%	-10%
2 Solvabiliteitsratio	42%	28%	53%
3 Grondexploitatie	1%	1%	0%
4 Structurele exploitatieruimte	8%	2%	9%
5 Belastingcapaciteit	98%	89%	98%

Beschouwing kengetallen in relatie tot de financiële positie

De netto schuldquote (kengetal 1A en 1B) weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft daarmee een indicatie van de mate waarin de rente en de aflossingen op de exploitatie drukken. De netto schuldquote heeft een dalend verloop. Het gunstige effect op de netto schuldquote wordt enerzijds bepaald door een sterke stijging in kortlopende uitzettingen (nog op te leggen Sabewa) en anderzijds door een stijging in de totale baten.

De netto schuldquote wordt zowel in- als exclusief doorgeleende gelden gepresenteerd. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de door de gemeente verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldpositie. De gemeente Sluis heeft geen uitzettingen langer dan 1 jaar. Een netto schuldquote van lager dan 100% wordt als weinig risicovol beschouwd.

De solvabiliteitsratio (kengetal 2) geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het wordt berekend door het eigen vermogen af te zetten tegen het totale vermogen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe minder risicovol.

De solvabiliteitsratio is in 2024 gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit door een relatief hogere stijging van het eigen vermogen ten opzichte van de stijging van het balanstotaal.

Het kengetal grondexploitatie (kengetal 3) geeft een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met zijn grondportefeuille. Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitaties af te zetten tegen de totale baten van de gemeente (exclusief onttrekkingen aan reserves). De boekwaarde van de grondexploitaties bedraagt 0,41% en is daarmee lager dan begroot (1%). Een licht positief kengetal betekent dat er een kleine boekwaarde is die moet worden terugverdiend door verkoop van grond. De gemeente Sluis loopt dus beperkt risico op zijn voorraden grond.

De structurele exploitatieruimte (kengetal 4) geeft het verschil tussen de structurele lasten en de structurele baten weer. De Gemeentewet schrijft voor dat de begroting structureel in evenwicht moet zijn. In de jaarrekening wordt achteraf gepresenteerd of dit ook daadwerkelijk het geval was. Hoe hoger het kengetal hoe beter.

De structurele exploitatieruimte is in 2024 verlaagd ten opzichte van 2023. Met 3% is deze als goed te beschouwen.

De belastingcapaciteit (kengetal 5) geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Sluis zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren. De belastingcapaciteit is licht gestegen in 2024 ten opzichte van 2023.

Hoe hoger het percentage hoe meer financiële ruimte de gemeente heeft door belastingverhoging.

In het kengetal belastingcapaciteit zijn de forensen- en toeristenbelasting niet betrokken, omdat dit geen lasten zijn voor de eigen burgers. De impact van de tariefbepaling van deze heffingen voor onze financiële positie is evenwel van aanzienlijk belang.

De ontwikkeling van de kengetallen ten opzichte van de realisatie 2023 en de begroting 2024 laat overall een verbeterde financiële positie zien. Een belangrijke factor hierbij is de versterking van het eigen vermogen (reserves). Uiteraard moet hierbij de kanttekening worden gemaakt dat het een momentopname betreft. De raad kan op elk moment besluiten om reserves in te zetten. Hetzij om bepaalde doelstellingen te realiseren, hetzij om voorkomende risico's op te vangen.

Paragraaf Kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen zijn als volgt ingedeeld:

- Wegen;
- Rioleringen;
- Bermsloten en beschoeiingen;
- Openbare verlichting;
- Groen;
- Civiele kunstwerken;
- Speelterrinen;
- Gebouwen.

Beleids- en beheerplannen

Voor het onderhoud zijn door de raad verschillende beleids- en beheerplannen vastgesteld. In onderstaande tabel zijn de beheerplannen weergegeven met vermelding van de programma's en de duur van het plan.

Kapitaalgoederen	Programma	Beleids-/beheerplan	Duur plan
Wegen	Ruimtelijk beheer	Beheerplan wegen	2023-2032
Rioleringen	Ruimtelijk beheer	VGRP	2025-2029
Bermen en beschoeiingen	Ruimtelijk beheer	VGRP	2025-2029
Openbare verlichting	Ruimtelijk beheer	Beleids- en beheerplan openbare verlichting	2023-2032
Groen	Ruimtelijk beheer	Beheerplan groen	2022-2031
Civiele kunstwerken	Ruimtelijk beheer	Beheerplan groen	2022-2031
Speelterrinen	Ruimtelijk beheer	Beheerplan speelterrinen	2022-2031
Gebouwen	Diverse	Beheerplan gebouwen	2024-2034

Wegen

Het Beheerplan wegen 2023-2032 is op 9 februari 2023 vastgesteld. De gemeente Sluis streeft het wegbeheer uit te voeren waarbij onderhoudsniveau C als ondergrens wordt gehanteerd. In de praktijk betekent dit dat achterstallig onderhoud (kwaliteitsniveau D) zoveel mogelijk wordt voorkomen en kwaliteitsniveau C (laag) zoveel mogelijk wordt beperkt. Achterstallig onderhoud heeft namelijk een verhoogd risico op de veiligheid van de weggebruikers en op kapitaalvernietiging.

Elke twee jaar wordt er een inspectie verricht van het gehele wegenareaal, zodat tijdig kan worden bijgestuurd indien er andere of meerdere schadebeelden worden geconstateerd dan op voorhand werd verwacht. Op basis van deze inspectie wordt met het beheerprogramma Obsurv van Sweco een basisplanning gemaakt voor de komende jaren. De basisplanning wordt gebruikt om een jaarlijkse uitvoeringsplanning op te stellen. Bij het opstellen wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de plannen voor riolering, groen, kabels en leiding voor een effectieve en efficiënte inzet van de middelen. Uit de inspectie van 2024 blijkt dat er sprake is van 13% achterstallig onderhoud. In 2022 was dit 14%.

Kengetallen:	
Asfaltverharding	631.005 m ²
Elementenverharding	1.213.134 m ²
Overig (betonverharding, half verharding)	81.567 m ²

Rioleringen

In de Omgevingswet is vastgelegd dat riolering een wettelijke zorgplicht is waar invulling aan wordt gegeven door een gemeentelijk rioleringsprogramma. Op 7 november 2024 is het Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) voor de periode 2025 – 2029 vastgesteld. Hierin is het beleid vastgelegd van de taken ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater. In het VGRP zijn ook klimaatmaatregelen beschreven. Tot eind 2024 was de GRP-periode 2020-2024 van kracht. In het VGRP is aangegeven hoe de zorgplicht taken worden uitgevoerd en gefinancierd.

Wateroverlast

In 2018 is een basis rioleringsplan (BRP) opgesteld en zijn kwetsbare wateroverlast locaties in beeld gebracht. De meest kwetsbare locaties hebben prioriteit in het treffen van maatregelen. Klimaatbuien lijken steeds heviger te worden. Als er wateroverlast optreedt, doen we een analyse naar de oorzaak en bekijken we welke maatregelen noodzakelijk zijn. Naar aanleiding van de wateroverlast in Sluis in 2023 is een onderzoek en verbeteringsplan opgesteld. Zo ook voor het gedeelte Schoondijke-Oost. De hieruit voortvloeiende maatregelen zijn opgenomen in het nieuw VGRP.

Infiltratiekansen

Ter voorbereiding op de rioolvervanging in de Burgemeester Callenfelsstraat en omgeving in Oostburg is onderzocht om een gescheiden riolering aan te leggen met infiltratiekansen naar de bodem of hemelwater af te voeren naar het Groote Gat. Het laatste is helaas niet mogelijk omdat het Groote Gat een Natura 2000-gebied is en we niet kunnen garanderen dat er geen verontreinigingen van de straat in het oppervlaktewater terecht komen.

Samenwerking nutsbedrijven

We werken integraal samen met de nutsbedrijven. Hierdoor wordt efficiënt gewerkt en wordt de overlast zoveel mogelijk beperkt. Door de samenwerking met de nutsbedrijven is er minstens een voorbereidingstijd van twee jaar nodig voordat rioolwerken daadwerkelijk uitgevoerd worden. De voorgenomen rioleringswerken worden met de nutsbedrijven afgestemd en in een zo vroeg mogelijk stadium aangemeld.

Afgeronde projecten vervangingen verbetering riolering 2024

De volgende projecten voor vervanging en verbetering van riolering zijn in 2024 afgerond:

- Riolering Herendreef Aardenburg;
- Riolering Turkeijeweg Waterlandkerkje;
- Riool en duiker Landbouwstraat Schoondijke;
- Afkoppelen regenwater door aanleg nieuw hemelwaterriool Westlangeweg, Molenweg, Mr. Willem Schorerstraat Hoofdplaat;
- Aanpassen overstort Langeweg en Wulpenlaan in Breskens.

Vorbereide projecten in 2024 (uitvoering 2025)

Projecten die in 2024 zijn voorbereid en in 2025 in uitvoering komen zijn:

- Afkoppelen regenwater door aanleg hemelwaterriool en vervangen riolering omgeving Pr. Mauritsstraat Retranchement;
- Riolering Walplein IJzendijke en afkoppelen hemelwater op de Veste;
- Verbeteren riolering Buys Ballotstraat Schoondijke (Technopark fase 2);
- Vervangen riolering Sportveld Herendreef Aardenburg ;
- Vervanging riolering Rijksweg Eede.
- Voorbereiding bestek en aanbesteding voor wateroverlastmaatregelen in de Kloosterstraat, Brandarisstraat en Zilversmidstraat in Sluis;
- Vervangen duiker Brieversstraat Eede en duiker ingang sportveld.
- Functioneel ontwerp van omgeving Burg. Callenfelsstraat - Zuidwal in Oostburg wordt nader uitgewerkt.

Areaaluitbreiding

Het areaal aan riolering is uitgebreid door de overname van riolering park Groenevelt fase 2 (Saint-Joseph) en de aanleg van riolering in het Havengebied Breskens.

Reiniging en inspecties

Ieder jaar wordt 1/8e deel van de vrijvervalriolering gereinigd en 1/16^e deel van het rioolstelsel geïnspecteerd. De Zeeuws-Vlaamse gemeenten hebben een gezamenlijk bestek aanbesteed voor de periode 2022 t/m 2025. In 2024 is een deel van de kern Breskens gereinigd en geïnspecteerd. In 2025 staat het overige deel van Breskens met de omliggende kleine kernen op het programma voor rioolreiniging en inspectie.

In 2024 is begonnen met het opstellen van een nieuw bestek voor rioolreiniging en inspectie voor de periode 2026-2029. Dit doen we weer in samenwerking met de gemeenten Terneuzen en Hulst.

De inspectiegegevens uit 2024 zijn vastgelegd in het beheerprogramma RioGL/Obsurv. De inspecties zijn op schades beoordeeld. Hieruit is een kleinschalig onderhoudsprogramma voortgekomen ter verbetering van de doorstroming in het riool. Denk hierbij aan het verwijderen van boomwortels, doorgestoken inlaten of betonresten. Het inspectierapport vormt de basis voor het opstellen van een vervangings- of renovatieplan op lange termijn.

Klimaatadaptatie

Zowel op gemeentelijk als provinciaal niveau wordt er gewerkt aan een strategie om uiterlijk 2050 te komen tot een klimaat-robuuste inrichting. Op provinciaal niveau wordt de vastgestelde Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KaSZ) volgens een uitvoeringsagenda uitgewerkt. In de regionale strategie klimaatadaptatie werken we samen met Hulst en Terneuzen uit. We streven ernaar om in 2025 labels te koppelen aan de thema's hitte, droogte, wateroverlast.

SAZ+

In Zeeland is er een samenwerkingsverband SAZ+ (Samenwerking afvalwaterketen Zeeland). Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de 13 gemeenten, waterschap Scheldestromen en Evides. SAZ+ heeft als doel gezamenlijk na te denken over klimaat, water en rioleringsvraagstukken. Ook over ontwikkelingen die op ons afkomen zoals klimaat en stedelijke wateropgaven, invoering Omgevingsplan, energietransitie en duurzaamheid. Integraal wordt kennis gedeeld en daar waar mogelijk samengewerkt om van elkaar te leren en kosten te besparen. Gemeente Sluis is vertegenwoordigd in werkgroepen o.a. in project Riobase in samenwerking met Hogeschool Zeeland om met risico gestuurd beheer en analyse van inspectiedata te bepalen waar de prioriteiten liggen voor de rioolvervangingsopgave.

In 2020 is het bestuursakkoord verlengd en een strategienota vastgesteld voor de periode 2020-2030 waarin het beleid is uitgestippeld.

Kengetallen:	
Vrijverval rioolleiding (hoofdrinol)	264 km
Aansluitleidingen vrijverval	31 km
Riool persleiding gemalen	30 km
Drukriool persleiding	107 km
Installatie Behandeling Afvalwater (IBA)	64 st.
Gemalen (druk riolering)	506 st.
Gemalen (hoofdriolering)	75 st.
Kolken	11.500 st.
Pompen	660 st.
Randvoorzieningen (bergbezinkbassins)	2 st

Bermsloten en beschoeiingen

In het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) zijn onderhoudsposten opgenomen voor het gemeentelijk watersysteem bestaande uit sloten, vijvers, oppervlaktewater en poelen.

Jaarlijks worden onderhoudswerkzaamheden aan ons watersysteem uitgevoerd. Dit bestaat onder meer uit maaiwerk, vervangen van oeverbescherming en het reinigen van randvoorzieningen zoals olieafscidders en facetfilters. Op kritische uitstroomlocaties doen we een extra maaiwerkronde in de zomerperiode om uitstroming van water niet te belemmeren.

Kengetallen:	
Oppervlaktewater	11 ha
Oever	43 km

Openbare verlichting

Het beleids- en beheerplan openbare verlichting 2023-2032 is op 9 februari 2023 vastgesteld. De missie in het nieuwe plan is om tot een duurzaam areaal openbare verlichting te komen, met als doel het bieden van een veilige omgeving voor de burger voor de lange termijn, tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De visie is vooral gericht op 'niet verlichten, tenzij...'. Daarbij sluit de gemeente aan op de wettelijke regelgeving, geldende normen en richtlijnen. Ook is de visie gericht op 'aantrekkelijk en doelmatig'. Door standaardisering worden onderhoudskosten beperkt. De gemeente gaat door met ver

ere verlaging van het energieverbruik van de openbare verlichting en onderschrijft de doelstellingen "Slim Energiemanagement" en "Energiezuinig van het Klimaatakkoord. De doelstelling "50% Energiebesparing in 2030" wordt ruimschoots behaald.

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting wordt door 11 Zeeuwse gemeenten, waterschap Scheldestromen, provincie Zeeland en havenbedrijf North Sea Port gezamenlijk aanbesteed.

Kengetallen:	
Lichtmasten	6.278
Conventionele Armaturen	3.640
Conventionele Lampen	4.026
LED-armaturen	2.836
Abri's gemeente Sluis	21 st.
Abri's Clear Channel	9 st.

Groenvoorzieningen

In het Groenbeheerplan 2022-2031 is het onderhoudsniveau van het openbaar groen en de begraafplaatsen vastgelegd. De gemeente Sluis onderhoudt het groen op kwaliteitsniveau B. Dit is het basisniveau waarbij het groen netjes en eenduidig onderhouden wordt, maar er geringe mate van onkruidgroei en zwerfvuil geaccepteerd wordt. In 2024 is een nieuw plan gemaakt voor onze buitendienst. Hierdoor wordt vanaf 2025 het volledige groenonderhoud uitgevoerd door inhuur bij Dethon en bij aannemers. Voor het groenbeheer wordt gebruik gemaakt van het beheerprogramma Obsurv.

De raming voor het onderhoud van het groen in de begroting is gebaseerd op het vastgestelde Groenbeheerplan 2022-2031 en fluctueert met de aanvullingen van het groen areaal(renovatie/klimaatadaptatie) of de verkoop van snippergroen. Voor renovatieprojecten wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de plannen voor riolering, wegen en kabels/leidingen voor een effectieve en efficiënte inzet van de middelen.

Kengetallen:	
Bomen	14.766 st.
Straatmeubilair (excl strandreinigingsbestek)	1.810 st.
Hagen	30.765 m
Blokhagen	28.350 m ²
Bosplantsoen	332,558 m ²
Bos	82.582 m ²
Grassen	1.730.409 m ²
Sierheesters/vaste planten	99.509 m ²
Rozen	1.321 m ²
Half verhardingen	86.970m ²
Zwartegrond(incl begraafplaatsen)*	48.192 m ²
Waterpartijen/vijvers	13 st

*verschil met vorig jaar komt door aanpassing BGT. De haagvoet staat nu ook vaak op als zwarte grond.

Civiele kunstwerken/bruggen

In 2024 is nagedacht over het beheer van alle civiele kunstwerken/bruggen. Deze worden in 2025 toegevoegd aan het beheerprogramma Condor(gebouwbeheer). Hierdoor kan er op detailniveau een meerjaren onderhoudsplan (MJOP) gemaakt worden. Dit plan vormt de basis voor herstel- en onderhoudsmaatregelen en reiniging.

Kengetallen:	
Bruggen	30 st.
Trappen	36 st.
Banken	1 st.
Vlonders/looplijn	22 st.
Strandovergangen	3 st
Tunnel	1 st

Speelterreinen

In 2021 is er een nieuw beleidsplan Speelvoorzieningen vastgesteld. Met deze nieuwe uitgangspunten en in het kader van de zorgplicht voor de openbare ruimte is er (in 2022) voor de vervanging van speelwerktuigen en ondergronden van speelterreintjes een onderhoudsbeheerplan opgesteld voor de periode 2022-2031. De jaarlijkse kosten voor groot onderhoud worden in het investeringsplan (geplande vervangingen) opgenomen. Het kwaliteitsniveau van de speeltoestellen is vastgelegd in de landelijke wetgeving, namelijk het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Om te voldoen aan de wettelijke verplichting voor de veiligheid vindt ieder jaar een grote technische inspectie plaats. Daarnaast vindt iedere zes weken een visuele inspectie plaats. Deze 6-wekelijkse inspectie wordt uitgevoerd door onze buitendienstmedewerkers. De resultaten van deze inspecties worden vastgelegd in een logboek. Voortvloeiende werkzaamheden uit deze inspecties worden direct door eigen dienst of leverancier uitgevoerd. Voor 2025 hebben wij in de kernen Aardenburg, Groede en Nieuwvliet-Bad een aantal toestellen op staan om te vervangen.

Kengetallen:	
Speelterreinen (incl Groede Podium)	66
Speeltoestellen	402

Gebouwen

Als onderdeel van het stappenplan gemeentelijke gebouwen is de basis voor onze gebouwen op orde gebracht en is een Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP) 2024-2034 vastgesteld.

Dit plan vormt de basis voor onder meer:

- Onderhoud;
- Vervangingsinvesteringen;
- Wettelijke verplichtingen (keuringen, inspecties, legionellapreventie, energemaatregelen enz.) ;
- Verduurzamingsmaatregelen (aanpassingen op basis van de verplichte Energie Maatregelen Lijst (EML);

-Toegankelijkheidsmaatregelen.

In het DMJOP zijn financiële middelen voor energiescans opgenomen. Deze worden in 2025 uitgevoerd op het gemeentelijk vastgoed. Met de resultaten van de scans wordt een routekaart naar onze verduurzamingsdoelen ENG (2040) en Paris proof (2050) gemaakt.

We beheren onze gebouwen met behulp van een klantvriendelijk en overzichtelijk beheerprogramma. Hiermee zijn we in staat om strategisch en dynamisch gebouwbeheer toe te passen. Dit betekent dat we de juiste zaken op het juiste moment uitvoeren en onderzoeken of onderhoud/vervanging loont ten opzichte van nieuwbouw.

In 2024 heeft de raad een voorkeurslocatie vastgesteld voor het multifunctioneel centrum (MFC) in IJzendijke. Op basis van deze voorkeurslocatie heeft de raad ingestemd met de werving van strategisch vastgoed en het vrijwaren van een krediet voor onderzoek.

Bij het Stappenplan Gemeentelijke Gebouwen zijn ook 25 gebouwen genomineerd om afgestoten te worden. Vanaf medio 2024 zijn we hier gefaseerd mee aan de slag. Voor elk object wordt afzonderlijk een definitief besluit genomen na overleg met stakeholders. Deze lijn wordt in 2025 doorgetrokken. In 2024 en Q1-2025 zijn alle gemeentelijke elektrische installaties geïnspecteerd op basis van de wettelijke normeringen NEN-3140 en Scope 8.

Kengetallen:	
Gebouwen	120
Elektrische installaties	379

Paragraaf Verbonden Partijen

De gemeente heeft bestuurlijke en financiële belangen in gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden, stichtingen en verenigingen. Deze instellingen (verbonden partijen) voeren beleid uit voor de deelnemende gemeenten. Dit beleid kan in principe ook door de gemeente in eigen beheer worden uitgevoerd. In het algemeen geldt dat voor gemeenschappelijke regelingen en dergelijke wordt gekozen indien de gemeente dit niet alleen dan wel niet doeltreffend of doelmatig kan uitvoeren of wettelijk wordt opgelegd (VRZ en RUD). De gemeente mandateert als het ware de verbonden partijen, maar blijft wel de eindverantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Het Besluit Begroting en Verantwoording geeft aan dat in deze paragraaf tenminste aandacht moet worden geschonken aan de visie, welke onze gemeente heeft op de verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in het programmaplan. Per partij is sprake van een financieel en bestuurlijk belang.

Op 5 september 2022 is de VZG-ledenbrief verstuurd over het vernieuwde rapport 'Afspraken over samenwerken met gemeenschappelijke regelingen in Zeeland'. Op 19 september 2022 vond hierover een GR-markt plaats voor de Zeeuws-Vlaamse gemeenteraden. In 2023 zijn de eerste afspraken uit dit rapport geëffectueerd, waaronder het één moment aanbieden van de Planning & Control stukken van de GR-en waarmee de gemeente te maken heeft. Voor Sluis zijn dit: VRZ, Sabewa, OLAZ, RUD, CVV, GGD en Dethon.

Deelname in publiekrechtelijke rechtspersonen (WGR)	Vertegenwoordiging in vennootschappen (BV/NV)/ Stichtingen en Verenigingen
1. Veiligheidsregio Zeeland	8. ZEH N.V.
2. Sabewa Zeeland	9. NV Economische Impuls Zeeland
3. Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	10. Holding Zeeuwse Visveiling B.V.
4. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland	11. GBE Aqua B.V.
5. SWV Collectief Vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen	12. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
6. Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zeeland	13. Stedin N.V.
7. Dethon	

Veiligheidsregio Zeeland

Verband	
Naam	Veiligheidsregio Zeeland
Website	www.vrzeeland.nl
Vestigingsplaats	Middelburg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	De VRZ heeft doelstellingen en prioriteiten vastgelegd in haar meerjarenbeleidsplan 2022-2025.
	Dit beleidsplan is tot stand gekomen met medewerking van de medewerkers VRZ, bestuurders, gemeenteraadsleden en onze netwerkpartners.
	In het Beleidsplan heeft het Algemeen Bestuur zes risico's benoemd die een hoge prioriteit hebben:
	Transport gerelateerde risico's, Pandemie, Externe risico's, Natuurrisico's, Nucleaire risico's en Ontwrichtingsrisico's. Verder zijn een viertal speerpunten benoemd, zie "Ontwikkelingen" hieronder.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Middelburg, Vlissingen, Goes, Terneuzen, Schouwen-Duiveland, Tholen, Noord-Beveland, Borsele, Reimerswaal, Hulst, Kapelle en Tholen.
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur
Portefeuillehouder	Burgemeester mr. M.M.D. Vermue
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie) 2024	€ 44.547.797
Bijdrage gemeente Sluis 2024	€ 2.885.564
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 1.708.841
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 1.717.688
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 29.031.833
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 28.230.389
Bedrijfsresultaat 2024	€ 686.511
Ontwikkelingen	
Voorbereide crisisorganisatie / versterking crisisbeheersing	
De VRZ ligt op schema met de uitvoering van het realisatieplan. In 2024 is veel geïnvesteerd om de interne organisatie van team crisisbeheersing aan te passen aan de nieuwe werkwijzen en uitdagingen die op het team afkomen. De formatie van team crisisbeheersing is conform het plan dit jaar uitgebreid (5 Fte). Er zijn specialisten geworven op het gebied van vakbekwaamheid, informatiegestuurde veiligheid (<i>crisisintelligence</i>), projectsturing en themacoördinatie. Met de extra Bdur-bijdrage zijn ook een aantal doelstellingen gekomen waaraan voldaan moet worden. Ook ontwikkelingen in de samenleving, zoals de dreiging vanuit geopolitieke context en het vergroten van de weerbaarheid van de samenleving, vragen extra aandacht vanuit de VRZ.	

Brandweezorg 2030

In 2023 is, als onderdeel van het programma brandweezorg 2030, het dekkingsplan op basis van de nieuwe landelijke systematiek van gebiedsgerichte opkomsttijden vastgesteld. Dit dekkingsplan geeft inzicht in de paraatheid. In 2024 is de onderliggende data opnieuw gemonitord en geanalyseerd volgens deze systematiek. Hierdoor is er beter zicht op prestaties en waar bijgestuurd moet worden. Ook is gestart met een verkennend onderzoek naar de mogelijkheden voor het inzetten van brandweerassistenten. Door het introduceren van de functie van brandweerassistent en het aanbieden van een passende laagdrempelige opleiding wordt o.a. verwacht dat een bredere doelgroep belangstelling heeft, er minder uitstroom is bij reguliere opleiding en we de vrijwilligers die een stapje terug willen doen langer behouden kunnen worden.

Sabewa Zeeland

Verband	
Naam	Sabewa Zeeland
Website	www.sabewazeeland.nl
Vestigingsplaats	Terneuzen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Het beogen dat de werkzaamheden op een zodanige schaal worden georganiseerd dat hierdoor minder sprake is van kwetsbaarheid, dat de kwaliteit gehandhaafd of mogelijk verbeterd wordt en efficiëncyvoordeel wordt behaald.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Reimerswaal, Terneuzen, Tholen en Waterschap Scheldestromen
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Bijdrage gemeente Sluis	€ 1.267.756
Eigen Vermogen 01-01-2024	-€ 263.113
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 2.884.127
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 12.348.340
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 18.068.345
Bedrijfsresultaat 2024	€ 243.000
Ontwikkelingen	
Voor Sabewa bestond het jaar 2024 net als 2023 in het teken van het op orde brengen van de basis. In 2024 lag de focus op het verder wegwerken van de (resterende) achterstanden, het verbeteren van de datakwaliteit, slimmer werk en kennis verbreden en verdiepen. Bezwaar en beroep Sabewa zag de afgelopen jaren een sterke stijging van de ingediende bezwaarschriften door No Cure No Pay-bedrijven. Hiervoor was reeds een platform ontwikkeld waarmee Sabewa de bezwaarschriften zelf en snel kan afhandelen zonder dure inhuur. Mede door de gestegen bezwaarschriften zijn echter ook de ingediende beroepsschriften sterk gestegen die voor een groot deel in 2024 zijn afgehandeld. Middels de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen is de proceskostenvergoeding voor WOZ-bezwaarzaken fors verlaagd, maar dit is door de Hoge Raad medio 2024 ongedaan gemaakt. BAG-WOZ koppeling Verder is er in 2024 geïnvesteerd in het objectenbeheer en de BAG-WOZ koppeling. Dit is nodig om de 3-sterrenwaardering van de Waarderingskamer te behouden en door te kunnen groeien naar 4-sterren vanaf 2027. Technologie-oplossing Het systeem waar de huidige belastingapplicatie bij Sabewa op draait is verouderd en loopt tegen zijn grenzen aan terwijl de kosten van de software leverancier steeds verder oplopen. Sabewa heeft hierdoor gezocht naar een alternatief dat goedkoper is en tevens toekomstbestendig is. Middels een	

marktconsultatie in 2024 heeft Sabewa gekeken wat de mogelijkheden zijn. De uitkomsten hiervan waren zodanig goed dat besloten werd in 2024 geen uitvraag te doen naar een nieuwe belastingapplicatie, maar een aanbestedingsprocedure te starten voor een technologie-oplossing waarmee slimmer en efficiënter kan worden gewerkt omdat het systeem nu niet meer de processen dicteert. De aanbesteding is gegund en de bedoeling is dat het systeem in 2025 gebouwd wordt en schaduw draait naast de bestaande applicatie om in 2026 de huidige applicatie te vervangen.

Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)

Verband	
Naam	Openbaar lichaam afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)
Website	www.olazzeeland.nl
Vestigingsplaats	Kapelle
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Het doel van OLAZ is de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van afvalstoffenverwijdering en - verwerking.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen.
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder B. van Assche
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	€ 22.966.147
Bijdrage gemeente Sluis	€ 1.446.541
Eigen Vermogen 01-01-2024	638.024
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 1.653.014
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 12.207.835
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 20.523.230
Bedrijfsresultaat 2024	€ 129.846
Ontwikkelingen	
Algemeen - De Zeeuwse gemeenten droegen hun taken op het gebied van de verwerking en verwijdering van huishoudelijk afval en huishoudelijke grondstoffen over aan OLAZ. Dit met uitzondering van de inzameling, want elke Zeeuwse gemeente kiest zelf wie inzamelt. OLAZ is daarom verantwoordelijk voor het in de markt zetten van de ingezamelde huishoudelijke afval- en grondstoffen en het sluiten van contracten met afvalverwerkers. - In opdracht en voor rekening van OLAZ exploiteert de Zeeuwse Reinigingsdienst (ZRD) de milieustraten in de provincie Zeeland. Het bes - uur van OLAZ bepaalt het acceptatiebeleid op de milieustraten. En OLAZ brengt de exploitatiekosten van de milieustraten in rekening bij de gemeenten.	
Afvaloverslagstations - De tijdelijke opslag van fijn brandbaar restafval in Terneuzen van in balen geperst huishoudelijk fijn brandbaar restafval afkomstig van verbrandingsoven AVR is niet meer van toepassing. Periode +/- december 2023 tot en met november 2024. - De overslagstations te Nieuwdorp en Goes zijn vanaf 2026 niet beschikbaar. In oktober 2024 is een alternatief te Middelburg gevonden.	
Milieustraten	

- Het terrein naast de milieustraat te Terneuzen voor een circulair ambachtscentrum in de regio Zeeuws-Vlaanderen is verhard. Maar het OLAZ besloot hier pas een circulair ambachtscentrum te plaatsen als het circulair ambachtscentrum Oosterschelderegio te Goes in gebruik is.
- De voorbereidingen voor het invoeren van een toegangscontrole- en registratiesysteem op de milieustraten zijn getroffen. De activatie van de slagbomen werd voor 2025 ingepland.
- OLAZ besloot in 2024 dat het toegangsbeleid van de milieustraten pas kan wijzigen als de resultaten van de nog in te voeren toegangscontrole hier aanleiding toe geven.

Vermarkting

Gedurende 2024 kon de begroting 2024 bijgesteld worden in het voordeel van de gemeenten. Dit komt omdat OLAZ bij de ontwerpbegroting 2024 nog niet kon inschatten:

- wat het effect van de bonus/malus regeling met de nieuwe GFT-verwerker Indaver zou zijn.
- hoeveel voordeel het contract met Indaver te Nieuwdorp zou opleveren in de overslag- en transportkosten ten opzichte van het contract met Attero te Venlo.

Het verwerkingstarief voor GFT is met een begrotingswijziging alvast bijgesteld van € 80 per ton naar € 72 per ton. De verwachting is een nog voordeliger eindverwerkingstarief in de jaarrekening 2024 van OLAZ.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland

Verband	
Naam	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland
Website	www.rud-zeeland.nl
Vestigingsplaats	Terneuzen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Samen werken aan een schone en veilige werk- en leefomgeving door middel van klantvriendelijk, professioneel, doelmatig en conform vastgestelde kwaliteitseisen en dienstverleningsnormen.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen, de provincie Zeeland.
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder B. van Assche
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	€ 13.394.000
Bijdrage gemeente Sluis	€ 890.400
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 541.901
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 109.773
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 4.661.322
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 7.783.107
Bedrijfsresultaat 2024	€ -661.026
Ontwikkelingen	
<u>Plan van aanpak robuuste RUD Zeeland</u> Op 25 maart 2024 heeft het algemeen bestuur (AB) ingestemd met het voorgenomen plan van aanpak voor een robuuste RUD Zeeland en bijbehorende 3e begrotingswijziging 2024. De RUD heeft het voorgenomen plan van aanpak toegezonden aan de bevoegde staatssecretaris. Op 4 juli 2024 heeft uw raad besloten een gezamenlijke zienswijze met de gemeenten Hulst en Terneuzen in te dienen tegen het plan van aanpak. Met inachtneming van de ingediende zienswijzen heeft het AB op 9 september 2024 in meerderheid besloten om het plan van aanpak vast te stellen. De meerderheid van het AB heeft ook ingestemd met de aangepaste 3e begrotingswijziging 2024 (de begroting voor de jaren daarna € 16,5 miljoen (prijspeil 2023). Sluis heeft zich neergelegd bij het AB besluit aangaande het PvA en heeft ingestemd met de 3^e begrotingswijziging. In september 2024 is de RUD – onder begeleiding van een externe - gestart met de uitvoering van het plan van aanpak.	
<u>Wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Zeeland</u> Per 1 januari 2024 is Waterschap Scheldestromen uitgetreden. De gemeenschappelijke regeling RUD Zeeland was op onderdelen achterhaald en een volledige herziening is wenselijk. Het AB heeft op 8 april jl. met het ontwerp ingestemd. Op 4 juli 2024 heeft uw raad een positieve zienswijze ingediend op de ontwerp gemeenschappelijke regeling met de kanttekening dat op een later moment een evaluatie van de stemverhouding plaats vindt. Het AB heeft op 9 december 2024 op basis van de	

ingediende zienswijzen de ontwerp gemeenschappelijke regeling aangepast. Definitieve besluitvorming is voorzien in de 1e helft van 2025.

Samenwerking GGD/RUD/VRZ

Op verzoek van de dagelijks besturen van GGD, RUD en VRZ was opdracht gegeven tot:

- Het opstellen van een inhoudelijke samenwerkingsagenda voor de komende 5 jaar;
- Een agenda voor gemeenschappelijke bedrijfsvoering;
- Een gezamenlijke gebiedsverkenning in Goes-West;
- Het inrichten van de vrije ruimte van Segeerssingel 10 als samenwerkingsruimte (inmiddels al gerealiseerd).

Resultaat hiervan is het adviesrapport De Moe(T)d tot Samenwerken uitgebracht. Op basis van het rapport heeft het AB op 1 juli 2024 besloten om:

1. Het Adviesrapport De Moe(T)d tot samenwerken (zie bijlage) voor kennisgeving aan te nemen.
2. In te stemmen met de inhoudelijke samenwerkingsagenda GGD, RUD en VRZ voor de komende vijf jaar (2024-2029).
3. Momenteel niet verder te participeren in de samenwerking voor wat betreft gemeenschappelijke bedrijfsvoering.
4. Momenteel niet verder te participeren in de samenwerking voor wat betreft gezamenlijke gebiedsverkenning locatie Goes-West.

Huisvesting en PIOFACH-taken RUD Zeeland

Op 1 juli 2024 heeft het AB ingestemd met het voorstel om met de provincie te verkennen wat de mogelijkheden zijn om de RUD te faciliteren op het gebied van huisvesting en dienstverlening op bedrijfsvoering aspecten. Op 19 december 2024 heeft uw gemeenteraad een motie aangenomen waarin u het college heeft opgedragen om:

- samen met de Gemeenten Terneuzen en Hulst actief te bemiddelen om de RUD te behouden voor Zeeuws-Vlaanderen en daarbij uitdrukkelijk samenwerking te stimuleren met andere overheidsorganisa
- ies;
- het gebruik van publieke middelen hierbij te optimaliseren door mogelijke kostenvoordelen en extra inkomsten voor betrokken overheidsinstanties te benutten;
- het behoud van werkgelegenheid in Zeeuws-Vlaanderen te stimuleren en daarmee een aantrekkelijk woon- en werkklimaat te creëren.

Ons college heeft de motie ondersteund. En heeft het dagelijks bestuur van de RUD met klem verzocht om de punten in overweging te nemen bij de besluitvorming over het huisvestingsvraagstuk. Besluitvorming over huisvesting en PIOFACH-taken is voorzien in 2025.

Benoeming directeur RUD Zeeland

Het AB heeft op 9 december 2024 de heer W. Jochems benoemd als nieuwe directeur van RUD Zeeland. Met ingang van 1 februari 2025 volgt hij interim-directeur Gerrit van Hofwegen op.

Raadsadviescommissie RUD Zeeland

De Wet gemeenschappelijke regelingen biedt de mogelijkheid tot het instellen van een raadsadviescommissie. Daartoe is vanuit statenleden en raadsleden een initiatiefvoorstel opgesteld voor alle deelnemers. Vanuit de gemeenteraad van Sluis is geen behoefte aan het instellen van een dergelijke commissie.

SWV Collectief Vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen

Verband	
Naam	SWV collectief vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen
Website	
Vestigingsplaats	Terneuzen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	De gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Collectief Vraagafhankelijk Vervoer Zeeuws-Vlaanderen regelt voor de gemeenten Hulst, Sluis en Terneuzen het vervoer van WMO-gerechtigden, het leerlingenvervoer en het jeugdzorgvervoer. De gemeenschappelijke regeling is eigenaar van de Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland BV (GVC). Deze vervoerscentrale regisseert het doelgroepenvervoer in de regio Zeeland en Goeree-Overflakkee. In opdracht van de Provincie Zeeland organiseert de GVC ook het Haltetaxi-vervoer.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Hulst en Terneuzen
Vertegenwoordiging	Dagelijks Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder B. van Assche
Financiële positie	
Bijdrage gemeente Sluis	€ 1.673.915
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 0
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 0
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 521.698
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 626.121
Bedrijfsresultaat 2024	€ 0
Ontwikkelingen	
In september 2024 is de aanbesteding, van zowel het route gebonden als vraagafhankelijk, vervoer gestart. Hierbij is Zeeuws-Vlaanderen in twee percelen verdeeld (Oost en West) uit risico-overweging en vanwege de mogelijkheid tot het combineren van de verschillende vervoersvormen. Naast de verschillende soorten doelgroepenvervoer is uitdrukkelijk rekening gehouden met het Flex vervoer. Verder werd door de Zeeuwse gemeenten en de Provincie de intentie uitgesproken om de verschillende vervoersvormen verder te combineren. Onderdeel van deze intentie is dat het huidige samenwerkingsverband Collectief Vervoer Zeeuws-Vlaanderen wordt uitgebreid/doorontwikkeld naar een gemeenschappelijke regeling waaraan alle Zeeuwse gemeenten en de Provincie deelnemen.	

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zeeland

Verband	
Naam	GGD Zeeland
Website	www.ggdzeeland.nl
Vestigingsplaats	Goes
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Het openbaar lichaam is ingesteld met als doel behartigen van de gezamenlijke belangen van de deelnemers met bovenstaande wet- en regelgeving. Gerefereerd wordt aan de Wet publieke gezondheid, de Wet veiligheidsregio's en de Wet op de lijkbezorging.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder P.E.M. van de Vijver-van Deursen
Financiële positie	
Totale begroting 2024	€ 163.159.312
Bijdrage gemeente Sluis	€ 1.267.098
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 7.423.115
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 6.515.882
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 33.612.628
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 32.018.125
Bedrijfsresultaat 2024	€ 1.202.129
Ontwikkelingen	
<u>Basis op orde.</u> Vanaf 2023 zijn er extra middelen toegekend om de basis op orde te brengen bij de GGD Zeeland. Dit was nodig omdat de GGD op diverse onderdelen door de ondergrens zakte. De uitwerking van het plan 'Basis op Orde' is conform planning doorgelopen in 2024. In het vierde kwartaal van 2024 is een externe tussenevaluatie van de implementatie van de 'Basis op Orde' uitgevoerd door Lysias advies. Deze tussenevaluatie is in december 2024 behandeld in het Algemeen Bestuur. Lysias concludeert onder meer dat de capaciteitsinzet en aandacht voor het uitvoeren van de wettelijke taken is verbeterd en dat de GGD financieel minder kwetsbaar is door de verbetermaatregelen die daarop zijn genomen.	
<u>IZA/GALA</u> De GGD Zeeland richt, met gelden uit de SPUK IZA en in opdracht van de Zeeuwse gemeenten, een provinciale preventie-infrastructuur in. Het doel is om binnen deze structuur niet-vrijblijvende provinciale samenwerkingsafspraken te maken over gezondheidsbevordering van de populatie als geheel en specifiek voor risicogroepen. Daarnaast hebben ze in 2024 de opdracht gekregen om de vijf ketenaanpakken uit het GALA te implementeren, zodat deze bereikbaar zijn voor alle Zeeuwse inwoners die er baat bij hebben. De vijf ketenaanpakken dragen bij aan de verbetering van de	

gezondheid van volwassenen en ouderen. Vanuit de SPUK GALA ontvangt de GGD financiële middelen van de Zeeuwse gemeenten voor de versterking van de kennis en adviesfunctie.

Veilig Thuis

Veilig Thuis vervult een belangrijke functie in het signaleren, aanpakken en doorbreken van huiselijk geweld en kindermishandeling. Op basis van de toenemende aantallen meldingen, adviezen en vervolgdiensten alsmede de toenemende complexiteit en multiproblematiek blijft inzet noodzakelijk. De verhoging aan instroom van meldingen en adviesaanvragen de afgelopen jaren heeft in oktober 2024 geleid tot een structurele verhoging van de formatie bij Veilig Thuis. Deze extra formatie wordt ingezet voor functies die direct actief zijn binnen het primaire proces. Hiermee werken ze aan het beheersen van de wachtlijsten en streven ze naar een structurele verlaging hiervan

Vaccinatiegraad

Eind 2023 waren verschillende berichtgevingen rond de vaccinatiegraad in Zeeland. Deze berichtgeving ging over de lage vaccinatiegraad bij tweejarigen, de zorgen hierover voor de groepsimmunitet en het risico op uitbreken van infectieziekten. Naar aanleiding hiervan is de GGD in 2024 samen met de Zeeuwse gemeenten intensiever met dit onderwerp aan de slag gegaan. Dit heeft geresulteerd in diverse informatie- en communicatiemomenten en uiteindelijk in augustus 2024 tot de oprichting van een Taskforce Vaccinatiegraad Rijksvaccinatieprogramma. In deze Taskforce werken vertegenwoordigers van de Zeeuwse gemeenten samen met inhoudelijke deskundigen van de GGD aan het overkoepelende doel om de vaccinatiegraad blijvend te verhogen.

Inkoop Jeugdhulp Zeeland

De raamovereenkomsten voor de gezamenlijke inkoop van specialistische jeugdhulp zijn, binnen de kaders van de overeenkomsten, verlengd tot 1 januari 2026. Een nieuwe aanbesteding is in voorbereiding. Deze is gebaseerd op de Regiovisie Jeugdhulp Zeeland 2023-2028, die eind 2023 is vastgesteld door alle dertien Zeeuwse gemeenteraden. De Regiovisie is in lijn met de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. In 2023 is een onderzoek naar de governance van de inkoop van jeugdhulp uitgevoerd. Daarbij is ook het samengaan met de inkoop van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang uitgewerkt. In 2024 is besloten om de uitwerking van het samengaan tot nader order aan te houden. Eind 2024 is afgesproken een variant van samenwerken bij het sociaal domein in Zeeland nader te onderzoeken. De verwerkingswijze voor de lasten van jeugdhulp is, bij het opstellen van de jaarrekening 2023, gewijzigd. Die lasten worden niet langer bij de GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland verwerkt, maar bij de deelnemende gemeenten. Dat heeft gevolgen voor de P&C-cyclus bij GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland en gemeenten en voor de accountantscontrole. De inkooporganisatie blijft dezelfde taken uitvoeren. Voor het adviseren over het vast- en bijstellen van de begroting voor jeugdhulp is een prognosemodel ontwikkeld dat in 2023 voor de eerste keer is gebruikt. Dat model maakt voorspellen en analyseren beter mogelijk.

Dethon

Verband	
Naam	Dethon
Website	www.dethon.nl
Vestigingsplaats	Terneuzen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Dethon voert voor de gemeente de taken op grond van de oude Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en onderdelen van de Participatiewet uit. Via deze gemeenschappelijke regeling worden verschillende re-integratieprojecten gerealiseerd.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast Sluis: de gemeenten Hulst en Terneuzen.
Vertegenwoordiging	Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
Portefeuillehouder	Wethouder P.E.M. van de Vijver-van Deursen
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie 2024)	€ 13.200.000
Bijdrage gemeente Sluis	€ 922.947
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 1.486.733
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 761.179
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 9.700.945
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 12.841.016
Bedrijfsresultaat 2024	€ -4.210.554
Ontwikkelingen	
In 2024 zijn de bedrijfskosten gestegen waardoor het resultaat tegenvalt. De stijging van de kosten is deels incidenteel en deels structureel. In 2024 is een aantal incidentele tegenvallers te melden. Het gaat dan om een naheffing energiekosten en dubbele kosten voor de vervanging van het wagenpark. Structureel zijn de kosten door achterstallig onderhoud gestegen. Er komt een plan voor deels afstoot van locaties en anderzijds een plan voor toekomstbestendige, duurzame gebouwen. Ook stijgen de loonkosten door de functieherwaardering en een nieuwe CAO. Tot slot lopen de scholings- en re-integratiekosten (nieuwe leerlijnen) op voor ontwikkeling van mensen uit de Participatiewet op basis van het ingezette koersplan. Over de laatste kostenpost lopen gesprekken met als doel een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst met daarin prijsafspraken over re-integratietrajecten. Dit zal een positief effect hebben op het resultaat. Een oplossing voor de andere gestegen kosten moet Dethon zoeken in de bedrijfsvoering en prijsafspraken met de afnemers.	

ZEH N.V.

Verband	
Naam	ZEH NV
Website	www.zeh.nl
Vestigingsplaats	Middelburg
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Inhoud	
Doelstelling en Visie	ZEH N.V. richt zich op productie, handel en levering van energieproducten en -diensten op de zakelijke markt.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland. Gemeenten: Sluis, Terneuzen, Hulst, Vlissingen, Middelburg, Veere, Borsele, Goes, Kapelle, Reimerswaal, Noord-Beveland, Tholen, Schouwen-Duiveland, Woensdrecht, Bergen op Zoom en Goeree-Overflakkee.
Vertegenwoordiging	Algemene vergadering aandeelhouders
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	N.V.T.
Dividend Gemeente Sluis (raming 2024)	€ 5.070.500
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 1.721.885.000
Eigen Vermogen 31-12-2024	€
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 580.461.000
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€
Bedrijfsresultaat (2024)	€
Ontwikkelingen	
Dividend	
De gemeente Sluis heeft 3,253% van de aandelen van ZEH N.V. Voor 2024 is er een (super)dividenduitkering geweest van € 479.000.000. Voor de gemeente Sluis was dat een bedrag van € 15.580.000. De besteding van dit dividend is als volgt:	
- inzet als structureel dekkingsmiddel (conform provinciale richtlijn):	€ 1.626.000
- laatste kapitaalstorting GBE Aqua:	€ 5.107.000
- vrij besteedbaar, toegevoegd aan algemene reserve	€ 8.847.000
Totaal:	€ 15.580.000
Bij het opstellen van de begroting 2025 is besloten om het vrij besteedbare deel van het dividend 2024 in te zetten als dekking voor de kapitaallasten van het nieuwe gemeentehuis.	

NV Economische Impuls Zeeland

Verband	
Naam	NV Economische Impuls Zeeland
Website	www.impulszeeland.nl
Vestigingsplaats	Middelburg
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Inhoud	
Doelstelling en Visie	NV Economische Impuls Zeeland (Impuls) werkt samen met ondernemers aan een innovatief en economisch gezond Zeeland. Dit doen ze onder andere door ondernemers hulp te bieden bij het vestigen van bedrijven en door verschillende projecten te ondersteunen.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Gemeente Borsele, gemeente Goes, gemeente Hulst, gemeente Kapelle, gemeente Middelburg, gemeente Noord-Beveland, gemeente Reimerswaal, gemeente Schouwen-Duiveland, gemeente Sluis, gemeente Terneuzen, gemeente Tholen, gemeente Veere, gemeente Vlissingen, Provincie Zeeland en Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Bijdrage Gem. Sluis 2024 (23.152 inw (per 31-12-2023) à € 1,18	€ 27.319
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 11.416.769
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 10.908.749
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 3.101.042
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 2.106.652
Bedrijfsresultaat (2024)	-/- € 645.928
Ontwikkelingen	
Directie en RvC startten in 2021 verkennende gesprekken met het Rijk over een mogelijk toekomstig aandeelhouderschap van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) in Impuls Zeeland. De toetreding van EZK gaat gepaard met een herstructurering en vereenvoudiging van het aandelenkapitaal. De directie staat hier positief tegenover en heeft het voornemen de toetreding van het Rijk in 2025 formeel aan de aandeelhouders voor te leggen en tot besluitvorming te komen. Investeringsfonds Zeeland wordt dan tegelijkertijd 100% dochter van Impuls Zeeland. Vanuit dit fund-to-fund fonds bepalen investeringscommissies de toewijzing van middelen aan de volgende fondsen: Fonds Verblijfsrecreatie, Zeeuws Participatiefonds, InnoGo! BV en het Zeeuws Investeringsfonds. Van daaruit worden investeringen gedaan in projecten en bedrijven die bijdragen aan een duurzaam en toekomstbestendig Zeeland. In 2023 vonden er enkele wisselingen plaats in de Raad van Commissarissen. Per 1 januari 2023 is de heer drs. M.A. de Bruine MSRE benoemd tot lid en per 1 juli 2023 de heer Riedstra. Hij volgt per 1 januari 2024 de heer Weck op als voorzitter. In december 2024 werd het jaarplan 2025 gepubliceerd. Hierin staan de kernwaarden en de drie kerncompetenties innoveren, investeren, internationaliseren verder toegelicht.	

Holding Zeeuwse Visveiling B.V.

Verband	
Naam	Holding Zeeuwse Visveiling B.V.
Website	www.zeeuwsevisveilingen.nl
Vestigingsplaats	Vlissingen
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Per 1 januari 2005 is de Zeeuwse Visveiling B.V. opgericht. Deze Holding bezit de aandelen van de Zeeuwse Visveiling Breskens NV en de aandelen van de Zeeuwse Visveiling Vlissingen BV, die hierdoor per dezelfde datum zijn gefuseerd. Doel van de fusie was het neerzetten van een sterke visveilingorganisatie in Zeeland om de marktpositie te versterken, de kosten te reduceren, de service aan de vissers en vishandel te continueren en beter op toekomstige ontwikkelingen in te spelen. De gemeenten Sluis en Vlissingen bezitten aandelen in de Holding Zeeuwse Visveiling BV. De verhouding is hierbij 35:65. In september 2023 werd bekend dat de aandeelhouders de aandelen willen verkopen.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Naast de gemeente Sluis, de gemeente Vlissingen.
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Totale begroting (exploitatie)	N.V.T.
Bijdrage Gemeente Sluis	Mogelijk verlies van de veiling te Breskens komt voor rekening van de gemeente Sluis als reserve van de Visveiling niet toereikend is. De gemeente Sluis is niet verantwoordelijk voor het verlies van de Visveiling Vlissingen BV.
Eigen Vermogen 01-01-2024	€
Eigen Vermogen 31-12-2024	€
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€
Bedrijfsresultaat (2024)	€
Ontwikkelingen	
Het aandelenpakket van de gemeente is verkocht voor een waarde hoger dan de boekwaarde. Levering en betaling geschiedt in 2026.	

GBE Aqua B.V.

Verband	
Naam	Gemeenschappelijk Bezit Evides Aqua B.V. (afgekort GBE Aqua B.V.)
Website	
Vestigingsplaats	Middelburg
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Inhoud	
Doelstelling en Visie	De vennootschap heeft ten doel het houden en beheren van aandelen in Evides (50%). De andere 50% van de aandelen van Evides zijn in handen van GBE (Gemeenschappelijk bezit Evides).
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Provincie Zeeland, De Zeeuwse gemeenten, gemeente Goeree-Overflakkee, gemeente Woensdrecht en gemeente Bergen op Zoom.
Vertegenwoordiging	Algemene vergadering van Aandeelhouders
Portefeuillehouder	wethouder C. Simons
Financiële positie	
Totale baten (exploitatie 2024), resultaat deelnemingen	NVT
Dividend 2024 (+ éénmalige uitkering uit agio reserves) voor gemeente Sluis	€ 326.894
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 134.306.610
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 313.081.059
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 162.776.333
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 1.610.098
Bedrijfsresultaat (2024)	€ 31.342.466
Ontwikkelingen	
Dividend GBE Aqua heeft in 2024 een dividend uitgekeerd van € 327.000. Deze is toegevoegd aan de reserve Dividend GBE Aqua. Deze reserve dient als risicoreserve.	
Aandeelhoudersstrategie De aandeelhoudersstrategie GBE Aqua is in 2024 herzien. Deze wordt in 2025 voorgelegd aan de raad ter vaststelling.	

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Verband	
Naam	N.V. Bank Nederlandse gemeenten
Website	www.bng.nl
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Nederlandse gemeenten
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Dividenduitkering gem. Sluis (2024)	€ 18.617
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 4.721.000.000
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 4.777.000.000
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 110.819.000.000
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 123.614.000.000
Bedrijfsresultaat (2024)	€ 294.000.000

Stedin N.V.

Verband	
Naam	Stedin NV
Website	www.stedingroep.nl
Vestigingsplaats	Rotterdam
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Inhoud	
Doelstelling en Visie	Stedin Groep concentreert zich op alle activiteiten die samenhangen met het aanleggen, beheren en onderhouden van energienetten. Daarnaast faciliteert Stedin Groep de energiemarkt. Stedin Groep bestaat uit verschillende bedrijfsonderdelen: netbeheerder Stedin opereert in de gereguleerde markt, infrapartners NetVerder en DNWG voeren niet-gereguleerde activiteiten uit. Samen zorgen we ervoor dat al onze klanten kunnen beschikken over (duurzame) energie om te leven, werken en ondernemen.
Bestuurlijke relatie	
Deelnemers	Staat der Nederlanden, Provincies Zeeland en Utrecht, 61 gemeenten: waaronder de Zeeuwse gemeenten Sluis, Terneuzen, Hulst, Middelburg, Veere, Borsele, Goes, Kapelle, Reimerswaal, Noord-Beveland, Tholen, Schouwen-Duiveland en verder o.a. Rotterdam en Den Haag
Vertegenwoordiging	Algemene vergadering aandeelhouders
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Financiële positie	
Dividend Gemeente Sluis	€ 4.000
Eigen Vermogen 01-01-2024	€ 3.221.000.000
Eigen Vermogen 31-12-2024	€ 3.370.000.000
Vreemd Vermogen 01-01-2024	€ 5.063.000.000
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€ 5.704.000.000
Bedrijfsresultaat (2024)	€ 158.000.000
Ontwikkelingen	
Geen specifieke ontwikkelingen.	

Paragraaf Financiering

De paragraaf Financiering behandelt de treasuryfunctie van de gemeente. Hierin wordt het risicobeheer van de financieringsportefeuille toegelicht en inzicht geboden in de ontwikkelingen binnen deze portefeuille. De treasuryfunctie is gericht op het verkrijgen van financieringsmiddelen onder gunstige condities en tegen zo laag mogelijke kosten, met het minimaliseren van risico's als belangrijk uitgangspunt.

De gemeente beschikt, in verhouding tot het investeringsniveau, in beperkte mate over eigen financieringsmiddelen. Treasury-activiteiten zijn daarom primair gericht op het effectief en doelmatig aantrekken en inzetten van vreemd vermogen. Door het continu monitoren van een liquiditeitsplanning en het volgen van de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt, wordt gestreefd naar het afsluiten van geldleningen op het meest gunstige moment en tegen de meest voordelige voorwaarden.

Het beleid voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het Treasurystatuut. De belangrijkste punten zijn:

- Om de interne liquiditeitsrisico's te bepalen wordt een liquiditeitsplanning opgesteld voor zowel de korte (één jaar) als de langere termijn (meerjarig);
- Het aantrekken van leningen geschiedt door een offerte aan te vragen bij tenminste twee financiële instellingen;
- Dat bij het aangaan van een langlopende geldlening gekeken zal worden welke investeringen er uitgevoerd moeten worden waarbij dan voornamelijk gekeken wordt naar de afschrijvingstermijn van deze investeringen. De looptijd van de langlopende geldlening wordt hierop bepaald.

Risico's op beheer en verstrekte gelden

Risicobeheer

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag aan leningen en kredieten met een looptijd van minder dan één jaar dat de gemeente op mag nemen. De minister heeft dat op 8,5% van het begrotingstotaal vastgesteld. Voor gemeente Sluis was dit in 2024 € 8,6 miljoen.

De kasgeldlimiet mag niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen worden overschreden. In 2024 is dit niet aan de orde geweest. Evenmin was aantrekking van langlopend geld nodig om aan onze financieringsbehoefte te voldoen.

De gemeente loopt renterisico op het moment dat nieuwe leningen moeten worden aangetrokken of als een renteherziening van toepassing is. Om het renterisico te beheersen, is in de Wet FIDO de renterisiconorm geformuleerd. De renterisiconorm is door de minister vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. De gemeente Sluis is in 2024 onder de norm gebleven, de gemeente heeft geen geldleningen afgesloten met een renteherziening. Ook heeft de gemeente Sluis in 2024 geen langlopende financiering nodig gehad.

Vervroegde aflossing langlopende geldleningen

In 2024 is een selectie van langlopende geldleningen vervroegd afgelost. Dit besluit is genomen vanwege de hoge rente die met deze leningen gemoeid was. Door de relatief lage marktrente was het financieel voordelig om leningen met een relatief hoge rente vroegtijdig af te lossen en daarmee de toekomstige rentelasten te verlagen.

Bij de vervroegde aflossing is boeterente betaald. Deze kosten worden echter terugverdiend doordat geen renteverplichtingen meer op de afgeloste leningen rusten. Dit draagt bij aan een structurele verlaging van de financieringskosten op de lange termijn.

Met deze strategische keuze is de schuldpositie geoptimaliseerd en zijn de financiële lasten voor de komende jaren verlaagd.

Kredietrisico op verstrekte gelden

Leningen en garanties worden slechts verstrekt uit hoofde van “de publieke taak” en aan door de gemeenteraad goedgekeurde derde partijen.

Aan uitgezette langlopende geldleningen stond op 31 december 2024 een bedrag uit van € 1.601.000. Het bedrag aan uitgezette gelden per 31 december 2024 heeft betrekking op verstrekte leningen aan personeelsleden (fietsproject), BBZ-leningen en leningen in het kader van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Het totale bezit aan aandelen N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Vismijn, GBE Aqua en ZEH bedraagt € 333.407 (waardering tegen verkrijgingsprijs).

Gemeente Sluis loopt nauwelijks kredietrisico's op de vaste uitzettingen. De uitgezette gelden hebben in alle gevallen een voorzichtig karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's.

Mutaties in leningenportefeuille

Bedragen x € 1.000	2024
Saldo per 1 januari 2024	49.481
Vermeerderingen (geen nieuwe langlopende leningen)	0
Verminderings (aflossingen)	14.998
Saldo per 31 december 2024	34.483

Het is gebruikelijk dat gemeenten het principe van totaal financiering hanteren. Dat wil zeggen dat een lening niet direct gekoppeld wordt aan één bepaalde investering. Het gaat om de totaliteit van de financieringsbehoefte. De financieringsbehoefte wordt op regelmatige basis gemonitord om tijdig aan onze toekomstige financieringsbehoefte(s) te kunnen voldoen. Voor de financiering in 2024 hebben we enkel de kasgeldlimiet benut zonder langlopende geldleningen te hoeven aantrekken.

Liquiditeitenplanning

Liquiditeitenplanning

Op basis van een zo nauwkeurig mogelijke voorspelling van de in- en uitgaande geldstromen kan de organisatie tijdig actie ondernemen om tekorten aan te vullen en overschotten uit te zetten.

Rekeningstructuur

Een goede bankrekeningstructuur bevordert effectief saldobehoor. Een dergelijke structuur bestaat uit een beperkt aantal rekeningen en een beperkt aantal bankrelaties.

Per 1 januari 2018 is het huisbankierschap ondergebracht bij de ING. Tevens heeft de gemeente een rekening bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Tenminste eenmaal per jaar worden er contacten

onderhouden met de betreffende bankinstellingen. De kredietlimiet is het maximale debetsaldo op een rekening-courant bij een financiële instelling. Gemeente Sluis heeft een kredietlimiet van € 1.000.000 bij de BNG en € 1.000.000 bij de ING.

Renteschema

In onderstaand renteschema treft u het resultaat op het taakveld Treasury aan. In de jaarrekening zijn de rentekosten van zowel kort als lang geld verdeeld over de grondexploitatie en de overige taakvelden.

	Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Rekening 2024
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.127	1.140
b.	De externe rentebaten	1.205	1.225
	Totaal door te rekenen externe rente	-78	-85
c.	Rente die aan grondexploitatie moet worden doorberekend	0	0
	Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
	Saldo door te rekenen externe rente	0	0
d1.	Rente over eigen vermogen	0	0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0	0
	De aan taakvelden toe te rekenen rente	0	0
e.	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-78	-85

Paragraaf Bedrijfsvoering

In deze paragraaf beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen in 2024 op het gebied van de bedrijfsvoering. Conform de richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) lichten we in deze paragraaf ook de overhead toe.

Organogram en formatie

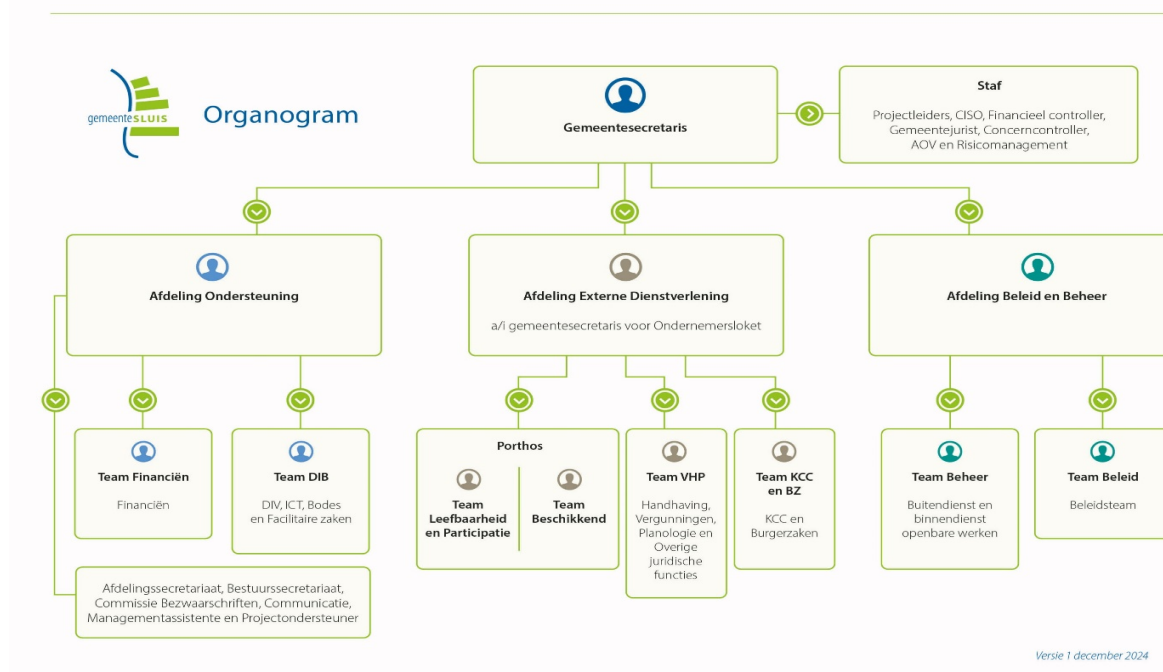
In 2024 was de vaste formatie voor de basistaken 192,89 fte. Daarnaast was er tijdelijke formatie voor de projecten en voor grotere, landelijke taken die niet in de formatie inpasbaar zijn. Voorbeelden hiervan zijn de opvang van vluchtelingen en energietoeslag. De bekostiging hiervan vond plaats uit de rijkselden die hiervoor beschikbaar kwamen.

De organisatie is per 1 december 2024 op 1 onderdeel aangepast. De uitvoering van het sociaal domein (Porthos) is verdeeld in team Beschikkend en team Leefbaarheid en Participatie. Dit passend bij de optimalisatie van het sociaal domein, waarin nadrukkelijk meer aandacht komt voor preventie. Door te investeren in het voorliggend veld, beogen we een minder grote groei van de zorgbehoefte.

De optimalisatie van het sociaal domein heeft in team Porthos uiteenlopende reacties opgeroepen. Dit heeft er toe geleid dat wij opdracht gaven voor een onderzoek naar het werkklimaat bij Porthos (bureau BING) en naar het lekken van bedrijfsgevoelige informatie (bureau Hoffmann)

Wij hebben de aanbevelingen van BING overgenomen, en omgezet in een plan van aanpak. Het onderzoek door Hoffmann was in 2024 nog niet afgerond.

Per 1 december 2024 is het organogram als volgt:

Dienstverlenend, wendbaar en toekomstbestendig

Onze organisatie heeft in 2024 gewerkt vanuit de missie, visie en strategie die eind 2018 zijn vastgesteld. Dit na een zorgvuldig proces waarin een brede vertegenwoordiging uit de organisatie, het college, de gemeenteraad en externe belanghebbenden betrokken waren.

- *Missie*
Onze organisatie is er voor burgers, bedrijven, bezoekers en het bestuur van de gemeente Sluis. We zijn betrokken, proactief en werken samen met partners. Professionaliteit en integraliteit staan centraal.
- *Visie*
We denken mee met onze klanten, activeren hen, kennen hun wensen en stemmen onze dienstverlening en rol daarop af. Onze basis is op orde en wij werken integraal. We zijn een toekomstbestendige en wendbare organisatie die voortdurend investeert in kennis, vaardigheden, technologie en samenwerking met partners.
- *Kernwaarden*
Waarden die wij uitdragen aan onze klanten zijn: Proactief, Integraal, Betrokken en Professioneel.

Bij de missie, visie en strategie hoort het organisatieontwikkelingsprogramma Sluis Opgeschut. Dit verbindt de pijlers Strategie (doelen, bedrijfsprocessen en beheersing) en Cultuur (houding, gedrag en samenwerking). In 2024 lag de focus bij Strategie op verdere professionalisering van projectmatig werken, werkprocessen, portfoliomanagement en strategisch informatiebeleid. Bij Cultuur lag de focus op integraal werken en op integriteit.

Boeien van mensen (werving)

Voor het boeien van mensen (de werving) is gebruik gemaakt van een mix van instrumenten. Dit zijn social media, werving- en selectiebureaus, netwerken en banenmarkten. Het merendeel van de vacatures is vervuld. Dit met uitzondering van de werkvelden waar er krapte op de arbeidsmarkt is. Planologie, toezicht en handhaving zijn daar voorbeelden van. We zagen deze krapte doorzetten naar de technische beroepen en op administratief-ondersteunend vlak. ZZP-ers en externe bureaus ervaren die krapte eveneens. Mede als gevolg van de langere doorlooptijd van vacatures is in de 2^e Bestuursrapportage 2024 en de Slotwijziging 2024 een incidenteel voordeel op de Bedrijfsvoering gerapporteerd.

Naast de vacatures op de vaste taken, zijn er tijdelijke vacatures bemenst voor de projecten. Daarnaast hebben we stageplaatsen gevuld en een werkleer-opleiding.

Binden van mensen

In 2024 hebben wij 23 nieuwe collega's verwelkomd (11%), en stroomden 12 collega's intern door (6,3%). De landelijke referentiecijfers voor instroom en doorstroom zijn 20,9% en 4,5% (bron: Personeelsmonitor A&O fonds 2023). We namen van 18 collega's afscheid (9,2%). Dit is een optelsom van pensionering (6), niet verlengen contract door de werkgever (1), andere baan (9) en overige, persoonlijke omstandigheden (2). Het landelijk referentiecijfer voor uitstroom is 10,8%.

In 2024 hebben we een proef gedaan door bij uitstroom door pensionering eerder te starten met werving. Hierdoor is er een langere, gezamenlijke periode voor inwerken en overdracht. De ervaringen waren positief. De proef wordt in 2025 voortgezet.

Nieuwe collega's zijn welkom geheten tijdens een introductiebijeenkomst. Onderdeel daarvan is het thema integriteit, en het afleggen van de ambtseed/-belofte. Zij kregen daarnaast een coach toegewezen, ter begeleiding in het eerste jaar.

Er is geïnvesteerd in loopbaanontwikkeling. Dit via opleidingen en het stimuleren van doorgroeimogelijkheden. De doorstroomcijfers (12 personen) laten hiervan een positief effect zien. In de doorstroom zitten 2 trainees uit het lopende programma 2023-2025. Voor de opleidingen maken wij onder andere gebruik van de Zeeland Academy.

Er is een vernieuwd systeem voor de jaarlijkse Resultaat- en Ontwikkelgesprekken ingevoerd. Vaste gespreksonderwerpen zijn het werkpakket, persoonlijke groei, loopbaanontwikkeling, competenties, arbeidsomstandigheden, integriteit en vitaliteit.

We hebben onze organisatie gefaciliteerd op het gebied van catering (onder andere soep en fruit), gezondheid en vitaliteit (zoals beweegmomenten) en mobiliteit (zoals het fietsplan). Er is per afdeling budget beschikbaar gesteld voor bindingsactiviteiten. Er zijn 4 waarderingsmomenten georganiseerd: nieuwjaarsontbijt, zomerlunch, jubilarissenfeest en kerstactiviteit.

Ziekteverzuim

Samen met onze Arbo-dienstverlener hebben wij (potentieel) verzuim gemonitord. Ons verzuim in 2024 is 4,6%, waarvan 3,2% langdurig (42 dagen of langer). We dalen daarmee ten opzichte van 2023 toen het verzuim 5,2% was, waarvan 3,9% langdurig. Het landelijke referentiecijfer is 6,3%.

Inhuur derden

In de begroting 2024 was een post inhuur derden opgenomen van € 590.000. Deze post is primair ingezet voor onontkoombare en onvoorziene situaties die niet bekostigd konden worden uit projectbudget, vacatureruimte en de reserve Bedrijfsvoering. Mede gezien het dalende ziekteverzuim (minder inhuur) is in de 2^e Bestuursrapportage 2024 en de Slotwijziging 2024 een incidenteel voordeel op de Bedrijfsvoering gerapporteerd.

Interne veiligheid

Het kunnen uitvoeren van een veilige, publieke taak stond in 2024 voorop. We hebben meer dan voorheen te maken gehad met (agressie)incidenten of andere situaties die impact hebben. In geval van nood is een beroep gedaan op het Interventieteam (inzet tijdens agressie-incidenten). In 2024 is gestart met het actualiseren van het Agressieprotocol. Hierbij sluiten we aan bij het traject van de Zeeuwse norm weerbare overheid.

Voor opvang en zorg na ingrijpende gebeurtenissen is er het Collegiaal Opvangteam, dat uit eigen (hiertoe opgeleide) mensen bestaat. Er is een extern vertrouwenspersoon voor meldingen over ongewenst gedrag en integriteitsschendingen. Daarnaast werd bedrijfsmaatschappelijk werk ingezet voor kortdurende hulpverlening.

In 2024 hebben we de plannen van aanpak op basis van de Risico Inventarisaties & Evaluaties (RI&E's) voor de werkplaatsen en het gemeentehuis geactualiseerd en deels uitgevoerd. In de RI&E's staan maatregelen om de werkomstandigheden veilig te houden. Dit betreft fysieke zaken (inrichting van ruimtes, opslag van materialen) en proceszaken (protocollen en andere veiligheidsmaatregelen). Onze organisatie heeft een BHV-team, een ARBO-coördinator en een coördinator interne veiligheid (tevens agressiecoördinator).

Huisvesting

Het verduurzamingsplan voor de gemeentelijke organisatie heeft verdere uitvoering gehad. Dit onder meer in de bedrijfsvoering (zoals bekers, afval, voertuigen), de gebouwen (via het meerjaren onderhoudsplan gebouwen) en de openbare ruimte (duurzame materialen).

Op 4 juli 2024 heeft u een besluit genomen over de locatiekeus van het gemeentehuis. Volgend daarop zijn wij aan de slag gegaan met de voorbereiding van een Programma van Eisen voor de tijdelijke huisvesting en voor de definitieve huisvesting. Het proces van voorbereiding tot feitelijke verhuizing zal van onze organisatie de nodige inzet vragen.

Hangende het proces Vitaal is de verduurzaming van de buitenkant van het gemeentehuis on hold gezet. Dit gold ook voor enkele Arbo-technische zaken in het gebouw. Nu helder is dat het proces langer duurt, zullen enkele dringende inpanning gebreken alsnog worden opgepakt.

Planning en Control

In 2024 hebben wij voor het eerst de rechtmatigheidsverantwoording opgesteld (boekjaar 2023). Dit op basis van de door u vastgestelde Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Sluis 2023 (Financiële verordening) en de Controleverordening 2023. Op 10 februari 2024 en 19 december 2024 stemde u in met respectievelijk de 1^e en 2^e wijziging van de Financiële verordening. Op 31 oktober 2024 stelde u het Controleprotocol en Normenkader voor 2024 vast. Deze voorstellen zijn in nauw overleg met de auditcommissie opgesteld.

In 2024 is de aanbesteding van de accountant voorbereid. Op 19 september 2024 stemde u in met het aanwijzen van Verstegen als accountant voor de boekjaren 2025-2027.

Er is geïnvesteerd in de inbedding van het integraal risicomanagement. Het vergroten van de bewustwording bij bestuur en organisatie stond daarin centraal. We hebben daarnaast invulling gegeven aan de door u vastgestelde ambitie om "Financieel in Control" te komen. In de boardletter zagen we hiervan de eerste positieve resultaten. Helder is dat de verdere opvolging van de boardletter inspanningen vraagt. Ook daarbij is de auditcommissie betrokken.

In 2024 namen we opnieuw deel aan Vensters voor Bedrijfsvoering (VvB). Dit instrument geeft overheden zicht op hun bedrijfsvoering, dienstverlening én verbetermogelijkheden. De eigen informatie kan vergeleken worden (benchmark) met die van andere organisaties. Dit bijvoorbeeld op het gebied van organisatiekosten, digitalisering, duurzaamheid en datagericht werken. De input uit het onderzoek hebben we meegenomen in de projecten Rechtmatigheidsverantwoording en Strategisch informatiebeleid.

Informatiebeveiliging

Als gemeente werken we veel met privacygevoelige informatie. Informatiebeveiliging, privacy en beheersmaatregelen om risico's te beperken, zijn dan ook belangrijk. De wettelijke eisen aan beveiliging, openbaarheid en privacy worden hoger. Daarom moeten de ICT-voorzieningen en informatiebeveiliging blijven ontwikkelen. Ook aandacht voor bewustwording (awareness) is daarbij van belang. In de commissievergadering op 3 september 2024 bent u bijgepraat over de Europese richtlijn 'NIS2' en het programma Informatiebeveiliging. Via 5 projecten wordt met dit programma geborgd dat we gaan voldoen aan de eisen die NIS2 stelt. Op 7 november 2024 heeft u hiervoor de middelen beschikbaar gesteld. De uitvoering is direct ter hand genomen.

In 2024 hebben we verplichte audits uitgevoerd. In het kader van horizontale verantwoording bent u daarover uitgebreid gerapporteerd (raadsbrief 24 juli 2024). We hebben deze rapportage ook toegezonden aan de verschillende ministeries, in het kader van verticale verantwoording.

Rechtmatigheid

Inleiding

In de jaarrekening is de Rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. In de financiële verordening, in artikel 9 lid 2, heeft de gemeenteraad met het college van burgemeester en wethouders afgesproken dat afwijkingen -fouten en onduidelijkheden- vanaf € 25.000 (rapportagegrens) in de paragraaf bedrijfsvoering worden toegelicht. Wij gaan hierna in op de bevindingen bij het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium. Tevens is in deze paragraaf een verbeterplan toegevoegd waarin het college aangeeft op welke wijze zij de afwijkingen wenst te verminderen.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten alsmede de mutaties op de reserves en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen.

Bij onze controles, gelet op het bepaalde in de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Sluis 2023 (na 2^e wijziging, 19 december 2024), voor het begrotingscriterium hebben wij geen onrechtmatigheden geconstateerd die uitkomen boven de verantwoordingsgrens.

Onderstaand lichten wij de afwijkingen toe vanaf € 25.000.

	Begrotingsonrechtmatigheid	Fouten (in €)
A.	Overschrijding lasten programma's	
	Programma 1: Duurzaamheid	nihil
	Programma 2: Economie en Arbeidsmarkt	nihil
	Programma 3: Wonen en Voorzieningen	nihil
	Programma 4: Sociaal Domein	nihil
	Programma 5: Bestuur en Veiligheid	nihil
	6: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	nihil
B.	Overschrijding investeringsbudgetten	87.179
C.	Ongeautoriseerde reservemutaties	nihil

D.	Overige afwijkingen niet tijdig gewijzigd in de begroting/gemeld aan de raad	nihil
----	--	-------

De overschrijdingen hebben betrekking op investeringen in programma 3. Concreet gaat het hierbij om een dakrenovatie gymzaal.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

In de kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV is aangegeven dat voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening niet worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Aspecten die wel worden opgenomen hebben betrekking op de Aanbestedingswet, het voorkomen van meerjarige contracten, uitbesteding (al dan niet aan verbonden partijen), de -legitieme- afwezigheid van afrekeningen waar het gaat om subsidies, onroerend zaak-transacties (mogelijkheid van ongeoorloofde staatssteun) de wet Fido en de wet Markt en Overheid.

Uit onze controles zijn de volgende afwijkingen naar voren gekomen.

Fouten

Crediteur	Stichting Gastvrij West-Zeeuws-Vlaanderen
Omvang fout	€ 225.000
Onderwerp	Uitvoeren bestemmingsmanagement en gastheerschap
Toelichting	Tot aan 2024 kreeg de stichting een subsidie. Echter, gelet op het feit dat de gemeente zich meer ontwikkelt heeft tot een opdrachtgever (o.a. door het formuleren van prestatieafspraken), is geconcludeerd dat er sprake is van een inkoop. Voor 2024 was het te laat om e.e.a. te corrigeren en is er een subsidie verstrekt, waarbij het college heeft geconcludeerd dat hier sprake is van een afwijking. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. In aansluiting hierop heeft de gemeenteraad besloten in 2024 een Europese aanbestedingsprocedure te starten welke ertoe geleid heeft dat met ingang van 1 januari 2025 aan Stichting Gastvrij voor de duur van 3 jaar, met 2 keer de mogelijkheid van verlenging, de opdracht is gegund.

Crediteur	KPN
Omvang fout	€ 42.000.
Onderwerp	Mobiele telefonie
Toelichting	In 2023 is een Europese aanbesteding gestart. De verwachting was dat in het tweede halfjaar van 2024 gegund kon worden. In de jaarrekening van 2023 was rekening gehouden met een fout over 2024 van 9 maanden. Echter, het nieuwe contract is ingegaan per 1 maart 2025 zodat er nog een aanvullende fout resteert van 5 maanden.

Crediteur	SdV
Omvang fout	€ 13.000.
Onderwerp	Inhuur communicatie
Toelichting	In december 2022 heeft een onderhandse aanbesteding plaatsgevonden waarbij werd aangegeven dat in 2023 er een structurele oplossing zou komen. Dit is niet gebeurd; inhuur zou in eerste instantie beëindigd worden per 1 maart 2024. Ingangsdatum nieuwe overeenkomst is 3 juni 2024. Daarom aanvullende fout voor 3 maanden.

Crediteur	Juust
Omvang fout	€ 234.000.
Onderwerp	Fout voor 2024, overeenkomst is verlengd tot en met 2025.
Toelichting	Betreft mogelijk een laatste verlenging.

Crediteur	Prepworkx
Omvang fout	€ 17.000 (waakvlamovereenkomst)
Onderwerp	Inhuur parkeerbeleid 2.0
Toelichting	Na aflopen van de overeenkomst, eind Q1-2024, is een waakvlamovereenkomst aangegaan tot 1 april 2025. In 2024 is nog een beperkt aantal facturen ontvangen.

Crediteur	Rosar
Omvang fout	€ 293.000
Onderwerp	Inhuur bouwinspecteur
Toelichting	fout voor 2024 t/m maart 2025 (verlenging)

Onduidelijk

Crediteur	Idverde
Omvang onduidelijkheid	€ 241.000
Onderwerp	Het uitvoeren van snoeiwerk op verschillende locaties binnen de gemeente
Toelichting	Er is sprake van veelal dezelfde werkzaamheden waarbij afzonderlijke opdrachten zijn verstrekt.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium). In de Kadernota Rechtmatigheid 2023 worden de volgende definities gebruikt:

Misbruik

Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheids subsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsgelden wordt geregeld aangeduid met

het plegen van fraude om zich onrechtmatig overheidsgelden toe te eigenen. Misbruik van overheidsregelingen moet echter wel duidelijk worden onderscheiden van fraude waarbij veelal één of meerdere medewerkers van de organisatie betrokken zijn. Bij misbruik is altijd sprake van het onrechtmatig gebruiken van een regeling/faciliteit die de overheid biedt. Bij het bestrijden van misbruik passen beheersmaatregelen zoals misbruikpreventie, handhaving, misbruik en fraudeopsporing en sancties.

Oneigenlijk gebruik

Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan. De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassen en actualisering wet- en regelgeving.

Bevindingen

Beleidsmatig is in de verschillende verordeningen op het terrein van het Sociaal Domein vastgelegd wanneer sprake is van fraude, misbruik etc. en welke consequenties hieraan verbonden kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan het terugvorderen van uitkeringen en/of voorzieningen al dan niet in combinatie met het opleggen van een boete. Daarnaast vindt in de praktijk uitwisseling van gegevens met het Inlichtingenbureau plaats en worden signalen van het Inlichtingenbureau 1-op-1 beoordeeld. Ook worden anonieme tips onderzocht. Het is gebleken dat de organisatie niet in alle gevallen adequaat heeft gereageerd op de signalen van het Inlichtingenbureau en daarnaast over het laatste kwartaal van 2024 geen informatie bij het Inlichtingenbureau heeft aangeleverd op basis waarvan mogelijk signalen van het Inlichtingenbureau terugontvangen hadden kunnen worden. Het is dan ook niet duidelijk of de gemeente hierdoor benadeeld is.

Ook heeft het college in 2024 een frauderisico-analyse inclusief beheersmaatregelen opgesteld. Deze analyse wordt, gelet op het dynamische karakter van deze materie, periodiek doorontwikkeld.

Wat heeft het college het afgelopen jaar gedaan.

Het uitlopen van een aantal aanbestedingsprocedures heeft in een aantal gevallen geleid tot het “doorwerken” van een fout, verder door in 2024.

Sinds 1 november 2024 is er een “broker” actief waardoor de rechtmatigheid van de inhuur van personeel beter geborgd wordt. Verder is de inkoopcapaciteit in Terneuzen weer op orde en is daarmee ook structureel beschikbaar voor Sluis.

Met het oog op het verbeteren van het budgetbeheer is in het afgelopen jaar door het college de budgethoudersregeling aangepast. Deze aanpassing heeft betrekking op een vereenvoudiging van de regeling gekoppeld aan een forse vermindering van het aantal budgetbeheerders. Ook zijn taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden scherper omschreven en toebedeeld.

Overhead

Een verplicht onderdeel van de begroting als gevolg van de nieuwe begrotingsvoorschriften is het overzicht Overhead. Hierbij wordt de volgende definitie van overhead gehanteerd (conform Vensters voor Bedrijfsvoering: “Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant.”

Het overzicht Overhead voor 2024 ziet er als volgt uit:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
Bedrijfsvoering	254	-	-254
Representatie	61	-	-61
Archiefbewaarplaatsen	54	4	-50
Leiding en Staf	2.693	-	-2.693
ICT	1.829	-	-1.829
DIV/archief	366	-	-366
Facilitaire Zaken	396	-	-396
Financiën	943	1	-942
Huisvesting Oostburg	1.076	30	-1.046
P en O	2.468	20	-2.448
Secretaresses	462	-	-462
Team budgetten	96	-	-96
Communicatie/promotie	671	-	-671
Juridische advisering	377	178	-199
Bezwaarschriften	166	-	-166
Portfoliomanagement	79	-	-79
Informatievoorziening/beveiliging	185	-	-185
Klachtencommissie	6	-	-6
Totaal	12.183	233	-11.950

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

In de paragraaf 'Grondbeleid' geven we een beknopte toelichting op het gevoerde grondbeleid in 2024.

Volgens artikel 16 BBV bevat de paragraaf grondbeleid ten minste de volgende onderwerpen:

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. De wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele voorspelling van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

De wijze waarop deze onderwerpen in de paragraaf 'Grondbeleid' staan, is vormvrij. De paragraaf 'Grondbeleid' heeft een samenvattend karakter, maar is wel zelfstandig leesbaar.

Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen van de programma's

Op 25 februari 2021 stelde de raad het herziene visiedocument Krachtig Verbonden (hierna: het visiedocument) vast. Hierin staan de doelstellingen van het ruimtelijk beleid en de gekozen ontwikkelingsrichting van het ruimtegebruik in relatie tot de doelstellingen in de verschillende programma's (zoals wonen, voorzieningen, recreatie, economie, landschap, verkeer en het Sociaal Domein). Het visiedocument beschrijft ook de basis voor de gemeentelijke bevoegdheden met betrekking tot verevening van bovenplanse kosten en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen.

Op 23 september 2021 stelde de raad de herziene Nota Grondbeleid 2021 vast waarin de beleidskeuzes zijn gemaakt voor het grondbeleid. In de herziene nota is nadrukkelijker de koppeling gelegd tussen de ruimtelijke beleidsuitgangspunten, zoals benoemd in het visiedocument, en het te voeren grondbeleid. Ook het vereveningsprincipe en de inzet ervan zijn verder uitgewerkt. In samenhang met de vaststelling van het beleidsplan Wonen in juni 2023, is de Nota Grondbeleid 2021 herzien met betrekking tot het onderdeel Verevening. Meer bepaald is de benaming Voorziening Gebiedsontwikkeling gewijzigd in Voorziening Transitie Woningvoorraad. Ook de bepaling van de hoogte van de vereveningsbijdrage is gewijzigd evenals de beoogde inzet van de middelen uit de Voorziening Transitie Woningvoorraad.

Voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen gelden landelijke en provinciale beleidskaders. Doelstelling van het beleid is het aanbieden van voldoende kwalitatief hoogwaardige bedrijventerreinen. Er mag geen sprake zijn van een structureel groter aanbod dan de vraag is. Waar mogelijk en verantwoord kan kleinschalige uitbreiding van de bedrijventerreinen plaatsvinden. De gemeente Sluis heeft alleen kleinschalige bedrijventerreinen. Het provinciale beleid staat voor een kleinschalig terrein een eenmalige uitbreiding toe tot een maximum van 20% van het bestaande oppervlak, mits er sprake is van een landschappelijke of stedenbouwkundige afronding en mits regionaal afgestemd. Deze regionale afstemming vindt plaats in het Regionaal Bedrijventerreinenprogramma Zeeuws-Vlaanderen. Dit programma is in 2021 door de gemeenten Hulst, Sluis en Terneuzen herzien. In 2022 is het programma geactualiseerd (peildatum 1-7-2022). In

december 2022 is het geactualiseerde programma ter vaststelling aangeboden aan Gedeputeerde State (GS) van Zeeland. (Door GS vastgesteld in januari 2023).

Bedrijventerrein De Vlaschaard is al langere tijd voorzien om nog eenmalig te worden uitgebreid. Eind 2024 is overeenstemming bereikt over de aankoop van de benodigde grond voor de uitbreiding van dit bedrijventerrein.

Op verzoek van de gemeente Terneuzen is het Regionaal Bedrijventerreinenprogramma Zeeuws-Vlaanderen in de loop van 2023 opnieuw geactualiseerd. Voor de gemeente Sluis is opgenomen dat de komende periode wordt verkend in welke vorm en op welke locatie een grootschalig bedrijventerrein in de gemeente Sluis kan worden gerealiseerd. Het bijgestelde programma is door GS op 21 november 2023 vastgesteld.

De wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd

Bij de uitwerking van de verschillende ruimtelijke plannen dient onderscheid te worden gemaakt tussen actief grondbeleid, passief (faciliterend) grondbeleid of een tussenvorm waarbij sprake is van een samenwerking met private partijen. In de Nota Grondbeleid 2021 is de keuze gemaakt voor situationeel grondbeleid. Situationeel grondbeleid houdt in dat de gemeente per ontwikkeling (op projectniveau) beoordeelt of zij een actieve of faciliterende rol gaat vervullen.

De gemeente heeft in 2024 in totaal drie actieve gemeentelijke grondexploitaties, namelijk de uitbreidingsgedeeltes van de gemeentelijke bedrijventerreinen Stampershoek, Deltahoek en Technopark. Daarnaast heeft de gemeente verschillende gronden in eigendom die in het verleden om strategische redenen zijn aangekocht. Deze gronden maken met ingang van 1 januari 2016 deel uit van de materiële vaste activa.

De gronden van de voormalige Euregiotuinen in Oostburg en het daaraan aansluitende perceel (totaaloppervlakte ca 13 ha) zijn in het verleden aangekocht. Voor deze locatie wordt door derden een concreet plan ontwikkeld, "Regiopark Oostburg". Het betreft hier volledig passief grondbeleid. Op 2 november 2023 is het bestemmingsplan Regiopark Oostburg vastgesteld. Dit bestemmingsplan is nog niet onherroepelijk. Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan worden de gronden in eigendom overgedragen. Deze gronden zijn opgenomen onder de voorraden als handelsgoederen.

Tot slot heeft de gemeente meerdere gronden in eigendom die zijn vrijgekomen na het vervallen van een functie. Deze gronden moeten een nieuwe invulling krijgen. Het gaat hierbij meestal om een locatie in eigendom van de gemeente die haar functie heeft verloren, bijvoorbeeld een voormalige gemeentewerkplaats. De gronden die zijn vrijgekomen na de realisatie van het multifunctioneel centrum De Korre in Breskens liggen op meerdere locaties waaronder de locatie voormalige christelijke basisschool CBS (Europastraat) en de locatie van de peuterspeelzaal (J.F. de Millianostraat). De nieuwe invulling van deze locaties vindt plaats op basis van passief grondbeleid, omdat deze nieuwe invulling door derden wordt gerealiseerd. De vrijgekomen locatie van de voormalige openbare basisschool OBS (J.H. van Dalestraat) betreft een locatie die deels in actief grondbeleid wordt uitgevoerd (met name de realisatie van drie tot vier kavels voor woningbouw). Zowel het bestemmingsplan Van Dalestraat Breskens en – op latere datum - de exploitatieopzet voor de woningbouwkavels ter plaatse worden in 2025 ter vaststelling aangeboden.

Een actuele voorspelling van de te verwachten resultaten

De voorspelling in de paragraaf 'Grondbeleid' heeft als doel informatie te geven over welke invloed het grondbeleid heeft op de financiële positie van de gemeente. Zowel voor het begrotingsjaar als voor de komende jaren. Het gaat dus met name om de voorspelling van de uitkomsten van de actieve grondexploitaties, onderverdeeld naar winstgevendende en verliesgevendende complexen.

Vanaf 2021 is de interesse in percelen op de bedrijventerreinen flink toegenomen; er is in 2021 en 2022 meer bedrijventerrein verkocht dan vooraf geraamd. Door deze zeer gunstige ontwikkeling hebben we in 2022 besloten om voor de terreinen Technopark en Deltahoek een deel van de eerder uit exploitatie genomen terreinen, opnieuw in exploitatie te nemen. In 2022 is de opnieuw toegevoegde kavel bij Technopark verkocht. Dit bedrijventerrein is volledig uitgegeven zodat alleen nog op Deltahoek en Stampershoek uitgeefbare kavels aanwezig zijn.

In 2024 zijn op Deltahoek 2 kavels verkocht en geleverd. Voor 3 andere percelen is eveneens een koopovereenkomst gesloten. Levering van deze percelen vindt plaats in 2025. Op Stampershoek is in 2024 geen bedrijventerrein verkocht. Dat heeft er mee te maken dat de nog beschikbare grond wordt aangehouden voor de eventuele vestiging van de te verplaatsen gemeentewerkplaats. De verkoop wordt daarnaast bemoeilijkt omwille van de in 2023 ontstane problematiek inzake netcongestie. Bedrijven kunnen geen zekerheid verkrijgen dat zij op het aan te kopen perceel de benodigde elektriciteit geleverd kunnen krijgen. Dat heeft direct zijn weerslag op de uitgeefbaarheid van de percelen op de bedrijventerreinen.

De reguliere herziening van de exploitatieopzetten heeft in januari 2025 plaats gevonden (raadsbesluit 27 maart 2025). De financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in deze jaarstukken 2024 en vindt u samenvattend terug in onderstaande tabel.

Bedrijventerreinen met exploitatieopzet

Naam van het plan	Verkocht (geleverd) 2024 in m ²	In eigendom gemeente per 31-12-2024 in m ²	Looptijd plan t/m (jaartal)	Boekwaarde 31-12-2024 (afgerond) €
Stampershoek 5e fase, Oostburg	0	9.600	2026	229.388
Technopark 2e fase, Schoondijke	0	0	2025	-491.130
Deltahoek (uitbreiding), Breskens	1.550	16.550	2030	786.647
Totalen:	1.550	26.150		524.905

Gebruikte parameters

In de notitie Grondbeleid in de begroting en jaarstukken 2019 (hierna: de notitie) van de Commissie BBV staat aangegeven dat de toegerekende rente aan grondexploitaties moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. De notitie Grondbeleid in de begroting en jaarstukken 2023 en de Notitie Rente 2023 treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2025. Toepassing met ingang van de jaarrekening 2024 is mogelijk maar niet verplicht.

Bij de herziene grondexploitaties wordt het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente gebruikt, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. De rentetoe rekening vindt plaats op basis van de bruto-boekwaarden van de grondexploitaties (dus zonder rekening te houden met eventuele verliesvoorzieningen) van de bouwgronden in exploitatie (BIE's). Ook over grondexploitaties waarbij de verantwoorde baten hoger zijn dan de lasten, waardoor de boekwaarde van een BI

negatief is, wordt rente (in dit geval een baat) toegerekend.

Tot en met 2021 is de rente bij de verlieslatende grondexploitaties niet geactiveerd. Dit is alleen gedaan bij de winstgevende grondexploitaties namelijk Vlaschaard III en Deltahoek Uitbreiding. Met ingang van jaarrekening 2022 is de rente bij alle grondexploitaties geactiveerd. Voor 2024 en volgende jaren (tot einde looptijd van de exploitaties) wordt rekening gehouden met een rentepercentage van 1%.

Als inflatiepercentage is rekening gehouden met een kostenstijging van 4,5% in 2025, 3,5% in 2026 en 2027 en 2% vanaf 2028 (geen opbrengstenstijging want de verkoopprijs van de gronden wordt niet jaarlijks geïndexeerd).

De nog te maken kosten op Technopark zijn toegenomen met ca € 100.000. De geraamde kosten voor de werkzaamheden op Technopark zijn gebaseerd op de in 2024 herziene begroting.

Voor het bepalen van prijspeil 1-1-2025 zijn de kosten voor de werkzaamheden in Stampershoek ten opzichte van vorig jaar geïndexeerd met 3,9%. Hiervoor is de CBS index gehanteerd voor grond-, weg en waterbouw, civieltechnische werken en bouw. Voor het jaar 2025 is vervolgens een indexering toegepast van 4,5%.

Voor Deltahoek moet nog een beperkt aantal werkzaamheden plaatsvinden. De kosten daarvan zijn geraamd, rekening houdend met het prijspeil januari 2025.

Bedrijventerrein Deltahoek Uitbreiding

In 2024 is 1.550 m² aan bedrijventerrein verkocht en geleverd. In 2019 is besloten om kwantumkorting toe te passen op dit terrein tot € 70/m², afhankelijk van de grootte van de kavels. Ook is besloten tot de mogelijkheid van uitgifte in erfpacht.

In maart 2017 zijn gronden uit exploitatie genomen. Daarvan is een deel ingezet voor de realisatie van een zonnepark. In januari 2022 is het overige gedeelte opnieuw in exploitatie genomen. Ook voor dit nieuwe terrein is een verkoopprijs van € 80,-/m² vastgesteld met een kwantumkorting tot € 70/m², afhankelijk van de grootte van de kavels. Door toevoeging van deze extra gronden, is de looptijd van de grondexploitatie verlengd tot 31 december 2030.

De in januari 2024 herziene exploitatieopzet laat een positief exploitatiesaldo per 31 december 2030 zien van € 372.128. In 2024 kan opnieuw tussentijdse winst worden genomen. De te nemen winst in 2024 bedraagt € 44.305. Dit is niet conform het bedrag ad € 50.433 volgens het raadsbesluit van 27 maart 2025. Een verkoopopbrengst was administratief niet juist verwerkt.

Bedrijventerrein Stampershoek 5e Fase

Bij de herziening van de grondexploitaties in 2019 is besloten om een afwijkende vraagprijs van € 55/m² te hanteren voor onregelmatig gevormde percelen. Voor de overige percelen blijven de vraagprijzen gehanteerd (variërend van € 80 tot € 90/m²) waarbij voor het geheel als ondergrens de prijs van € 70/m² is opgenomen. Ook is besloten tot de mogelijkheid van uitgifte in erfpacht.

In 2024 zijn geen percelen verkocht. Per 31 december 2024 resteert nog 9.600 m² aan te verkopen grond.

De herziene exploitatieopzet laat op einddatum grondexploitatie (31 december 2026) een verlies zien van € 903.763. Vorig jaar liet de exploitatie een verlies van € 863.872 zien op de einddatum.

De reeds gevormde voorziening ad € 863.872 moet met € 39.891 worden verhoogd. Dit is verwerkt in de jaarstukken 2024.

Bedrijventerrein Technopark 2e fase

Bij het raadsbesluit van 29 mei 2019 zijn gronden uit exploitatie genomen. Bij de herziening van de grondexploitatie in januari 2022 is een deel van deze grond opnieuw in exploitatie genomen. Het laatste perceel op dit terrein is in 2022 verkocht. Bij de herziening van de exploitatieopzet in januari 2022 is de looptijd van de exploitatie bepaald tot 31 december 2024. De looptijd is in de in januari 2024 herziene exploitatieopzet verlengd tot 31 december 2025 omdat eind 2024 de nog voorziene werkzaamheden op het terrein nog niet helemaal afgerond zullen zijn.

De in januari 2025 herziene exploitatieopzet laat een negatief exploitatiesaldo van € 138.683 per 31 december 2025 zien. De getroffen voorziening ad € 35.154 moet worden verhoogd met € 103.529. Dit is verwerkt in de jaarstukken 2024.

De financiële gevolgen van de herziene exploitatieopzetten

De BBV regels bepalen dat verliezen moeten worden genomen op het moment dat ze inzichtelijk zijn. Ook tussentijdse winst dient te worden genomen indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan.

Naam exploitatie	Voorziening januari 2024	Voorziening ultimo 2024	- Dotatie /	Tussentijdse winstneming	Afwikkeling
			+ vrijval voorziening		
Stampershoeck 5e fase	863.872	903.763	- 39.891		
Technopark 2e fase	35.154	138.683	-103.529		
Deltahoek Uitbreiding (winstgevend)	0	0	0	44.305	
Totaal	899.026	1.042.446	-143.420	44.305	

Verwerking hiervan vindt plaats in de jaarstukken 2024.

Onderbouwing en uitgangspunten bij (tussentijdse) winstneming

De in januari 2025 herziene exploitatieopzetten 2024 laten één winstgevende exploitatie zien, namelijk Deltahoek Uitbreiding met een positief resultaat op einde looptijd van € 372.128.

Voor de winstneming geldt de 'percentage of completion methode' (POC). Hiermee bedoelen we dat voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, de winst op basis van de eindwaarde kan worden genomen.

De herziening van de exploitatieopzet van Deltahoek heeft tot gevolg dat er tussentijds winst moet worden genomen.

Beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's

Aan het uitvoeren van grondbeleid zijn risico's verbonden. Deze risico's beheersen we door middel van risicomanagement. Onderdeel hiervan is, naast het voorkomen en beperken van risico's, ook het vormen van reserves (weerstandscapaciteit) om de nadelen van het eventueel voordoen van risico's te kunnen opvangen. De gemeente Sluis beschikt over een reserve grondexploitatie die in het verleden

is gevormd op basis van winsten die zijn gerealiseerd ten behoeve van het opvangen van risico's in de toekomst. In de bepaling van het weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met risico's in de grondexploitatie. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit wordt met de reserve grondexploitatie rekening gehouden. De reserve grondexploitatie heeft per 31 december 2024 een omvang van € 2.164.480.

Openbaarheidsparagraaf

Op 1 mei 2022 is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen door de Wet open overheid (Woo). De Woo is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter en makkelijker vindbaar is.

De Woo regelt dat iedereen een verzoek om informatie kan indienen. Daarnaast verplicht de Woo ons om actief informatie openbaar te maken uit elf informatiecategorieën. Deze verplichting gaat bijvoorbeeld gelden voor de vergaderstukken van de gemeenteraad, convenanten, uitgevoerde onderzoeken en beschikkingen. Daarnaast verlangt de Woo, net als de Archiefwet, een verbetering van de informatiehuishouding. Deze verplichtingen zijn nog niet in werking getreden, maar worden over een periode van vijf jaar gefaseerd ingevoerd. De Woo moet in 2027 volledig geïmplementeerd zijn.

Wat hebben we in 2024 aan de implementatie van de Woo gedaan?

Vanaf 1 november 2024 voldoen we aan de verplichting om de eerste vier informatiecategorieën openbaar te maken. Het gaat om de volgende informatie categorieën:

1. Wetten en algemeen verbindende voorschriften.
2. Overige besluiten van algemene strekking.
3. Organisatie en werkwijze.
4. Bereikbaarheidsgegevens.

Categorie 1 en 2 worden openbaar gemaakt op overheid.nl en categorie 3 en 4 worden openbaar gemaakt via de website Register van Overheidsorganisaties.

Het bestaande werkproces van Woo-verzoeken is verder geactualiseerd. De verbetering betreft het altijd en vroegtijdig in contact treden met verzoekers.

We hebben ruime kennis en ervaring opgedaan met de anonimiseringssoftware.

We zijn gestart met een marktverkenning naar hulpmiddelen om documenten te verzamelen en te publiceren.

We delen kennis en informatie over de implementatie van de Woo in VNG-verband en met de Zeeuwse gemeenten.

In 2024 zijn er 31 Woo-verzoeken ontvangen op diverse thema's. 26 verzoeken zijn binnen de gestelde termijn afgedaan, vijf zijn door de verzoeker ingetrokken en twee verzoeken lopen nog vanwege de omvang en de complexiteit maar zullen binnenkort kunnen worden afgesloten.

Paragraaf Grote Projecten

In deze paragraaf worden de grote projecten weergegeven. Deze projecten worden voordat een project van start kan gaan, voorafgaand uitgewerkt in een plan van aanpak inclusief de benodigde middelen ten behoeve van personele capaciteit. Voor reeds lopende projecten zal deze uitwerking alsnog plaatsvinden. Het projectplan van majeure projecten wordt ter besluitvorming aan het college voorgelegd.

Naam project	Toelichting
1. Havengebied Breskens	In 2024 is een nieuw ontwerp voor het Viscentrum tot stand gekomen, is de bouwvergunning hiervoor verstrekt en zijn de voorbereidingen getroffen voor de start van de bouw (in 2025). Daarnaast is een aanbesteding voorbereid voor het ontwerp en de realisatie van de nieuwe inrichting van het Visserijmuseum, dat straks als onderdeel van de visserij experience in het Viscentrum wordt gehuisvest. Tevens zijn de uitgangspunten voor het gebruik en daarbij horende inrichting van de Handelshaven met stakeholders afgestemd en deze aan de gemeenteraad voorgelegd. Deze uitgangspunten vormen de basis voor de toekomstige inrichting en beleving als toeristische hotspot.
2. Masterplan Nieuwvliet	De verschillende deelprojecten zijn inmiddels afgerond. De laatste hand wordt nu gelegd aan de financiële afronding van de zes verschillende deelprojecten (verantwoording Regiodeal). Hiermee is het project in een afrondende fase gekomen.
3. Cadzand-Bad	In 2024 is net als in de voorgaande jaren uitvoering gegeven aan de ontwikkeling van Cadzand-Bad. Tevens zijn de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van beleidskaders en ontwikkelmogelijkheden voor de gebieden in de badplaats Cadzand-Bad, waarvoor op dit moment (nog) geen (nieuw) beleid is vastgesteld. En daarnaast het evalueren en indien wenselijk herijken van de huidige beleidskaders, zoals De Schilvisie Cadzand-Bad en Bijlage 10. (Hiervoor is in de jaren 2025 en 2026 budget en personele capaciteit gereserveerd)
4. Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen	Op 4 juli stemde u in met het voorstel tot vrijgeven ruimtelijk kader Oostburg en locatiekeuze gemeentehuis. Op 15 oktober werd u middels een D-brief op de hoogte gebracht van het proces rondom de realisatie van een MFC in IJzendijke. Op 19 december stemde u in lijn met het procesvoorstel in met de voorkeurslocatie voor de realisatie van een MFC in IJzendijke Op verzoek van het college is de evaluatie van het beleidsplan Wonen een jaar vervroegd. De evaluatie is gestart eind 2024 en zal worden opgeleverd in Q1 2025. Op basis van de uitkomsten zal duidelijk worden of wijziging van het beleidsplan noodzakelijk is.

Naam project	Toelichting
5. Rechtmatigheids-verantwoording	In 2024 heeft het college, ondanks het feit dat een en ander nog niet was verankerd in wet- en regelgeving, de Rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de Jaarrekening 2023. De accountant heeft daarbij vastgesteld dat de Rechtmatigheidsverantwoording op getrouwe wijze tot stand is gekomen. In het laatste kwartaal van 2024 heeft het college de nieuwe budgethoudersregeling vastgesteld. Het doel van deze regeling is om de verschillende processen verder te stroomlijnen zodat hiermee de organisatie verder “in control” komt. In het 2^e halfjaar van 2024 is, in samenspraak met de Belastingdienst, een start gemaakt om ook verder fiscaal in control te komen. De verwachting is dat dit project ultimo 2027 zal zijn afgerond.
6. Burgerparticipatie	Op 19 december 2024 heeft uw raad de bestuursopdracht om te komen tot nieuw beleid met betrekking tot burgerparticipatie, geamendeerd vastgesteld. De raad heeft met deze bestuursopdracht ook kennisgenomen van de evaluatie burgerparticipatie. De bestuursopdracht wordt in 2025 uitgevoerd. Het communityplatform ‘Samen Sluis’ is van start. De vrijwillige buurtverbinders zijn gestart en samen met de professionals opgeleid om de inwoners en initiatieven met elkaar te verbinden. De eerste resultaten zijn bijzonder positief. Door de wisselingen is het te vroeg voor een evaluatie van het werken met kernwethouders. De opgedane ervaringen zijn tot nu toe positief. Reden om de werkwijze te continueren.
7. Duurzaamheid	Op 19 december 2024 heeft uw raad het integrale beleidsplan duurzaamheid vastgesteld. De opgaven voor energie, klimaat en circulair komen hierin terug. Gelijktijdig nam u kennis van het Zeeuwse brede circulaire economie beleid, wat in het verlengde ligt van het vastgestelde beleidsplan. Eerder in het jaar, 31 oktober 2024 stelde u de Regionale Energie Strategie 2.0 vast.
8. Mobiliteit	Het proces rondom de RMS gaat langzaam naar de uitvoeringsfase. Dit houdt in dat dit onderwerp is opgenomen in de reguliere organisatie. Ditzelfde geldt voor het gemeentelijk mobiliteitsplan. Deze zal gefaseerd worden opgepakt. Eveneens vanuit de staande organisatie (zie pr speerpunt

Naast de grote projecten zijn ook een aantal reguliere projecten die op de planning staan. Het projectplan wordt besproken in het MT en zo nodig in het college.

Naam project	Toelichting
1. Vluchtelingen Oekraïne en asielopvang	De gemeente Sluis neemt haar verantwoordelijkheid om mensen die vluchten voor oorlog en geweld een veilig thuis te bieden. In 2024 is onder andere hard gewerkt aan de uitbreiding van een extra locatie voor Oekraïense ontheemden in Oostburg. Deze locatie is eind 2024 opgeleverd. De eerste bewoners zullen begin 2025 de woonunits betrekken. Veel van de ontheemden vinden hun weg steeds beter in onze gemeente via werk of onderwijs. Het Rijk blijft financieel bijdragen aan de opvang. In 2024 zij ook de Provinciale gesprekken afgerond om te komen tot een eerlijke verdeling van asielopvang in Zeeland vanuit de Spreidingswet. De gemeente Sluis heeft zich bereid verklaard om 130 personen op te vangen. In 2025 zal verder worden onderzocht of en hoe invulling zal worden gegeven aan deze taakstelling.
2. Omgevingswet	De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Sinds 1 januari 2024 heeft iedere gemeente een omgevingsplan. Dit Omgevingsplan bestaat uit een tijdelijk deel (bestaande planologische regelingen en gemeentelijke verordeningen) en een nieuw deel. Eind 2031 moet de inhoud van het tijdelijke deel omgezet zijn naar regels in het nieuwe deel.
3. Sluis Opgeschut	In 2024 lag de focus voor strategie op verdere professionalisering van het projectmatig werken, werkprocessen, portfoliomanagement en strategisch informatiebeleid. Bij cultuur is veel aandacht uitgegaan naar integraal werken en naar integriteit. Zie ook de paragraaf Bedrijfsvoering in deze jaarrekening.
4. Werkprocessen	Voor de 10 meest financieel-kritische processen is een procesbeschrijving opgesteld. Er is een start gemaakt met het opstellen van werkinstructies. Dit zijn de werkinstructies voor de interne controle.
5. Informatiebeveiliging	Op 7 november 2024 nam de gemeenteraad kennis van het programmaplan Informatiebeveiliging. Tevens werd ingestemd met het beschikbaar stellen van extra benodigde middelen om tot uitvoering over te kunnen gaan. Het raadsbesluit is per omgaande in uitvoering genomen. Zie ook de paragraaf Bedrijfsvoering in deze jaarrekening.
6. Begraafplaatsen	Voor de begraafplaats Retranchement is in 2024 deel één van de inventarisatie volledig uitgevoerd. Voor de begraafplaatsen Nieuwvliet en Aardenburg (Peursensstraat) zijn de 1e 2 stappen afgerond. Deel één bevat: • het actualiseren van de plattegronden; • inventarisatie van rechthebbenden van de graven;

Naam project	Toelichting
	• plaatsen van bordjes gedurende één jaar bij de graven waar geen gegevens van rechthebbenden bekend zijn; • het verwerken van de gegevens van nieuwe rechthebbenden die zich melden. Conform het uitvoeringsplan is in 2024 de laatste gedenkzuil geplaatst. In het voorjaar van 2025 zullen we de aanvangen met het plaatsen van messing herdenkingsplaatjes. In 2025 zal de GEO-tegel van Centric gevuld worden met alle plattegronden van de begraafplaatsen.
7. Ontwikkeling dienstverlening	In 2024 gingen we over tot de aanschaf van een zaakstelsel. Sinds januari 2025 werken we hiermee bij het KCC (en Beheer binnen). In dit stelsel zijn we beter in staat de opvolging van klantcontacten te monitoren. Medio 2025 implementeren we dit stelsel in meerdere teams. Door verbeterde managementinformatie wordt het eenvoudiger te sturen. Inwoners merken dit. Zij worden nog beter bediend. Onze nieuwe telefoonapplicatie (voorzien maart 2025) ondersteunt dit proces. In 2025 herijken we ook onze servicenormen en we informeren onze inwoners hierover. Naast telefonische communicatie maken we het ook mogelijk om meer producten, via onze website, digitaal aan te vragen.
8. Modernisering bestuurlijk elektronisch verkeer	De inwerkingtreding van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk is uitgesteld tot 1 januari 2026. Het project ziet erop toe om de wet te implementeren en is onderdeel van het programma Strategisch Informatiebeleid. Er is gestart met een inventarisatie van alle producten en diensten van de gemeente. Omdat dit nauwe samenhang heeft met het project zaakgericht werken en het opstellen van de ICT-architectuurplaat wordt hier zoveel mogelijk bij aangesloten.
9. Digitalisering vergunningen / APV	Per 1 januari 2023 werkt team Vergunningen, Handhaving, Planologie digitaal via Centric Leefomgeving.
10. Toekomstbestendig informatiebeheer	Er is in 2024 veel vooruitgang geboekt in het project "Duurzaam toegankelijk maken en behouden van fysieke archiefstukken". Dit project heeft tot doel de in het DOC Factory rapport beschreven achterstanden (circa 600m2) in de archiefbewaarplaats, archiefruimte en organisatie weg te werken en duurzame maatregelen te implementeren voor het behoud van fysieke archiefstukken. Daarnaast is in 2024 de denkrichting verplaatsing archief gemeente Sluis uitgewerkt en is er een voorgenomen collegebesluit. Er is een raadsvoorstel in voorbereiding. In 2024 is er daarnaast ook gewerkt aan het uitwerken van beleidsproducten en samengewerkt op de overgang naar volledig digitaal werken. In het kader van horizontaal toezicht door Provincie Zeeland is er in 2024 ook een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de informatiehuishouding.

Naam project	Toelichting
11. Strategisch informatiebeleid	In 2024 gingen we over tot de aanschaf van een zaakstelsel. De pilot (fase 1) van het zaakgericht werken met het zaakstelsel is sinds januari 2025 in volle gang. Dit betekent dat het team KCC alle klantcontacten registreert in het zaakstelsel en dat team Beheer alle Meldingen Openbare Ruimte (MOR) volledig digitaal en zaakgericht via het zaakstelsel afhandelt. Het uiteindelijke doel van zaakgericht werken is om klanten in de toekomst volledig digitaal, nog beter en sneller te helpen. Later dit jaar rollen we het stelsel verder uit voor andere processen en alle teams. Op 19 december 2024 heeft de kick-off plaatsgevonden van het bijbehorende communicatiecampagne Digitaal voor Elkaar. In 2024 zijn er ook voorbereidende stappen genomen in het digitaliseren van de poststromen. Daarnaast zijn er projecten opgestart voor het vernieuwen van de website en intranet.
12. Subsidies	Het project is in 2024 gestart, waarna in 2025 een nieuwe Verordening aan u als raad wordt aangeboden. Daarna wordt het nieuwe beleid geïmplementeerd.
13. Sport	De gemeente Sluis werkt aan een inhaalslag om het beweeggedrag van haar inwoners te verbeteren. Er is een verenigingsadviseur aangesteld die zich richt op zaken zoals gezonde kantines, VOG, vertrouwenspersoon, rookbeleid en alcoholbeleid binnen sportverenigingen. Openbare ruimtes worden zo aangepast dat ze voor alle doelgroepen toegankelijk zijn, met nadruk op inclusie. Er is ook een uitbreiding van het beweegaanbod voor verschillende doelgroepen, waaronder kinderen (0-12 jaar), jongeren (15-27 jaar) en ouderen. Dit jaar worden de Renewi Tour en IRON Man opnieuw in de gemeente gehouden. In 2025 wordt de Sportnota 2021-2025 herijkt en december 2025 opgeleverd.
14. Proces & Portfoliomanagement	Het visiedocument Project- en Portfoliomanagement en de bijbehorende formats zijn vastgesteld. De nieuwe werkwijze is geïmplementeerd in de organisatie. We hebben de informatiestructuur (hoe en waar delen we informatie) ingericht. Dit geldt ook voor de financiële structuur (stappen in de financiële projectadministratie). Voor de majeure en reguliere projecten hebben we een dashboard (Portfoliorapportage)

Balans

Activa

(in duizenden euro's)

Vaste activa

	2024	2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	197.404	169.181
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	274.431	233.883
Totaal immateriële vaste activa	471.835	403.064

Investerings met een economisch nut	41.339.793	43.641.693
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	48.628.708	47.877.519
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	13.716.584	13.279.844
Totaal materiële vaste activa	103.685.085	104.799.056

Kapitaalverstrekkingen aan:		
– deelnemingen	12.374.642	6.867.943
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	1.614.741	2.100.321
Totaal financiële vaste activa	13.989.384	8.968.264

Totaal vaste activa	118.146.303	114.170.384
----------------------------	--------------------	--------------------

Vlottende activa

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	524.904	663.188
Gereed product en handelsgoederen	471.349	455.215
Totaal voorraden	996.253	1.118.403

Vorderingen op openbare lichamen	19.977.617	20.676.846
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	35.237.000	25.040.000
Overige vorderingen	5.232.979	3.095.711
Overige uitzettingen	-	-
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	60.447.596	48.812.557

Kassaldi	756	728
Banksaldi	649.080	404.482
Totaal liquide middelen	649.837	405.210

Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.044.684	3.270.231
Totaal overlopende activa	2.044.684	3.270.231

Totaal vlottende activa	64.138.370	53.606.401
--------------------------------	-------------------	-------------------

TOTAAL ACTIVA	182.284.673	167.776.785
----------------------	--------------------	--------------------

Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat	-	-
---	---	---

Passiva

(in duizenden euro's)

2024**2023****Vaste passiva**

Reserves:

-algemene reserve	25.241.953	12.727.307
-bestemmingsreserves	63.348.633	43.947.118
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	8.896.845	13.725.776
Totaal eigen vermogen	97.487.430	70.400.201

Voorzieningen**20.760.961****18.597.702**

Onderhandse leningen van:

-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	34.483.333	49.481.487
Totaal vaste schulden	34.483.333	49.481.487

Totaal vaste passiva**152.731.725****138.479.390****Vlottende passiva**

Overige kasgeldleningen

-

-

Overige schulden

9.162.707

11.659.697

Totaal netto-vlottende schulden**9.162.707****11.659.697**

De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:

-het Rijk	19.545.395	17.017.968
-overige Nederlandse overheidslichamen	354.450	512.770
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	490.396	106.960
Totaal overlopende passiva	20.390.241	17.637.698

Totaal vlottende passiva**29.552.948****29.297.395****TOTAAL PASSIVA****182.284.673****167.776.785**

Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt

25.054

26.294

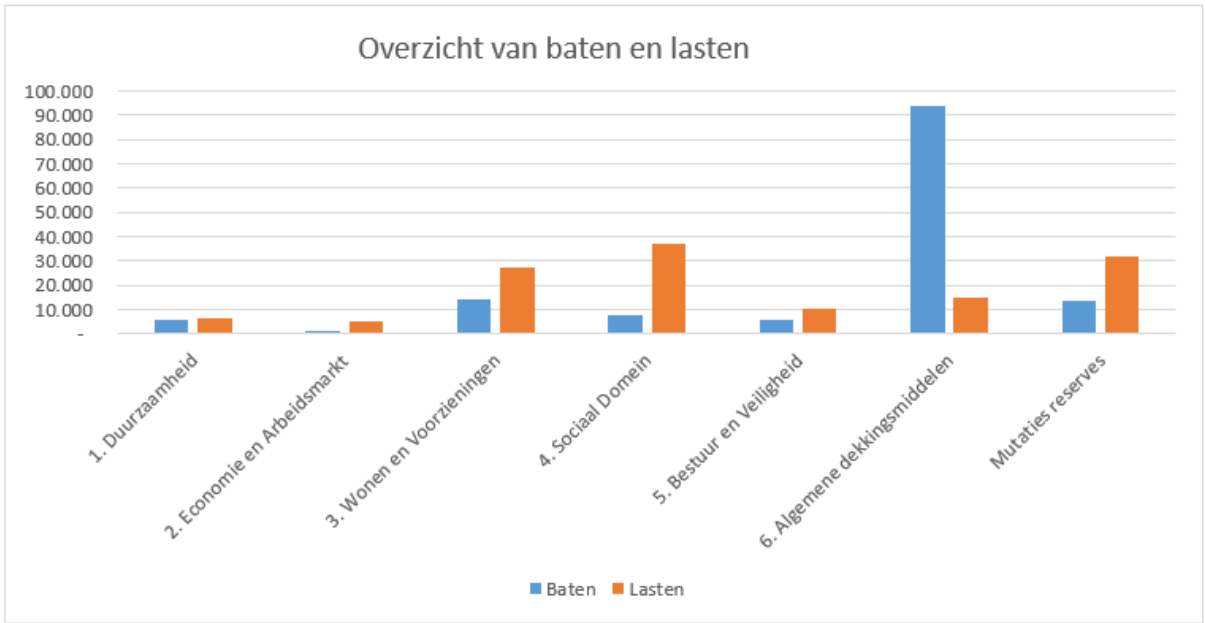

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Onderstaande tabel laat het totaaloverzicht zien ingedeeld in de programma's uit de programmabegroting. De bedragen worden nader toegelicht in de financiële analyses in de jaarrekening.

(in duizenden euro's)

Omschrijving	Begroting 2024 voor wijziging			Begroting 2024 na wijziging			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma:									
Programma 1 Duurzaamheid	5.213	6.230	1.017	5.578	6.480	902	5.444	6.349	905
Programma 2 Economie en Arbeidsmarkt	1.709	5.935	4.226	1.594	5.925	4.331	1.244	4.792	3.548
Programma 3 Wonen en Voorzieningen	10.676	27.126	16.450	13.877	29.951	16.074	14.310	27.397	13.086
Programma 4 Sociaal Domein	6.327	34.734	28.407	8.153	37.987	29.834	7.362	36.965	29.603
Programma 5 Bestuur en Veiligheid	465	6.681	6.216	5.626	10.537	4.912	5.854	10.200	4.346
Totaal programma's	24.390	80.706	56.316	34.828	90.881	56.053	34.214	85.703	51.489
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	20.711	802	-19.909	21.978	1.353	-20.626	22.388	1.195	-21.193
Algemene uitkeringen	51.581	-	-51.581	53.901	-	-53.901	53.921	-	-53.921
Dividend	0	-	-0	0	-	-0	15.934	-	-15.934
Saldo van de financieringsfunctie	5.446	95	-5.351	17.160	1.670	-15.490	1.225	1.799	574
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	1.986	1.986	-	-12	-12	-	-	-
Totaal algemene dekkingsmiddelen	77.738	2.883	-74.855	93.040	3.012	-90.029	93.468	2.994	-90.474
Kosten van de overhead	21	12.131	12.109	67	12.391	12.323	233	12.183	11.949
Onvoorzien	-	50	50	-	-	-	-	-	-
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-51	-51
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	102.150	95.770	-6.380	127.936	106.283	-21.653	127.915	100.828	-27.087
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.029	5.940	4.911	15.325	30.244	14.918	13.869	32.060	18.190
Gerealiseerde resultaat	103.178	101.709	-1.469	143.261	136.527	-6.734	141.785	132.888	-8.897

Toelichting op de balans

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. Hierin zijn door de gemeenteraad op d.d. 21 september 2023 de uitgangspunten voor het financiële beleid, en de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vastgesteld.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeente.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van passiva en activa en de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong voor het einde van het begrotingsjaar kennen, worden opgenomen zoals zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaatsvindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van het component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar t laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercircular. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicircular van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar
volgend boekjaar.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2024. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - o Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 31 oktober 2024 door de raad is vastgesteld;
 - o Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
 - o Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - o Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 3.984.000,=) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - o Een rapporteringstolerantie van € 25.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Algemeen

Hieronder geven we bij de diverse onderdelen van de vaste activa een toelichting.

Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000, tenzij anders aangegeven.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardevermindering van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat in het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief.

Indien geen nieuwe lening wordt aangetrokken, zijn de kosten van vervroegde aflossing (boeterente) niet geactiveerd, maar als last verantwoord.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen.
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast.
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert.
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de voorbereidingskosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van bijlage IV bij het Omgevingsbesluit; en
- de voorbereidingskosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa; na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie en kunnen dan worden overgeboekt naar de desbetreffende BIE, dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat of moet een voorziening worden getroffen; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, moeten bestuurlijke instemming hebben, blijkend uit een raadsbesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde;
- De investering draagt bij aan de publieke taak;
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut > € 10.000,- worden conform de financiële verordening geactiveerd. Uitgezonderd gronden en terreinen, deze worden altijd geactiveerd ongeacht het bedrag.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten (waaronder overheadkosten en rente.) Deze rente is een vergoeding voor de inzet van vreemd vermogen. De rentepercentages voor deze vergoeding worden bij de behandeling van de begroting vastgesteld.) verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Ten aanzien van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geldt tot aan investeringsdatum 31 december 2016 dat eventuele bijdragen uit de reserves in mindering zijn gebracht op investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen komen overeen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de Financiële verordening Sluis 2023, zoals vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 21 september 2023. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire afschrijvingsmethode en starten vanaf het jaar waarin ze in gebruik zijn genomen. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

Afschrijvingen

De volgende afschrijvingstermijnen, zoals ook vastgelegd in de Financiële verordening Sluis, vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 21 september 2023, zijn van toepassing:

Afschrijvingsbeleid immateriële vaste activa

De volgende immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven in:

- a. maximaal 10 jaar: bijdragen aan activa in eigendom van derden;
- b. 5 jaar: kosten voor onderzoek en ontwikkeling;
- c. 5 jaar: computerapplicaties.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut

Activa met economisch nut en een verkrijgingprijs van minder dan € 10.000,- worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:

- a. maximaal 80 jaar: rioleringen;
- b. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen;
- c. 25 jaar: nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen;
- d. 25 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
- e. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, en schoolgebouwen;
- f. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;
- g. 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
- h. 15 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen;
- i. 10 jaar: telefooninstallaties;
- j. 5 jaar: automatiseringsapparatuur;
- k. 10 jaar: kantoormeubilair en schoolmeubilair;
- l. 8 jaar: zware transportmiddelen;
- m. 10 jaar: aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen;
- n. 4 jaar: ipads;
- o. 3 jaar: iphones en laptops.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met maatschappelijk nut

De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden lineair afgeschreven:

- a. maximaal 25 jaar: parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
- b. maximaal 25 jaar: wegen, pleinen en rotondes;
- c. maximaal 25 jaar: tunnels, viaducten en bruggen;
- d. 40 jaar: openbare verlichting;
- e. 10 jaar: straatmeubilair;
- f. maximaal 40 jaar: havens, kades, sluizen en waterkeringen;
- g. maximaal 40 jaar: waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
- h. 15 jaar: pompen en gemalen;
- i. 10 jaar: speelterreinen en –toestellen.

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde voorziening gebracht.

Erfpacht

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiele vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd én;
- de (toekomstige) bestemming(en)/functies (ontwikkeling) betreffende het plangebied dien(en)t goed onderbouwd te worden én;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid én;
- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of Rijk én;
- periodiek (minimaal eens in de twee jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Voorraden

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rentetoerekening vindt plaats op basis van de bruto-boekwaarden van de grondexploitaties van de BIE per 1 januari. Ook over grondexploitaties waarbij de verantwoorde opbrengsten hoger zijn dan de kosten, waardoor de boekwaarde van een BIE negatief is, wordt rente (in dit geval een baat) toegerekend.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. De resterende looptijd van de grondexploitatie is tien (10) jaar of minder
2. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
3. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op nominale waarde.

Gereed product en handelsgoederen

De voorraad eigen verklaringen is gewaardeerd tegen de laatst bekende verrekenprijzen van de leverancier. De overige voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs. Indien de marktwaarde lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd.

Vooruitbetalingen

De vooruitbetalingen hebben betrekking op diverse posten en zijn tegen de laatst bekende inkooprijzen gewaardeerd. Voor eventuele risico's op oninbaarheid is een voorziening getroffen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening getroffen en op de vorderingen in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarden.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als 'nog te verrekenen kosten' opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst Wro/Bro; en
2. de kosten mogen maximaal vijf jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal vijf jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. Er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een

reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit dat is genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven;
- Middelen verkregen van derden die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom), verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
	€	€
Kosten onderzoek en ontwikkeling	197.404	169.181
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	274.431	233.883
Totaal	471.835	403.064

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2024:

	Boekwaarde 1-1-2024	Investerings	Desinvesterings	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	169.181	28.223	-	-	-	-	197.404
Bijdragen van activa in eigendom van derden	233.883	53.176	-	12.628	-	-	274.431
Totaal	403.064	81.399	-	12.628	-	-	471.835

Materiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa gedurende het jaar 2024:

	Boekwaarde 1 januari 2024	Investeringsen	Desinvesteringen	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31 december 2024
Investeringsen met economisch nut	€	€	€	€	€	€	€
Bedrijfsgebouwen	31.681.541	260.594	-	1.603.384	6.250	-	30.332.501
Gronden en terreinen	2.015.887	4.306	-	2.131	-	-	2.018.063
Grond- weg- en waterbouwkundige werken economisch nut	2.986.786	53.406	-	169.195	-	-	2.870.997
Machines, apparatuur en installaties	2.882.791	82.112	-	479.873	-	-	2.485.030
Vervoermiddelen	933.035	55.613	-	201.050	-	-	787.598
Woonruimtes	2.211.709	467.153	-	467.711	132.294	-	2.078.856
Overige materiële vaste activa	1.385.159	2.340	-	149.402	-	-	1.238.097
Gebouwen in verkoop	455.215-	16.133-	-	-	-	-	471.349-
Totaal investeringen met economisch nut	43.641.693	909.391	-	3.072.747	138.544	-	41.339.793

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

	Boekwaarde 1 januari 2024	Investerings	Desinvesterings	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31 december 2024
Investerings met economisch nut, dekking door heffing	€	€	€	€	€	€	€
Bedrijfsgebouwen	225.316	15.613	-	5.675	-	-	235.253
Gronden en terreinen	-	-	-	-	-	-	-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	45.556.420	1.811.266	-	928.921	-	33.803	46.404.963
Machines, apparatuur en installaties	936.039	100.582	-	120.709	-	-	915.912
Vervoermiddelen	215.048	-	-	42.130	-	-	172.919
Woonruimtes	-	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa	944.697	59.714	-	104.750	-	-	899.662
Totaal investeringen met economisch nut, dekking door heffing	47.877.519	1.987.177	-	1.202.185	-	33.803	48.628.708

Investerings met maatschappelijk nut:

	Boekwaarde 1 januari 2024	Investerings	Desinvesterings	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31 december 2024
Investerings met maatschappelijk nut	€	€	€	€	€	€	€
Bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-	-	-
Gronden en terreinen	-	-	-	-	-	-	-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	13.279.844	1.428.439	-	981.700	10.000	-	13.716.584
Machines, apparatuur en installaties	-	-	-	-	-	-	-
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Woonruimtes	-	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	13.279.844	1.428.439	-	981.700	10.000	-	13.716.584

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2024	Boekwaarde 31 december 2023
	€	€
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	12.374.642	6.867.943
Totaal kapitaalverstrekkingen	<u>12.374.642</u>	<u>6.867.943</u>
	Boekwaarde 31 december 2024	Boekwaarde 31 december 2023
	€	€
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	1.614.741	2.100.321
Totaal overige uitzettingen	<u>1.614.741</u>	<u>2.100.321</u>
Totaal financiële vaste activa	<u>13.989.384</u>	<u>8.968.264</u>

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2024:

	Boekwaarde 1 januari 2024	Investerings	Desinvesterings	Afschrijving / aflossingen	Waardever- minderingen	Boekwaarde 31 december 2024
	€	€	€	€	€	€
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	6.867.943	5.506.699	-	-	-	12.374.642
Totaal kapitaalverstrekkingen	6.867.943	5.506.699	-	-	-	12.374.642

	Boekwaarde 1 januari 2024	Investerings	Desinvesterings	Afschrijving / aflossingen	Waardever- minderingen	Boekwaarde 31 december 2024
	€	€	€	€	€	€
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.100.321	121.337	395.629	211.287	-	1.614.741
Totaal overige uitzettingen	2.100.321	121.337	395.629	211.287	-	1.614.741

Totaal financiële vaste activa	8.968.264	5.628.036	395.629	211.287	-	13.989.384
---------------------------------------	------------------	------------------	----------------	----------------	----------	-------------------

Vlottende activa

Vorraden

De post voorraden wordt onderscheiden in:

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Dit betreft:

Netto-boekwaarde gronden bestemd voor bedrijventerrein	524.904
	524.904

Bedrijventerreinen

	Boekwaarde 1 januari 2024	Vermeerderingen	Verminderingen	Voorziening	Winstname	Boekwaarde 31 december 2024
Technopark fase 2, Schoondijke	-405.811	18.210	-	103.529	-	-491.130
Deltahoek (uitbreiding)	815.175	43.592	116.425	-	44.305	786.647
Stampershoeke fase 5, Oostburg	253.824	15.455	-	39.891	-	229.388
	663.187	77.257	116.425	143.420	44.305	524.904

	Uit te geven grond in m² 2024	Bruto boekwaarde 31 december 2024	Voorziening	Netto boekwaarde 31 december 2024	Uit te geven grond in m² 2023	Netto boekwaarde 31 december 2023
Technopark fase 2, Schoondijke	-	352.447	138.683	491.130	-	405.811
Deltahoek (uitbreiding)	16.550	786.647	-	786.647	18.101	815.175
Stampershoeke fase 5, Oostburg	9.600	1.133.151	903.763	229.388	12.105	253.824
	26.150	1.567.351	1.042.446	524.905	30.206	663.187

	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamde eindresultaat (eindwaarde)
Technopark fase 2, Schoondijke	492.200	-	138.683-
Deltahoek (uitbreiding)	71.978	1.158.500	372.128-
Stampershoek fase 5, Oostburg	1.135.856	1.394.100	903.763-
	1.700.034	2.552.600	1.414.574-

Gereed product en handelsgoederen

	Boekwaarde 1 januari 2024	Vermeerderingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31 december 2024
Gereed product en handelsgoederen	455.215	16.133	-	-	471.349
	455.215	16.133	-	-	471.349

	Boekwaarde
Euregiotuinen Oostburg	455.215
Dorpshuis Retranchement	16.133
	471.349

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden onderscheiden in:

	Stand 31 december 2024	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde 31 december 2024	Boekwaarde 31 december 2023
	€	€	€	€
Vorderingen openbare lichamen	20.377.963	400.346	19.977.617	20.676.847
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	35.237.000	-	35.237.000	25.040.000
Overige vorderingen	6.163.351	930.372	5.232.979	3.095.711
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	61.778.314	1.330.718	60.447.596	48.812.557

Schatkistbankieren

Drempelbedrag¹

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor gemeente Sluis geldt voor 2024 een drempelbedrag van € 2.034.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2024 vonden geen overschrijdingen plaats van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren tijdens de vier kwartalen 2024 is geweest:

¹ De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 10,0 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 1.000.000.

Verslagjaar 2024

	€				
Drempelbedrag	2.034				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	
	€	€	€	€	
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	154	212	304	156	
Ruimte onder het drempelbedrag	1.880	1.822	1.730	1.879	
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-	

Berekening drempelbedrag

Verslagjaar 2024

	€
Begrotingstotaal lasten verslagjaar	101.709
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen	101.709
Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen te boven gaat	
Drempelbedrag	2.034

Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

Verslagjaar 2024

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	
	€	€	€	€	
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	13.992	19.318	27.989	14.315	
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92	
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	155	212	304	156	

Liquide middelen

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2024 €	Boekwaarde 31 december 2023 €
Kassaldo	756	728
Banksaldi	649.080	404.482
Totaal liquide middelen	649.837	405.210

Overlopende activa

De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2024 €	Boekwaarde 31 december 2023 €
Overige nog te ontvangen bedragen	244.514	3.329.202
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.800.170	941.029
Totaal overlopende activa	2.044.684	3.270.231

Vaste passiva

Eigen vermogen

De post eigen vermogen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2024	Boekwaarde 31 december 2023
	€	€
Reserves, gespecificeerd naar:		
- algemene reserve	25.241.953	12.727.307
- bestemmingsreserves	63.348.633	43.947.118
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	8.896.845	13.725.776
Totaal eigen vermogen	<u>97.487.430</u>	<u>70.400.201</u>

Reserves

Het BBV omschrijft reserves als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2024:

Naam reserve	Saldo 1 januari 2024	Resultaat bestemming 2023	Toevoegingen 2024	Rente- toerekening 2024	Onttrekkingen 2024	Verminderings i.v.m. afschrijvingen op activa	Saldo 31 december 2024
	€	€	€	€	€	€	€
<u>Algemene reserve</u>							
Algemene reserve	12.727.307	5.149.767	10.047.340	-	2.682.462	-	25.241.953
Totaal algemene reserve	12.727.307	5.149.767	10.047.340	-	2.682.462	-	25.241.953
<u>Bestemmingsreserve</u>							
Grondexploitatie	1.884.471	280.009	-	-	-	-	2.164.480
Infrastructuur	486.965	-	-	-	-	-	486.965
Explosievenruiming	283.582	-	-	-	-	-	283.582
Demografische ontwikkelingen/Krimpproblematiek	392.190	-	-	-	-	-	392.190
Restauratie monumenten	27.603	-	-	-	-	-	27.603
Rekenkamercommissie	15.448	-	-	-	-	-	15.448
Onderhoud gebouwen	3.069.520	3.000.000	7.536.923	-	1.611.930	-	11.994.513
Onderhoud gebouwen Visveiling	133.875	-	-	-	-	-	133.875
Kapitaallasten	5.268.897	1.915.000	1.425.013	-	686.565	-	7.922.345
Bodemsanering	371.010	-	48.650	-	-	-	419.660
Bestemmingsplannen	281.050	-	-	-	59.721	-	221.329
Duurzaamheid	4.222.511	-	41.925	-	-	-	4.264.436
Bedrijfsvoering	772.012	-	-	-	-	-	772.012
Recreatievisie 2.0	121.791	-	-	-	-	-	121.791
Sociaal Domein	2.958.185	-	-	-	-	-	2.958.185
Egalisatiereserve wegen	5.486.613	-	823.933	-	5.245.731	-	1.064.815
Egalisatiereserve groen	205.391	-	5.891	-	-	-	211.282
Egalisatiereserve algemene uitkering gemeentefonds	4.625.428	-	767.000	-	296.000	-	5.096.428
Egalisatiereserve Havengebied Breskens	961.482	-	100.124	-	-	-	1.061.606
Egalisatiereserve archeologisch onderzoek	267.067	-	59.048	-	-	-	326.115
Reserve Deelneming GBE Aqua	5.540.417	-	5.106.699	-	-	-	10.647.116
Reserve Dividend GBE Aqua	704.610	-	326.894	-	-	-	1.031.504
Reserve Volkshuisvestingsfonds (cofinanciering)	2.580.000	3.381.000	-	-	-	-	5.961.000

Reserve Overhevelen budgetten	3.287.000	-	5.770.352	-	3.287.000	-	5.770.352
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	<i>43.947.118</i>	<i>8.576.009</i>	<i>22.012.453</i>	<i>-</i>	<i>11.186.947</i>	<i>-</i>	<i>63.348.633</i>
Totaal	56.674.425	13.725.776	32.059.793	-	13.869.409	-	88.590.585

Algemene reserve

Deze reserve dient voor onvoorziene uitgaven, het afdekken van risico's o.a. uit grondexploitatie, schommelingen algemene uitkering Gemeentefonds, borgstellingen, verstrekte geldleningen, openeinde regelingen.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Dekking investeringen Strandbeleid		995
Rekeningresultaat 2023: budgetten in 2024 (recreatief Zandfonds, opstellen economische agenda, campagne wonen in Sluis, energietoeslag en subsidies Leefbaarheid		937
Restantkredieten 2023: padelbanen en projectorganisatie Vitaal Oostburg		278
Inhuur grote projecten		423
Contractbeheer		50
Dividend ZEH	8.847	
Aankoop panden Vitaal Oostburg en MFC IJzendijke	1.200	
Totaal	10.047	2.682

Reserve grondexploitatie

Deze reserve dient als buffer voor het opvangen van risico's in het kader van de actieve grondexploitatie (d.w.z. complexen die de gemeente zelf exploiteert).

Geen mutaties

Reserve infrastructuur

Doel van deze reserve is het in stand houden van de gemeentelijke infrastructuur.

Geen mutaties

Explosievenruiming

Deze reserve voorziet in de dekking van de kosten die voortvloeien uit het opsporen en het ruimen van niet gesprongen conventionele explosieven.

Geen mutaties

Reserve Demografische ontwikkelingen/Krimpproblematiek

Deze reserve wordt ingezet voor uitvoering van het transformatieplan Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen.

Geen mutaties

Restauratie monumenten

Deze reserve voorziet in middelen voor de restauratie van monumenten.

Geen mutaties

Rekenkamercommissie

Deze reserve is bestemd voor het uitvoeren van onderzoeken door de rekenkamercommissie.

Geen mutaties

Onderhoud gebouwen

Deze reserve is bestemd voor het uitvoeren van groot onderhoud gebouwen.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Achterstallig onderhoud dak museum Bolwerk		44
Keuringen gebouwen in het kader van MJOP		154
Sloopwerkzaamheden kantine SV Eede		11
Sloop scoutsgebouw Aardenburg		14
Egaliseren MJOP		675
Dekking meerkosten MJOP		714
Verkoop gemeentelijke eigendommen	84	
Overheveling (MJOP) vanuit egalisatiereserve wegen	5.000	
Niet bestede budgetten MJOP	2.453	
Totaal	7.537	1.612

Onderhoud gebouwen Visveiling

Deze reserve kan worden ingezet als dekkingsmiddel voor de kapitaallasten en overige exploitatielasten van de nieuw te realiseren visserijexperience, met name in de eerste jaren.

Geen mutaties

Egalisatiereserve Bodemsanering

Doel van deze reserve is het egaliseren van kosten bodemonderzoek c.q. -saneringen.

Geen mutaties

Egalisatiereserve Bestemmingsplannen

Reserve met als doel het egaliseren van kosten (inhaalslag) bestemmingsplannen.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Dekking meeruitgaven		60
Totaal		60

Egalisatiereserve Duurzaamheid

Doel van deze reserve is het egaliseren van kosten duurzaamheid.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Niet besteed budget	42	
Totaal	42	

Reserve Bedrijfsvoering

Reserve voor de uitgaven ter verbetering van de bedrijfsvoering.

Geen mutaties

Reserve Recreatievisie 2.0

Reserve ten behoeve van de uitvoering van het activiteitenplan recreatie & toerisme 2.0.

Geen mutaties

Reserve Sociaal Domein

Egalisatiereserve ten behoeve van de uitgaven in het kader van het sociaal domein.

Geen mutaties

Egalisatiereserve Wegen

Reserve voor het egaliseren van kosten op basis van het beheerplan wegen.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Overhevelen naar reserve gebouwen (MJOP)		5.000
Dekking investeringsuitgaven 2 ^e Bavodijk en HUB Schoondijke (naar egalisatiereserve kapitaallasten)		25
Meeruitgaven beheerplan wegen		221
Vanuit beheerplan wegen	510	
Degeneratievergoedingen glasvezel	314	
Totaal	824	5.246

Egalisatiereserve Groen

Reserve voor het egaliseren van kost op basis van het beheerplan groen.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Beheerplan Groen – egalisatie	6	
Totaal	6	

Egalisatiereserve Algemene Uitkering Gemeentefonds

Egalisatiereserve voor het verrekenen van de financiële uitkomsten van de circulaire van het Gemeentefonds gedurende het boekjaar. De stand van de algemene uitkering wordt vastgesteld op de meicirculaire voorafgaand aan het boekjaar.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Septembercirculaire 2023	344	
Decembercirculaire 2023		296
Meicirculaire 2024	378	
Septembercirculaire 2024	45	
Totaal	767	296

Egalisatiereserve Havengebied Breskens

Egalisatiereserve voor de egalisatie van kosten op basis van Havengebied Breskens.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Egalisatie	100	
Totaal	100	

Egalisatiereserve Archeologisch Onderzoek

Egalisatiereserve voor het egaliseren van de kosten archeologisch onderzoek.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Egalisatie	59	
Totaal	59	

Reserve deelneming GBE Aqua

Reserve ten behoeven van kapitaalstortingen aan GBE Aqua.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Doorstorting laatste termijn vanuit dividend ZEH	5.107	
Totaal	5.107	

Reserve Dividend GBE Aqua

Reserve ter bewerkstelling van verbetering van het weerstandsvermogen.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Dividend GBE Aqua	327	
Totaal	327	

Egalisatiereserve kapitaallasten investeringen

Egalisatiereserve met als doel dekking van (een deel van) de kapitaallasten van investeringen met een economisch nut waarvoor beslag op reservemiddelen is gelegd. Jaarlijks wordt aan deze egalisatiereserve een bedrag onttrokken gelijk aan de kapitaallasten.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
2 ^e Bavodijk en HUB Schoondijke (uit reserve wegen)	25	
Strandbeleid (algemene reserve)	995	
Padelbanen (algemene reserve)	70	
Woonunits Baljuwveltersweg (opvang Oekraïners)	335	
Dekking kapitaallasten		687
Totaal	1.425	687

Reserve Volkshuisvestingsfonds

Reserve die ingezet kan worden als cofinanciering voor het Volkshuisvestingsfonds.

Geen mutaties

Reserve overhevelen budgetten

Bestemmingsreserve specifiek bestemd voor het administratieve proces van overhevelen van budgetten.

<i>Mutaties</i>	<i>Toevoegingen</i>	<i>Onttrekkingen</i>
Overheveling vanuit 2023 ten gunste van budgetten in 2024		3.287
Overheveling naar 2025	5.770	
Totaal	5.770	3.287

Voorzieningen

De post voorzieningen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2024	Boekwaarde 31 december 2023
	€	€
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.853.441	4.936.983
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	14.907.520	13.660.719
Totaal voorzieningen	<u>20.760.961</u>	<u>18.597.702</u>

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen gedurende het jaar 2024:

Naam voorziening	Saldo 1 januari 2024	Vrijgevalen bedragen	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31 december 2024
	€	€	€	€	€
Wethouderspensioenen	4.018.874	-	698.444	254.635	4.462.683
Wachtgelden wethouders	224.719	-	7.617	168.828	63.508
Spaarverlof	693.391	-	385.303	-	1.078.693
RVU	-	-	248.557	-	248.557
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.936.983	-	1.339.921	423.463	5.853.441
Herstructurering volkshuisvesting	454.575	-	80.000	-	534.575
Afvalstoffenheffing	2.193.846	46.018	695.236	-	2.843.064
Rioolheffing	6.922.153	52.305	1.515.345	-	8.385.193
Stimuleren recreatieve sector	1.881.597	-	47.750	533.815	1.395.532
Rood voor groen	1.044.311	-	-	126.192	918.120
Fonds Bedrijvenontwikkeling	10.000	10.000	-	-	-
Waterberging	37.530	-	-	-	37.530
Begraafplaatsen	65.680	-	24.800	-	90.480
Voorziening Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen	1.051.027	-	-	348.001	703.026
Totaal voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	13.660.719	108.323	2.363.131	1.008.007	14.907.520
Totaal voorzieningen	18.597.702	108.323	3.703.052	1.431.470	20.760.961

Voorziening wethouderpensioenen

Deze voorziening dient voor de afdekking van de betaling van wethouderpensioenen.

Voorziening wachtgeld wethouders

Deze voorziening houdt verband met het wachtgeld wethouders en dient voor de afdekking van de uitbetaling van wachtgeld aan voormalig wethouders.

Voorziening spaarverlof

Deze voorziening houdt verband met het opgebouwde spaarverlof en dient voor de afdekking van het uitbetaalde spaarverlof of het opnemen hiervan.

Voorziening afvalstoffenheffing

Deze voorziening houdt verband met de afvalstoffenheffing en dient voor het opvangen van schommelingen in de tarieven van de afvalstoffenheffing.

Voorziening rioolheffing

Deze voorziening houdt verband met de rioolheffing en dient voor het opvangen van schommelingen in de tarieven van de rioolheffing.

Voorziening stimuleren recreatieve sector

Deze voorziening houdt verband met het stimuleren van ontwikkelingen in de recreatieve sector en dient voor de afdekking van deze ontwikkelingen. Stortingen en bestedingen zijn gebaseerd op het visiedocument Krachtig Verbonden.

Voorziening rood voor groen

Deze voorziening houdt verband met het rood voor groen en dient voor de afdekking van de inrichting recreatienatuur met recreatieve elementen. Stortingen en bestedingen zijn gebaseerd op het visiedocument Kracht Verbonden.

Voorziening Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen

Deze voorziening houdt verband met het masterplan Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen en dient voor de afdekking van de besteding provinciale middelen in het kader van de uitvoering van masterplan Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen.

Voorziening woningbouwontwikkeling

Deze voorziening houdt verband met de woningbouwontwikkeling en dient voor de afdekking van de ontwikkelingen conform het visiedocument Krachtig Verbonden.

Voorziening waterberging

Deze voorziening houdt verband met waterberging en dient voor het voorkomen van ondoelmatige waterberging in bebouwd gebied.

Voorziening Begraafplaatsen

Deze voorziening houdt verband met de gemeentelijke begraafplaatsen en dient voor het ruimen van graven en urnen in de toekomst.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

	Boekwaarde 31 december 2024 €	Boekwaarde 31 december 2023 €
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	34.483.333	49.481.487
Totaal vaste schulden	<u>34.483.333</u>	<u>49.481.487</u>

De rentelasten over 2024 bedragen € 1.140.684 (2023: € 1.352.903).

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de vaste schulden over het jaar 2024:

	Saldo 1 januari 2024	Vermeerdering en	Aflossingen	Saldo 31 december 2024	Rentelast voor het begrotingsjaar
	€	€	€	€	€
Onderhandse leningen van:					
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	49.481.487	-	14.998.153	34.483.333	1.140.684
Totaal vaste schulden	49.481.487	-	14.998.153	34.483.333	1.140.684

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post netto-vlottende schulden wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2024	Boekwaarde 31 december 2023
	€	€
Overige schulden	9.162.707	11.659.697
Totaal	9.162.707	11.659.697

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 december 2024	Boekwaarde 31 december 2023
	€	€
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- het Rijk	19.545.395	17.017.968
- overige Nederlandse overheidslichamen	354.450	512.770
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	490.396	106.960
Totaal	20.390.241	17.637.698

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 1 januari 2024	Ontvangen bedragen	Vrijgevalen bedragen	Terugbetalingen	Saldo 31 december 2024
	€	€	€	€	€
Het Rijk					
- Monumentensubsidie	349.905	87.760	-	-	437.665
- Verplichting tot terugbetaling TOZO	-	117.158	-	117.158	-
- Specifieke uitkering gemeentelijke hulp toeslagenproblematiek (B2)	-	-	-	-	-
- SPUK Volkshuisvesting (C19)	13.907.777	-	-	-	13.907.777
- Regeling specifieke uitkering informatiepunten Digitale Overheid (C92)	-	-	-	-	-
- Onderwijs Achterstanden Beleid (D8)	142.342	475.101	372.023	-	245.421
- Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging (D14)	21.797	-	-	-	21.797
- Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen (D23)	-	232.000	-	-	232.000
- Impulsaanpak winkelgebieden (F20)	184.784	110.870	-	-	295.654
- Wet Inburgering (G10)	55.304	480.248	379.208	-	156.344
- Sportakkoord (H8)	-	-	-	-	-
- Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering (H30)	52.662	447.417	446.254	53.825	-
- Energie-armoede (J55, was C55)	678.842	-	143.883	-	534.959
- Regeling verduurzaming van eigenaars, woonverenigingen en woningcoöperaties (J94, was C94)	1.071.604	2.104.695	53.033	-	3.123.267
- Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (K28, was F28)	456.759	884.103	621.447	-	719.415
Overige Nederlandse overheidslichamen					
- Volwasseneducatie (D10, via gem. Goes)	187.161	415.884	442.339	-	160.706
- SPUK Integraal Zorg Akkoord (IZA) (H35B, via gem. Goes)	-	102.116	48.576	53.540	-
- Zeeuwen zelf aan zet (Via gem. Goes en gem. Terneuzen)	-	-	-	-	-

- Provinciale subsidie strategisch grondbezit Technopark en Deltahoek	57.057	-	-	-	57.057
- Masterplan Nieuwvliet-Bad	316.285	-	316.285	-	-
- Vooruitontvangen Provincie Pr. Mauritsstraat Oburg	72.375	24.125	96.500	-	-
- Regioarrangement cultuur 2023-2024	33.250	-	15.750	7.500	10.000
- Lokaal preventiebudget beschermd wonen 2024 (CZW)	-	126.687	-	-	126.687
- Provinciale subsidie Molenweg Hoofdplaat	33.803	-	33.803	-	-
Totaal van de van EU en NL overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	17.621.707	5.608.165	2.969.100	232.023	20.028.748

Niet in de balans opgenomen rechten / verplichtingen

Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen en garanties

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

De borgstellingen worden als volgt gespecificeerd:

	Aard	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant 1 januari 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Betalingen gedurende 2024
		€	%	€	€	€
Woongood Zeeuws-Vlaanderen	Woningbouw	41.704.000	100%	25.870.316	24.630.149	1.240.167
Woonzorg Nederland	Zorgcomplex	424.000	100%	424.000	424.000	-
		42.128.000		26.294.316	25.054.149	1.240.167

Op 28 december 2021 heeft gemeente Sluis een borgtochtakte afgegeven aan de Rabobank Zeeuws-Vlaanderen voor een financiering van € 265.000 aan de Coöperatie Beheer en Onderhoud Sportveld accommodaties in de gemeente Sluis (BOSS). Per 31 december 2024 is er nog een openstaande borg van € 215.995.

De risico's met betrekking tot de verleende gemeentegaranties voor eigen woningbezit zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden

Overeenkomsten

De gemeente Sluis is voor € 10.077.573 aan langlopende verplichtingen op jaarbasis aangegaan. De langlopende verplichtingen hebben betrekking op het onderhoud en beheer van de openbare ruimte en bijbehorende voorzieningen in de gemeente Sluis, zoals onderhouden van bestrating, openbare verlichting en groen. Maar ook op facilitaire zaken zoals telefonie, printer, hardware en schoonmaak. Het resterende bedrag ultimo 2024 aan openstaande langlopende verplichtingen bedraagt € 3.932.786.

In 2002 is een geldleningsovereenkomst aangegaan met de Rabobank voor een bedrag van € 449.243 voor het Ledeltheater te Oostburg. In de voorwaarden is gesteld dat er geen rente en aflossing wordt betaald. Als aanvullende voorwaarde geldt dat het Ledeltheater dient te worden benut voor het realiseren van culturele activiteiten in de ruimste zin van het woord. Indien het theater aan deze activiteiten wordt onttrokken, dient de lening te worden terugbetaald.

De gronden van de voormalige Euregiotuinen in Oostburg en het daaraan aansluitende perceel (totaaloppervlakte ca 13 ha) zijn in het verleden aangekocht. Dit is de enige locatie waar nu door derden een concreet plan voor wordt ontwikkeld. Het betreft hier volledig passief grondbeleid. Deze

gronden zijn in de markt gezet in de vorm van een aanbod. Geïnteresseerden konden een beschrijving indienen van hun voorgenomen plan met een daaraan gekoppeld bod. De selectie en daarmee eveneens de verkoopprijs heeft plaats gevonden op basis van het ingediende aanbod (plan + bod). In 2018 is met de partij die het winnende bod à € 725.000 heeft uitgebracht een intentieovereenkomst gesloten. In 2020 is de planologische procedure opgestart voor de realisatie van dag- en verblijfsrecreatie. Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan, worden de gronden in eigendom overgedragen. Deze gronden zijn opgenomen onder de voorraden als handelsgoederen.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Het aantal niet opgenomen verlofuren bedraagt per ultimo 2024 13.358 uur, wat een waarde vertegenwoordigt van € 569.040 . Vanaf 1 januari 2023 is het bovenwettelijk verlof omgezet naar spaarverlof. Voor het spaarverlof is daarom per 2023 een voorziening getroffen. De uren en de daarmee vertegenwoordigde waarde van het bovenwettelijk verlof/spaarverlof zijn niet opgenomen in de niet uit de balans blijvende arbeidskostengerelateerde verplichtingen.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening op grond van de Wlz en de Wmo (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Hierna wordt een toelichting gegeven op diverse aspecten van het overzicht baten en lasten.

Achtereenvolgens gaan we in op:

- een analyse van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie per programma;
- een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd;
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- analyse ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid;
- de informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vastgesteld met inachtneming van hetgeen omtrent de financiële positie op de balansdatum is gebleken tussen het moment van opmaken van de jaarstukken en het tijdstip van vaststelling daarvan, voor zover deze aanvullende informatie onontbeerlijk is voor het bedoelde inzicht.

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Hierna is per onderdeel, zoals opgenomen in het overzicht van baten en lasten, een analyse opgenomen van de belangrijkste afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken.

De totstandkoming van het rekeningresultaat is als volgt:

Begroot saldo (na de laatste begrotingswijziging 2024)	6.734
Werkelijk saldo (= rekeningsaldo)	8.896
Verschil	2.163
Rekeningresultaat 2024 bestaat uit twee onderdelen:	
- grondexploitatie	-99
- overheidsactiviteiten	8.996

Samengevat is het resultaat (saldo's) op de volgende manier verdeeld over de programma's (+ = positief saldo, -/- = negatief saldo):

PG	Omschrijving	begroot	werkelijk	verschil
1	Duurzaamheid	-902	-905	-3
2	Economie en Arbeidsmarkt	-4.331	-3.548	783
3	Wonen en Voorzieningen	-16.074	-13.086	2.988
4	Sociaal domein	-29.834	-29.603	231
5	Bestuur en veiligheid	-4.912	-4.346	566
6	Algemene dekkingsmiddelen	90.029	90.474	446
	Vennootschapsbelasting	-	51	51
	Overhead	-12.323	-11.949	374
	Saldo van baten en lasten	21.653	27.087	5.435
	Mutaties reserve	-14.918	-18.190	-3.272
	Gerealiseerd resultaat	6.734	8.897	2.163

Verschillenanalyse per programma:

In de onderstaande verschillenanalyse komt met enige regelmaat de term “onbenut budget” terug. Hiermee wordt niet bedoeld dat er niets gedaan is, maar soms is het niet mogelijk gebleken om tot uitvoering te komen. Door besluitvorming laat in het jaar, prioritering, werk is niet in de markt te zetten, etc.

Programma 1 Duurzaamheid

	Begroting na wijziging 2024	Jaarstukken 2024	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging
	€	€	€
Baten programma 1	5.578	5.444	135
Lasten programma 1	6.480	6.349	132
Totaal saldo van baten en lasten	902	905	-3
Toevoegingen aan reserves	330	421	-91
Onttrekkingen aan reserves	279	339	-60
Het geraamde, gerealiseerde resp. geanalyseerde resultaat	953	987	-34

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 3.000 nadelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / nadeel	Toelichting
-132	nadeel	RUD

		Er is eind 2024 een addendum ontvangen voor het jaarplan 2024 van de RUD. Door de late ontvangst was er geen mogelijkheid meer om deze nog te verwerken in een begrotingswijziging.
44	Voordeel	Bodemsanering Het onbenutte budget van de bodemsanering wordt toegevoegd aan egalisatiereserve bodemsanering.
42	Voordeel	Duurzaamheid Het onbenutte budget Duurzaamheid wordt toegevoegd aan egalisatiereserve Duurzaamheid
43	Voordeel	Overige
3	Nadeel	TOTAAL

Programma 2 Economie en Arbeidsmarkt

	Begroting na wijziging 2024 €	Jaarstukken 2024 €	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging €
Baten programma 2	1.594	1.244	350
Lasten programma 2	5.925	4.792	1.133
Totaal saldo van baten en lasten	4.331	3.548	783
Toevoegingen aan reserves	2.318	2.377	-59
Onttrekkingen aan reserves	1.646	1.644	2
Het geraamde, gerealiseerde resp. geanalyseerde resultaat	5.004	4.281	722

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 783.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / nadeel	Toelichting
342	Voordeel	Gebouwen Budgetten MJOP zijn deels onbenut gebleven. Conform het raadsbesluit bij het vaststellen van het MJOP wordt saldo verrekend met de reserve gebouwen.
59	Voordeel	Archeologie Het onbenutte budget Archeologie wordt toegevoegd aan egalisatiereserve Archeologie.
-99	Nadeel	GREX Het resultaat van de GREX (zie ook raadsbesluit 27 maart 2025) bedraagt -99. Dit zal bij de resultaatbestemming worden onttrokken aan de reserve Grondexploitatie.
121	Voordeel	Monumenten In de 1 ^e berap 2024 is een bedrag van € 90.000 beschikbaar gesteld voor restauratiesubsidies voor molens. Deze zijn in 2024 nog niet in uitvoering gekomen.
211	Voordeel	Stranden Voor de exploitatie van de stranden zijn een aantal budgetten onbenut gebleven.
66	Voordeel	Recreatie en toerisme

		De budgetten voor (subsidies) aan toeristische initiatieven zijn niet volledig benut.
83	Voordeel	Overige
783	Voordeel	TOTAAL

Programma 3 Wonen en Voorzieningen

	Begroting na wijziging 2024 €	Jaarstukken 2024 €	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging €
Baten programma 3	13.877	14.310	-433
Lasten programma 3	29.951	27.397	2.554
Totaal saldo van baten en lasten	16.074	13.086	2.988
Toevoegingen aan reserves	4.334	3.865	468
Onttrekkingen aan reserves	3.580	2.732	847
Het geraamde, gerealiseerde resp. geanalyseerde resultaat	16.828	14.219	2.608

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 2.988.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / nadeel	Toelichting
1.685	Voordeel	Gebouwen In juni 2024 is het beheerplan gebouwen vastgesteld. Kort daarna is gestart met de uitvoering van dit plan. Helaas zijn niet alle geplande werkzaamheden in 2024 uitgevoerd. Er waren onvoldoende aannemers beschikbaar om in de tweede helft van 2024 de geplande werkzaamheden uit te voeren. Er waren ook interne oorzaken. Een aantal grotere projecten zoals Vitaal Oostburg (o.a. voorbereiding verhuizing gemeentehuis/tijdelijke huisvesting) en MFC IJzendijke vergden veel capaciteit van onze gebouwbeheerders. In afwachting van besluitvorming of door strategisch gebouwbeheer zijn diverse werkzaamheden doorgeschoven. Ook was er een periode van gewenning aan het nieuwe beheerprogramma. Inmiddels loopt dit naar behoren en zijn er in Q1 2025 een aantal functionaliteiten uitgebreid om nog efficiënter te werken. De doorgeschoven werkzaamheden worden met dezelfde prioritering in 2025 en verdere jaren opgepakt.
123	Voordeel	Gebouwen De investeringsbudgetten binnen het MJOP zijn eveneens grotendeels onbenut gebleven en gaan mee als restantkrediet naar 2025. De geraamde afschrijving komt ten gunste van het rekeningresultaat.
46	Voordeel	Gebouwen In aanloop naar het opstellen van het MJOP zijn er keuringen geweest om de onderhoudstoestand van de gebouwen te bepalen. Deze zijn € 46.000 lager dan voorzien, en worden verrekend met de reserve gebouwen.

57	Voordeel	BAG Het jaarlijkse budget voor aanvullende projecten is in 2024 niet volledig benut
-182	Nadeel	Parkeerbelastingen Ten opzichte van de raming zijn er minder parkeerboetes opgelegd (-140). Voor het overige zijn er minder opbrengsten uit parkeervergunningen en parkeergelden.
113	Voordeel	Vergoeding glasvezelaanleg Voor de werkzaamheden die door telecomaanbieder worden uitgevoerd, worden vergoedingen ontvangen voor (toekomstig) straatonderhoud. De hogere opbrengst bedraagt € 113.000 en wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve wegen.
101	Voordeel	Bermen/sloten Voor het baggeren/beschoeien van de bermen en sloten zijn minder uitgaven gedaan. Deze worden deels verrekend met de voorziening rioolheffing.
100	Voordeel	Havengebied Breskens In afwachting van de verdere ontwikkelingen in en rondom het Havengebied Breskens worden de kosten (oa. Baggeren) zoveel als mogelijk beperkt. Deze lagere exploitatielasten worden verrekend met de egalisatiereserve Havengebied Breskens.
66	Voordeel	Specifieke uitkering sport Voor de aanvraag bij het Rijk voor de specifieke uitkering sport (compensatie btw) is een bedrag van € 66.000 toegekend.
119	Voordeel	Groen Het groenprogramma heeft incidenteel minder gekost in 2024. Hiervan wordt € 6.000 toegevoegd aan de egalisatiereserve groen.
-305	Nadeel	Rioleringen De exploitatie van de rioleringswerken is in 2024 lager uitgevallen. Het voordeel hiervan wordt verrekend met de voorziening rioolheffing. Vanwege de btw- en overheadcomponent is de toevoeging aan de voorziening hoger dan het voordeel.
88	Voordeel	Begravingen De (ondersteunende) werkzaamheden bij begravingen zijn meer in eigen beheer gebeurd.
71	Voordeel	Lijkbezorgingsrechten De opbrengsten van de lijkbezorgingsrechten zijn aanzienlijk hoger uitgevallen dan afgelopen jaren.
-123	Nadeel	Beheerplan wegen Het totale budget van het beheerplan wegen is met € 123.000 overschreden. Hiervoor wordt hetzelfde bedrag onttrokken aan de egalisatiereserve wegen.
-60	Nadeel	Bestemmingsplannen Ten behoeve van het actueel houden van de bestemmingsplannen is dit jaar € 60.000 meer besteed dan begroot. Dit bedrag wordt verrekend met de egalisatiereserve bestemmingsplannen.
9	Voordeel	Gemeentelijke eigendommen De opbrengsten van de verkoop van gemeentelijke eigendommen worden toegevoegd aan de reserve gebouwen. In 2024 is er, per saldo, minder opbrengst gerealiseerd bij de verkoop van snippergroen in het kader van het project illegaal grondgebruik (-

		36). Daar staat tegenover een meeropbrengst van verkoop van gemeentelijke gronden (45).
215	Voordeel	Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen – Oostburg Van het restantbudget voor de inrichting van de projectorganisatie resteert € 88.000. Daarnaast is er een aanvullende regiodealsubsidie van € 61.000 ontvangen voor de inhuur van de projectleiding. Hierdoor is er voor het inhuurbudget grote projecten tbv Vitaal een bedrag van € 127.000 overgebleven. De voordelen zijn mede het gevolg van de vertraging in de uitvoering van het project Vitaal. Beide bedragen (€ 88.000 + € 127.000) worden gedekt door een (evenredig lagere) onttrekking uit de algemene reserve.
138	Voordeel	Leges bouwvergunningen Er is in 2024 voor € 138.000 meer opbrengst gerealiseerd vanuit de leges bouwvergunningen.
358	Voordeel	Afschrijvingen In de begroting wordt conform de financiële verordening rekening gehouden met de volledige afschrijving. Bij de realisatie wordt pas begonnen met afschrijving zodra een investering in gebruik is genomen en wordt er bovendien afgeschreven vanaf de maand waarin de facturen worden verantwoord. Dit levert over de gehele linie grotere en kleinere voordelen op.
369	Voordeel	Overige afwijkingen Hier zijn relatief veel (positieve) afwijkingen < € 50.000.
2.988	Voordeel	TOTAAL

Programma 4 Sociaal Domein

	Begroting na wijziging 2024 €	Jaarstukken 2024 €	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging €
Baten programma 4	8.153	7.362	791
Lasten programma 4	37.987	36.965	1.022
Totaal saldo van baten en lasten	29.834	29.603	231
Toevoegingen aan reserves	1.031	1.031	-
Onttrekkingen aan reserves	424	424	-
Het geraamde, gerealiseerde resp. geanalyseerde resultaat	30.441	30.210	231

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 231.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / nadeel	Toelichting
29	Voordeel	Gebouwen Budgetten MJOP zijn deels onbenut gebleven. Conform het raadsbesluit bij het vaststellen van het MJOP wordt saldo verrekend met de reserve gebouwen.
68	Voordeel	Startgroepen

		De beschikbare cofinanciering voor de regiodeal startgroepen was te hoog geraamd.
-147	Nadeel	Leerlingenvervoer Het leerlingenvervoer binnen het collectief vervoer is hoger dan geraamd.
-450	Nadeel	Inkomensregelingen Met name als gevolg van onvolkomenheden binnen de administratieve processen zijn we genoodzaakt geweest om financieel "schoon schip" te maken. Dit heeft geleid tot het afboeken van openstaande posten tot een bedrag van ca. € 300.000. Voor het overige betreft het meerkosten van open-einde regelingen (bijstandsuitkeringen/minimabeleid).
140	Voordeel	Participatie Dit betreft voor een groot deel een voordelige afrekening voor de werkgeversdienstverlening.
331	Voordeel	Wmo Dit betreft grotendeels open-einde regelingen. Met name bij de huishoudelijke hulp, wmo-hulpmiddelen (rolstoelen, scootmobielen) en de individuele begeleiding zijn minder uitgaven gerealiseerd.
232	Voordeel	Gezondheidszorg Een aanzienlijk deel van de specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2024–2026 kan worden verantwoord vanuit bestaande budgetten. Hierdoor ontstaat er een voordeel.
28	Voordeel	Overige
231	Voordeel	TOTAAL

Programma 5 Bestuur en Veiligheid

	Begroting na wijziging 2024 €	Jaarstukken 2024 €	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging €
Baten	5.626	5.854	-229
Lasten	10.537	10.200	337
Totaal saldo van baten en lasten	4.912	4.346	566
Toevoegingen aan reserves	621	335	286
Ottrekkingen aan reserves	779	679	100
Het geraamde, gerealiseerde resp. geanalyseerde resultaat	4.753	4.001	752

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 566.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / nadeel	Toelichting
320	Voordeel	Gebouwen Budgetten MJOP zijn deels onbenut gebleven. Conform het raadsbesluit bij het vaststellen van het MJOP wordt saldo verrekend met de reserve gebouwen.

-91	Nadeel	Raad Onkosten raad en begeleiding door formateur
-808	Nadeel	College Dotatie aan voorziening wethouderpensioenen (-700), met name door lage rekenrente. Daarnaast begeleiding bestuurlijk samenspel.
60	Voordeel	Bommenregeling Een deel van de ontvangen bijdrage is ter compensatie van door onszelf gemaakte kosten.
1.105	Voordeel	Opvang Oekraïners De geraamde lasten zijn wederom aanzienlijk lager uitgevallen. Hiervan is € 98.000 door lagere afschrijving, waar tegenover een lagere onttrekking uit de egalisatiereserve kapitaallasten staat.
-20	Nadeel	Overige
566	Voordeel	TOTAAL

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb

	Begroting na wijziging 2024 €	Jaarstukken 2024 €	Jaarstukken t.o.v. begroting na wijziging €
Baten	93.107	93.701	-594
Lasten	15.402	15.125	277
Totaal saldo van baten en lasten	-77.705	-78.576	870
Toevoegingen aan reserves	21.610	24.030	-2.420
Onttrekkingen aan reserves	8.617	8.051	567
Het geraamde, gerealiseerde resp. geanalyseerde resultaat	-64.713	-62.596	-2.117

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 870.000 voordelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / nadeel	Toelichting
374	Voordeel	Overhead Hangende het proces Vitaal is de verduurzaming van de buitenkant van het gemeentehuis on hold gezet. Dit gold ook voor enkele zaken in het gebouw, zoals meubilair, technische aanpassingen en nieuwe ICT-voorzieningen. Daartegenover staat een toevoeging aan een (nieuwe) voorziening RVU-regeling van € 249.000. Dit betreft een tijdelijke regeling voor medewerkers die vervroegd wensen uit te treden, maar die onvoldoende saldo hebben kunnen opbouwen met de enkele jaren geleden geïntroduceerde spaarverlofregeling.
51	Voordeel	Vennootschapsbelasting Per saldo zijn de aangiften en aanslagen voor de vennootschapsbelasting van de afgelopen jaren verwerkt.
456	Voordeel	Belastingen Voor de volgende belastingsoorten zijn er afwijkende opbrengsten gerealiseerd:

		- OZB: € 295.000 - Forensenbelasting: € 76.000 - Toeristenbelasting: € 85.000 -/- - Totaal: € 456.000 Met name de toeristenbelasting betreft vooralsnog een prognose.
-11	Nadeel	Overige
870	Voordeel	TOTAAL

Algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen bestaat uit de volgende componenten:

- lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is
- algemene uitkeringen
- dividend
- saldo van de financieringsfunctie overige algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is:									
- OZB woningen	4.733	-	-4.733	5.071	-	-5.071	5.132	-	-5.132
- OZB niet-woningen	2.631	-	-2.631	2.617	-	-2.617	2.851	-	-2.851
- Overige belastingen	608	802	194	577	1.340	762	544	1.195	650
Totaal lokale heffingen	7.972	802	-7.170	8.265	1.340	-6.926	8.527	1.195	-7.333

De werkelijke baten en lasten uit hoofde van lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is wijken ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 407.000.

Onroerendezaakbelastingen

In de begroting is voor de betreffende heffingen een bedrag opgenomen van € 7.688.000. Daadwerkelijk is een bedrag opgelegd van € 7.983.000. Dit betekent een voordeel van € 295.000.

Algemene uitkeringen

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemene uitkeringen									
- uitkering huidig boekjaar	51.581	-	-51.581	53.901	-	-53.901	53.931	-	-53.931
- mutaties uitkeringsjaar 2023	-	-	-	-	-	-	19	-	-19
- mutaties uitkeringsjaar 2022	-	-	-	-	-	-	-29	-	29
Totaal algemene uitkeringen	51.581	-	-51.581	53.901	-	-53.901	53.921	-	-53.921

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is gekoppeld aan de uitgaven van het Rijk. Door bezuinigingen van het Rijk neemt de algemene uitkering af terwijl hogere uitgaven door het Rijk de algemene uitkering laat stijgen.

Zoals uit boven- en onderstaand overzicht blijkt valt de algemene uitkering op realisatiebasis circa € 20.000 hoger uit dan geraamd.

Dividend

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Dividend									
- ZEH N.V.	5.071	-	-5.071	15.580	-	-15.580	15.580	-	-15.580
- BNG Bank	12	-	-12	12	-	-12	22	-	-22
- GBE Aqua/Evides	359	-	-359	359	-	-359	327	-	-327
- Stedin	-	-	-	5	-	-5	5	-	-5
Totaal dividend	5.441	-	-5.441	15.955	-	-15.955	15.934	-	-15.934

De werkelijke baten uit hoofde van dividend wijken ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 22.000.

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit de ontvangen rentebaten over de uitzettingen, alsmede de betaalde rentelasten over de aangeane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening-courant. Voornoemde baten en lasten laten zicht als volgt specificeren:

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Saldo van de financieringsfunctie	5.446	95	-5.351	17.160	1.670	-15.490	1.225	1.799	574
Totaal saldo van de financieringsfunctie	5.446	95	-5.351	17.160	1.670	-15.490	1.225	1.799	574

Het werkelijk saldo van de financieringsfunctie wijkt ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 109.000.

De berekende rente over het eigen vermogen is opgenomen onder de overige algemene dekkingsmiddelen.

Kosten van de overhead

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Kosten van overhead	21	12.131	12.109	67	12.391	12.323	233	12.183	11.949
Waarvan kosten van overhead toe te rekenen aan grondexploitaties, investeringen en dotaties aan voorzieningen ter dekking van groot-onderhoud	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waarvan dekking overhead door toerekening aan grondexploitaties, investeringen (negatieve last) en onttrekkingen aan de voorzieningen ter dekking van groot-onderhoud	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaalbedrag van de kosten van de overhead	21	12.131	12.109	67	12.391	12.323	233	12.183	11.949

De werkelijke baten en lasten uit hoofde van de overhead wijken ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 374.000.

Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting:									
- Afrekening voorgaande jaren	-	-	-	-	-	-	-		-
- Afrekening huidig boekjaar	-	-	-	-	-	-	-	-51	-51
Totaalbedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-51	-51

De werkelijke baten en lasten uit hoofde van de heffing voor de vennootschapsbelasting wijken ten opzichte van de begroting na wijziging af met een bedrag van per saldo € 51.000.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Reservemutaties									
- Toevoegingen aan reserves	-	5.940	5.940	-	21.610	21.610	-	24.030	24.030
- Onttrekkingen aan reserves	1.029	-	-1.029	8.617	-	-8.617	8.051	-	-8.051
Totaalbedrag toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.029	5.940	4.911	8.617	21.610	12.993	8.051	24.030	15.980

Reserves (alle programma's)

Het verschil tussen de begroting (na wijziging) en het werkelijke saldo van baten en lasten is € 3.272.000 nadelig. De belangrijkste afwijkingen zijn de volgende:

Onttrekkingen (nadeel € 1.456.000)

Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / nadeel	Toelichting
-10	Nadeel	Algemene reserve Padelbanen
-479	Nadeel	Algemene reserve Inhuur grote projecten, minder uitgaven
-88	Nadeel	Algemene reserve Inrichting projectorganisatie Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen
-146	Nadeel	Egalisatiereserve kapitaallasten Lagere onttrekkingen door lagere kapitaallasten. Met name opvang Oekraïners (100) en 2 ^e fase Bavodijk (21)
-75	Nadeel	Reserve gebouwen Uitgaven diverse budgetten lager, waar onder keuringen gebouwen, sloop SV Eede en scoutsgebouw Aardenburg
-154	Nadeel	Egalisatiereserve Havengebied Breskens De geraamde onttrekking is uiteindelijk een toevoeging geworden.
-686	Nadeel	Egalisatiereserve wegen Overheveling naar egalisatiereserve kapitaallasten, evenredig aan lagere investeringsuitgaven: - 2 ^e fase Bavodijk (525)

		- HUB Schoondijke (161)
123	Voordeel	Egalisatiereserve wegen Beheerplan wegen
60	Voordeel	Egalisatiereserve bestemmingsplannen Meer uitgaven bestemmingsplannen
-1.456	Nadeel	TOTAAL

Toevoeging (nadeel € 1.816.000)

Bedrag (x € 1.000)	Voordeel / nadeel	Toelichting
982	Voordeel	Egalisatiereserve kapitaallasten Overheveling naar egalisatiereserve kapitaallasten, evenredig aan lagere investeringsuitgaven: - 2^e fase Bavodijk (525) - HUB Schoondijke (161) - Padelbanen (10) - Opvang Oekraïners (286)
-9	Nadeel	Reserve gebouwen Hogere opbrengst verkoop gemeentelijke gebouwen
-100	Nadeel	Egalisatiereserve Havengebied Breskens De geraamde onttrekking is uiteindelijk een toevoeging geworden.
-113	Nadeel	Egalisatiereserve wegen Hogere vergoeding werkzaamheden telecomaanbieders glasvezelaanleg
32	Voordeel	Reserve dividend GBE Aqua Dividend GBE Aqua € 32.000 lager dan geraamd.
-2.453	Nadeel	Egalisatiereserve gebouwen Lagere uitgaven beheerplan gebouwen (MJOP)
-59	Nadeel	Egalisatiereserve archeologisch onderzoek Minder uitgaven
-49	Nadeel	Egalisatiereserve bodemsanering Minder uitgaven
-42	Nadeel	Egalisatiereserve Duurzaamheid Minder uitgaven
-6	Nadeel	Egalisatiereserve Groen

		Minder uitgaven
-1.816	Nadeel	TOTAAL

Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien

Op de post onvoorzien staat het algemene budget voor onvoorziene uitgaven. Op de post beleidsvoornemens staan een aantal stelposten die vanwege hun algemene karakter niet zo makkelijk functioneel op één van de andere programma's geraamd/verantwoord kunnen worden. De totale geraamde en gerealiseerde baten en lasten voor de post onvoorzien laten zich als volgt specificeren:

Omschrijving	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Onvoorzien									
- Algemene dekkingsmiddelen	-	50	50	-	-	-	-	-	-
Totaal onvoorzien	-	50	50	-	-	-	-	-	-

In 2024 is gebleken dat de post onvoorzien niet nodig is gebleken. Deze is derhalve afgeramd in de laatste begrotingswijziging.

Overzicht van de incidentele baten en lasten per programma

Met dit overzicht geven we duidelijkheid over de aard van de baten en lasten. De indicatie van de incidentele baten en lasten geeft informatie die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie en de meerjarenraming. Onder incidenteel verstaan we baten en lasten die zich niet langer dan drie jaar voordoen. De incidentele baten en lasten staan los van bovenstaande verschillenanalyse.

Presentatie van het structureel rekeningssaldo	
<i>(bedragen x € 1.000)</i>	€
Saldo baten en lasten	27.087
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-18.190
Rekeningssaldo na bestemming	8.897
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-5.446
Structureel rekeningssaldo	14.343

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten
Totaal baten en lasten	132.888	141.785
Incidentele baten en lasten:		
Resultaat GREX	99	
Verkoop gemeentelijke gebouwen en gronden (niet GREX)		84
Degeneratievergoedingen glasvezel, naar eg.res wegen		315
Dividend ZEH (na doorbetaling GBE Aqua en inzet struct. dekking)		8.847
Tijdelijke noodopvang Oekraïne	1.970	4.786
Keuringen gebouwen in het kader van MJOP	154	
Gebouwen, onderhoud / sloop	70	
Dotatie voorziening wethouderspensioenen	698	
Dotatie voorziening verlofsparen	385	
Dotatie voorziening RVU-regeling	249	
Projectleiding Grote projecten, uit algemene reserve	578	
Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen, inrichting projectorganisatie (uit algemene reserve)	208	
Bibliotheekmiddelen, motie Asscher	100	
Energiearmoede (SPUK)	143	143
Energietoeslag (incidentele middelen via algemene uitkering)	138	
Totaal programma's	4.792	14.175
Incidentele mutaties reserves:		
Egalisatiereserve Algemene Uitkering	767	296
Reserve overhevelen budgetten (uit 2023)		3.287
Algemene reserve - bestemming rekeningresultaat 2023		937
Algemene reserve - Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen		208
Algemene reserve - contractbeheer		50

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten
Algemene reserve - inhuur grote projecten		423
Algemene reserve - ZEH-dividend	8.847	
Algemene reserve - aankoop panden Vitaal Oostburg / MFC IJzendijke	1.200	
Algemene reserve - strandbeleid		995
Algemene reserve - Padelbaan IJzendijke		70
Egal.res. kapitaallasten -strandbeleid en Padelbanen	1.065	
Egal.res. kapitaallasten - woonunits Baljuwveltersweg	335	
Reserve Onderhoud gebouwen, verkopen	84	
Reserve Onderhoud gebouwen, overheveling van reserve wegen	5.000	
Reserve Onderhoud gebouwen, diverse onderhoud/sloop		70
Reserve Onderhoud gebouwen, keuringen gebouwen		154
Reserve Onderhoud gebouwen, niet besteed budget MJOP	2.452	
Egalisatiereserve Havengebied Breskens	100	
Egalisatiereserve Bodemsanering	49	
Egalisatiereserve Bestemmingsplannen		60
Egalisatiereserve Duurzaamheid	42	
Reserve Volkshuisvestingsfonds		
Egalisatiereserve Wegen, overheveling naar reserve gebouwen		5.000
Egalisatiereserve Wegen, degeneratievergoeding glasvezel	314	
Egalisatiereserve Wegen, tbv beheerplan wegen	510	221
Egalisatiereserve Wegen, nr egal.res kapitaallasten, 2e Bavodijk en HUB Schoondijke		25
Egal.res kapitaallasten, uit reserve wegen, 2e Bavodijk en HUB Schoondijke	25	
Egalisatiereserve Groen	6	
Egalisatiereserve Archeologie (niet besteed budget)	59	
Reserve overhevelen budgetten (naar 2025)	5.770	
Totaal reserves	26.625	11.796
Totaal incidentele baten en lasten	31.417	25.971
Totaal structurele baten en lasten (A-B)	101.471	115.814

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Toevoeging
Egalisatiereserve kapitaallasten	687	
Reserve Deelneming GBE Aqua		5.106
Reserve Dividend GBE Aqua		327
Egalisatiereserve gebouwen - egaliseren MJOP	675	
Egalisatiereserve gebouwen - dekking meerkosten MJOP	714	
Totaal:	2.076	5.433

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

De WNT is van toepassing op de gemeente Sluis. Het voor de gemeente Sluis toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Dit betreft leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functieervulling. In Sluis gaat het uitsluitend om leidinggevende functionarissen met dienstbetrekking.

2024		
bedragen x €	SI de Kievit- Minnaert	PTG Claeijs
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functieervulling in 2024	[01/01] - [31/12]	[01/01] - [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,11
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	128.080	125.193
Beloningen betaalbaar op termijn	22.069	20.397
<i>subtotaal</i>	<i>150.149</i>	<i>145.591</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	150.149	145.591
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2023		
bedragen x €	SI de Kievit- Minnaert	PTG Claeijs
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	[01/01] - [31/12]	[01/01] - [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.747	106.485
Beloningen betaalbaar op termijn	19.548	17.769
<i>subtotaal</i>	<i>144.296</i>	<i>124.254</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	144.296	124.254

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 31 oktober 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3,984 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 1.302.621 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 3,984 miljoen. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 151.442 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Begrotingscriterium	* in Euros
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	nihil
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 238.621
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	nihil
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	nihil
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 238.621
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€ 151.442

De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	€ 87.179
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering).	€ 1.064.000
M&O criterium	
6. Het is gebleken dat de organisatie niet in alle gevallen adequaat heeft gereageerd op de signalen van het Inlichtingenbureau en daarnaast over het laatste kwartaal van 2024 geen informatie bij het Inlichtingenbureau heeft aangeleverd op basis waarvan mogelijk signalen van het Inlichtingenbureau terugontvangen hadden kunnen worden waaruit een mogelijk nadeel voor de gemeente zou blijken.	Niet vast te stellen
Totaal Onrechtmatigheden	€ 1.302.621
Waarvan acceptabel	€ 151.442
Waarvan niet-acceptabel	€ 1.151.179

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na 31 december 2024 geen gebeurtenissen van materieel belang bekend geworden die van invloed zijn op de in de jaarrekening verantwoorde financiële positie per balansdatum. Evenmin hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die een nadere toelichting in de jaarrekening noodzakelijk maken. De jaarrekening biedt daarmee een getrouw en volledig beeld van de financiële situatie van de gemeente op balansdatum.

Realisatie per taakveld

Omschrijving (in duizenden euro's)	Baten			Lasten			Resultaat
	Begroot	Werkelijk	Saldo	Begroot	Werkelijk	Saldo	Saldo
010-6 Mutaties reserves	15.325	13.869	1.456	30.244	32.060	-1.816	-3.272
011-6 Resultaat van rekeningen van baten en lasten	-	-	-	6.734	-	6.734	6.734
01-5 Bestuur	-	-	-	1.135	2.035	-900	-900
02-3Burgerzaken	-	-	-	40	36	4	4
02-5 Burgerzaken	1.023	1.057	-34	1.782	1.770	13	46
03-3Beheer overige gebouwen en gronden	66	69	-3	524	478	47	50
04-5 Overhead	-	-	-	227	239	-12	-12
04-6 Overhead	67	233	-166	12.391	12.183	208	374
05-6 Treasury	17.161	17.159	2	1.670	1.799	-129	-130
061-6 OZB woningen	5.071	5.132	-61	-	-	-	61
062-6 OZB niet-woningen	2.617	2.851	-234	-	-	-	234
063-3Parkeerbelasting	3.991	3.799	192	64	54	10	-182
064-6 Belastingen overige	577	544	33	1.340	1.195	145	112
07-6 Algemene uitkering en overige uitkering gemeentefonds	53.901	53.921	-20	-	-	-	20
08-4Overige baten en lasten	-	-	-	-12	-	-12	-12
08-6 Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-
09-6 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-51	51	51
11-5 Crisisbeheersing en brandweer	7	7	0	3.297	3.024	274	273
12-3Openbare orde en veiligheid	-	-	-	356	328	28	28
12-5 Openbare orde en veiligheid	1	5	-4	603	556	47	51
21-1 Verkeer en vervoer	-	-	-	183	275	-92	-92
21-3Verkeer en vervoer	487	497	-10	7.599	7.172	427	437
22-3Parkeren	-	1	-1	648	571	77	78
24-3Economische havens en waterwegen	-	-	-	365	282	82	82
32-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	626	116	509	626	216	410	-99
33-2 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	28	25	3	227	223	4	1
34-2 Economische promotie	70	88	-18	914	796	118	136
34-6 Economische promotie	13.713	13.860	-147	13	-	13	160
42-3Onderwijshuisvesting	71	74	-3	440	411	28	31
43-2 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	300	479	-179	300	475	-175	4
43-4Onderwijsbeleid en leerlingzaken	417	380	38	1.709	1.747	-38	-75
51-4Sportbeleid en activering	167	172	-4	297	313	-16	-12
52-3Sportaccommodaties	412	749	-337	2.934	2.296	638	975
53-2 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2	2	0	422	385	37	36
53-3Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-	-	-	-	-

Omschrijving (in duizenden euro's)	Baten			Lasten			Resultaat
	Begroot	Werkelijk	Saldo	Begroot	Werkelijk	Saldo	Saldo
53-4Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	25	16	9	270	275	-5	-14
54-2 Musea	31	39	-8	1.002	745	257	264
54-3Musea	-	-	-	-	-	-	-
55-2 Cultureel erfgoed	2	-	2	430	301	129	127
55-3Cultureel erfgoed	-	-	-	-	-	-	-
56-4Media	255	23	232	1.127	897	230	-2
57-2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	535	495	40	2.005	1.651	354	314
57-3Openbaar groen en (openlucht) recreatie	115	194	-79	4.730	4.540	190	270
61-3Samenkracht en burgerparticipatie	829	847	-18	3.202	2.344	858	876
61-4Samenkracht en burgerparticipatie	43	51	-8	1.264	1.160	105	112
61-5 Samenkracht en burgerparticipatie	4.595	4.786	-191	3.494	2.577	917	1.107
62-4Wijkteams	23	-	23	1.158	1.170	-12	-35
63-4Inkomensregelingen	6.272	5.693	580	7.812	7.667	144	-435
64-4Begeleide participatie	30	18	12	4.521	4.562	-41	-53
65-4Arbeidsparticipatie	308	396	-88	1.243	1.084	159	247
66-4Maatwerkvoorzieningen (WMO)	8	9	-1	1.811	1.812	-1	1
671-4Maatwerkdienstverlening 18+	240	230	10	5.473	5.238	236	226
672-4Maatwerkdienstverlening 18	-	-	-	8.614	8.630	-17	-17
681-4Geëscaleerde zorg 18+	-	36	-36	127	61	66	103
682-4Geëscaleerde zorg 18	-	-	-	904	953	-48	-48
71-4Volksgezondheid	364	338	26	1.656	1.398	258	233
72-3Riolering	5.786	5.843	-57	4.048	4.365	-317	-260
73-1 Afval	4.698	4.721	-23	4.027	3.939	87	110
74-1 Milieubeheer	880	723	158	2.270	2.134	136	-21
75-3Begraafplaatsen en crematoria	430	505	-74	819	641	178	252
81-3Ruimtelijke ordening	323	387	-64	1.923	1.726	197	261
82-3Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	200	171	29	127	132	-5	-34
83-3Wonen en bouwen	1.167	1.176	-8	2.133	2.021	112	120
Totaal	143.261	141.785	1.476	143.261	132.888	10.373	8.897

SiSa lijst

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025													
Verstrekker	Uitkeringscode		Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05						
			0	5	Ja	Ja	Nee						
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07									
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13					
			€0	€ 47.076			€0	€0					
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19					
			€391	€9.775	€0	€17.845	€0	€9.235					
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24						
			€12.348	€24.348	€0	€ 1.236	€12.739						
			BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
						Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02						

			€ 57	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 23.057	€ 0	1	94	56	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 361.291	€ 10.731	€ 0	€ 0	€ 142.343	€ 245.421
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
		1						
		2						
		100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 0	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 21.797	€ 21.797	Nee		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
		1						
		2						
		10						
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikingsnummer/referentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)

		1 2 100	Aard controle n.v.t Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t Indicator: D23/06
			SB240186	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 0	€ 232.000	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
			Nee					
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			030009 Provincie Zeeland	31186570/5000005992	€ 23.616	€ 24.141	€ 1.157.169	€ 1.182.902
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			030009 Provincie Zeeland	31186570/5000005992	Ja			
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			030009 Provincie Zeeland	31186570/5000005992	Molenweg eo Hoofdplaat	Ja		
EZ	F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/02	Aard controle R Indicator: F20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/04	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/05	Aard controle R Indicator: F20/06
			SPUKIW23-03576209	Herontwikkeling Vastgoed Oostburg Raadhuisplein Noord	€ 0	er wordt een aangepast plan ingediend (reeds afgestemd met RVO)	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal verblijfbobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfbobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T)	Aantal verblijfbobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfbobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/08	Aard controle D1 Indicator: F20/09	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/10	Aard controle D1 Indicator: F20/11	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/12
			SPUKIW23-03576209	€ 0	Nee	0	Nee	0

			Kopie beschikingsnummer	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee)	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld)	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee)	Eindverantwoording (ja/nee)	
		1	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/13 SPUKIW23-03576209	Aard controle D1 Indicator: F20/14 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/15 er wordt een aangepast plan ingediend (reeds afgestemd met RVO)	Aard controle D2 Indicator: F20/16 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/17 Nee	
		2						
		3						
		4						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 4.193.084	€ 74.045	€ 67.933	€ 0	€ 104.907	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 39.917	€ 26.089	€ 0	€ 424.484	€ 1.159	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Gemeente Participatiewet (PW)	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			Aard controle D2 Indicator: G2/13					
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 7.329	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkings (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 2.298	€ 105.895	€ 5.518
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.447	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 5.745	€ 105.895	€ 5.518
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
		6	Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.	

			Indicator: G10/01 € 379.208	Indicator: G10/02 € 0	Indicator: G10/03 Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01 € 0	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03 Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01 € 8.695	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02 € 0	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03 € 0	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05 Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01 € 79.379	Totale werkelijke berekende uitkering Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02 € 80.902				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		1	Onroerende zaken - Onderhoud	€ 41.575	€ 41.575	€ 0	€ 0	
		2	Roerende zaken -Beheer en exploitatie	€ 11.022	€ 0	€ 11.022	€ 0	
		100	Roerende zaken - Dienstverlening derden	€ 28.305	€ 0	€ 28.305	€ 0	
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H12/01 € 0	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: H12/02 € 38.688	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03 Ja			
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel Aard controle R Indicator: H30/03	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 19.664	€ 23.394	€ 38.540	Ja	Ja
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 134.617	€ 134.617	€ 264.571	Ja	Ja
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 30.252	€ 24.124	€ 39.729	Ja	Ja
		4	Kansrijke Start	€ 24.201	€ 18.276	€ 24.837	Ja	Ja
		5	Mentale Gezondheid	€ 7.563	€ 7.563	€ 22.573	Ja	Ja
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 26.470	€ 10.983	€ 25.657	Ja	Ja
		7	Valpreventie	€ 71.847	€ 67.788	€ 118.578	Ja	Ja
		8	Leefomgeving	€ 15.126	€ 44.570	€ 68.831	Ja	Ja
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.781	€ 3.781	€ 26.794	Ja	Ja
		10	Versterken sociale basis	€ 54.452	€ 65.051	€ 98.573	Ja	Ja
		11	Mantelzorg	€ 15.126	€ 15.926	€ 21.423	Ja	Ja
		12	Eén tegen eenzaamheid	€ 15.126	€ 8.723	€ 17.471	Ja	Ja

		13	Welzijn op recept	€ 14.370	€ 10.622	€ 15.772	Ja	Ja
		14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.781	€ 3.630	€ 3.927	Ja	Ja
		15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 11.041	€ 7.206	€ 20.129	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07					
			Nee					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			1 060664 Gemeente Goes	€ 48.576				
			2					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			270	€ 62.036	€ 124.670	309	€ 81.847	€ 98.338
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			0	€ 0	€ 24.743			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			3.371	1.327	0	189	0	59
VRO	J75B	Regiodeals 3e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/02	Een pijler per regel	Aard controle R Indicator: J75B/04	Aard controle R Indicator: J75B/05	
			1 060715 Gemeente Terneuzen	153643	Pijler 3: Voorzieningen innovatief dichterbij	€ 163.786	€ 208.452	
			2 060715 Gemeente Terneuzen	153643	Pijler 4: Arbeidsmarkt en scholing sterk verbonden	€ 0	€ 16.320	
			100					
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator J75B/01	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen					

		1 2 100	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/06	Aard controle R Indicator: J75B/07	Aard controle R Indicator: J75B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/09		
			060715 Gemeente Terneuzen	€ 475.077	€ 831.038			
			060715 Gemeente Terneuzen	€ 0	€ 204.229			
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/10	Aard controle R Indicator: J75B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/12			
			€ 0	€ 0	Ja			
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			LAI24-03758592	€ 53.033	20	0	0	€ 9.840
			LAI23-03479556	€ 0	0	0	0	€ 0
		1 2 100	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			€ 17.233	€ 25.960	Nee			
			€ 0	€ 0	Nee			
VRO	J109	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	Plan/projectnaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen cumulatief (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) per project ten laste van rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan medeoverheden overgeboekte middelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J109/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/04	Aard controle R Indicator: J109/05	Aard controle R Indicator: J109/06
			Herstructurering volkshuisvesting Sluis	0	0	0	€ 0	€ 0
		1 2 20	Kopie plan/projectnaam	Cofinanciering (jaar T) per project	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per project	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J109/07	Aard controle R Indicator: J109/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/11	
			Herstructurering volkshuisvesting Sluis	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
		1 2 20						
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 345.118	€ 183.704	€ 92.625	€ 907.281	€ 0	€ 2.413
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					

			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 4.757.268	€ 0	€ 0	€ 132.294	€ 0	€ 263.976
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.153.538	€ 15.260.640	

Bijlagen

Begrippenlijst

Deze begrippenlijst geeft voor een aantal (nieuwe) begrippen, mede in relatie tot de nieuwe begrotingsopzet en het duale systeem, een omschrijving.

Begrip:	Omschrijving
Balans:	Onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente.
Baten en lasten (stelsel van):	Een begrotingssysteem van baten en lasten houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.
Begroting:	Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het Besluit begroting en verantwoording onderscheidt een beleidsbegroting en de financiële begroting.
Bestuurlijk belang:	Een bestuurlijk belang heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft.
Categoriale indeling:	Een categoriale indeling is een indeling van baten en lasten naar soorten zoals salarissen, rente en belastingen. Het Besluit begroting en verantwoording 2019 stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar categorieën in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden. De voorgeschreven categorieën worden niet meer bij de comptabiliteitsvoorschriften zelf bepaald, maar bij ministeriële regeling.
Collegeprogramma:	Het college geeft in een collegeprogramma de inhoudelijke invulling van belangrijke onderwerpen die in de zittingsperiode tot uitvoering moeten komen. Het gaat als regel om onderwerpen die naar het oordeel van het college politiek relevant zijn. Hierbij wordt een relatie gelegd naar prioriteiten uit het raadsprogramma.
Comptabiliteitsvoorschriften (BBV):	De comptabiliteitsvoorschriften zijn bij Koninklijk Besluit uitgevaardigde voorschriften voor de inrichting van begroting en de jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente. Op dit moment geldt het Besluit begroting en verantwoording van 2019, inclusief wijzigingen.
Dualisme:	Een dualistisch stelsel kenmerkt zich doordat de posities en bevoegdheden ontvlecht zijn. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.

Begrip:	Omschrijving
Financieel belang:	Een financieel belang heeft een gemeente indien de middelen die zij ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.
Financiële positie:	Onderdeel van de financiële begroting, tevens de tegenhanger van de balans. De financiële positie van een gemeente geeft de grootte en samenstelling van het vermogen aan in relatie tot de baten en lasten.
Jaarrekening:	De jaarrekening is de tegenhanger van de financiële begroting; de jaarrekening gaat in op de realisaties van het afgelopen begrotingsjaar. De jaarrekening is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: 1. de programmarekening en toelichting en 2. de balans en toelichting.
Jaarstukken:	De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening en is de tegenhanger van de begroting.
Jaarverslag:	Het jaarverslag is de tegenhanger van de beleidsbegroting en gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen begrotingsjaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: 1. de programmaverantwoording en 2. de paragrafen.
Overzicht van baten en lasten:	Onderdeel van de financiële begroting dat een overzicht geeft van alle baten en lasten die in de programma's zijn opgenomen.
Paragrafen:	Een paragraaf geeft volgens het Besluit begroting en verantwoording een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.
Programma:	Een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.
Programmabegroting:	Een programmabegroting is een typering voor de nieuwe beoogde begroting doordat de programma's in de begroting centraal staan. In het Besluit begroting en verantwoording wordt het woord programmabegroting niet gebruikt. Het kenmerk van de begroting volgens de nieuwe voorschriften is dat de begroting is onderverdeeld in programma's, daarom wordt er ook wel naar verwezen als programmabegroting. De gemeente is vrij in de keuze van de programma's en in het aantal.
Programmaplan:	Een programmaplan behandelt per programma expliciet de maatschappelijke effecten en de wijze waarop er naar gestreefd wordt die effecten te verwezenlijken. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen: Wat willen we? Wat gaan we ervoor doen? Wat gaat het kosten?

Begrip:	Omschrijving
Programmarekening:	Onderdeel van de jaarrekening. De programmarekening geeft een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten van het begrotingsjaar.
Programmaverantwoording:	Onderdeel van het jaarverslag. In de programmaverantwoording wordt per programma expliciet ingegaan op de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop getracht is deze effecten te verwezenlijken. De vragen: Wat wilden we? Wat hebben we ervoor gedaan? Wat heeft het gekost? zijn de centrale vragen die in dit deel beantwoord worden.
Raadsprogramma:	De raad geeft in een raadsprogramma een agendering van de onderwerpen die in de raadsperiode aan de orde moeten komen. Het gaat als regel met name om de onderwerpen die in de visie van de raad politiek relevant zijn. Het raadsprogramma is de basis voor de planning en control van de raad. In een dualistisch stelsel kunnen alle raadsfracties een raadsprogramma ondertekenen.
Risicomanagement:	Risicomanagement is het proces van identificeren en analyseren van risico's en vervolgens het ontwerpen en implementeren van maatregelen om de kans van optreden van de risico's te verminderen, oftewel om de schade, veroorzaakt door de risico's, te minimaliseren. Risicomanagement is een in hoge mate gestandaardiseerd proces dat in alle gevallen de stappen inventariseren, analyseren, maatregelen nemen en bewaken kent.
Taakvelden:	Het Besluit begroting en verantwoording laat de indeling van de begroting aan de gemeente vrij, maar stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar taakvelden in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden. De voorgeschreven taakvelden zijn niet bij de comptabiliteitsvoorschriften bepaald, maar bij ministeriële regeling.
Verbonden partij:	Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
Weerstandscapaciteit:	De weerstandscapaciteit is het geheel van geldmiddelen (zoals de algemene reserve) waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepast hoeven te worden.
Weerstandsvermogen:	Het vermogen van de gemeente om niet structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten.

Indicatoren

Pr	Indicator	Eenheid	Bron	Beschrijving	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
1	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	241,5	190	n nb
1	Func tiemenging	%	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	45,1	42	n nb
2	Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)	180	180	n nb
2	Hernieuwbare elektriciteit	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	n nb	25	n nb
3	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	803	796	822
3	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	885	885	911
3	WOZ-waarde woningen	dzd euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	303	321	324

3	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	14,5	6,1	nmb
3	Demografische druk	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.	86,7	84	87,3
4	Jongeren met delict voor rechter	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	1	1	nmb
4	Niet-sporters	% (4-jaarlijks)	CBS / RIVM - Gezondheidsenquête	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	nmb	60,4	nmb
4	Banen	per 1.000 inw 15-64jr	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	846,7	660	nmb
4	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	68,1	66	69
4	Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw 18jr eo	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.	17	25	18
4	Lopende re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65jr	CBS - Participatie Wet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	5,3	7,2	8,2
4	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.	960	90	880

4	werkloze jongeren	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	1	1	n nb
4	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	3,3	2,1	3,2
4	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.	4,6	15	n nb
4	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.	22	10	n nb
4	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	3	4	n nb
4	Jongeren met jeugdhulp	% van jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	Het percentage van jongeren tot 18 jaar die hulp en zorg ontvangen zoals deze bedoeld is in de Jeugdwet.	17,4	9,5	17,1
4	Jongeren met jeugdbescherming	% van jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura	Het percentage van alle jongeren tot 18 jaar die onder jeugdbescherming vallen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt.	2	0,7	1,7

Overzicht investeringsuitgaven

Activanummer	Omschrijving	Investeringsuitgaven in 2024
	Kosten van onderzoek en ontwikkeling	28.223
3100026	Uitbreiding De Vlaschaard (voorber.kred.)	28.223
	Bedrijfsgebouwen	276.207
5410030	Archeologisch museum Aardenburg	7.847
6100003	Dakrenovatie/akoestische mtrgln gymzaal Sch'dijke	190.112
6100016	MJOP24 - MFC Sluis - gebouwaanpassingen	29.641
6700005	MFC Aardenburg - bouw	12.460
7220313	Gemalen/pompunits bouwkundig 2023	11.806
7220314	Gemalen/pompunits bouwkundig 2024	3.807
9600079	MJOP24 - Werkplaats Oostburg - gebouwaanpassingen	14.838
9600083	Vorbereidingskrediet gemeentehuis	5.695
	Gronden en terreinen	4.306
3100024	Technopark Schoondijke	-7.955
9600076	Lijngoot werkplaats Gemeentewerken	12.261
	Grond-, weg-, waterbouwkundige werken MN	1.428.439
2100126	Vervanging openbare verlichting 2024 (masten)	164.190
2100128	Vervanging openbare verlichting 2024 (armaturen)	247.609
2100151	Beheerplan wegen: rehabilitaties 2023	461.060
2100153	Beheerplan wegen: rehabilitaties 2024	442.235
2100161	2e fase Bavodijk MPN	11.066
5600070	Duurzaam onderhoud bruggen 2024	31.652
5600072	Ruiterroutes	-559
5800014	Speelterreinen 2023	2.295
5800015	Speelterreinen 2024	68.893
	Grond-, weg-, waterbouwkundige werken EN	1.864.673
2100135	MFC Aardenburg - parkeren, terrein, infra	-5.635
2100164	HUB Schoondijke	14.089
5310021	3e voetbalveld IJzendijke	43.500
5310022	Padelbanen Aardenburg	1.452
7220211	IJzendijke Slijpstraat/Kazernestraat e.o.	-6.849
7220238	Afkoppelen IJdijke Raveleijnstraat/Blindehoek e.o.	-6.760
7220251	Vervanging vrijverval riolering 2018	146.820
7220253	Afkoppelen St. Anna ter Muiden	-105.255
7220300	Vrijvervalriool vervanging/renovatie 2020	-40.117
7220301	Vrijvervalriool vervanging/renovatie 2021	-47.031
7220302	Vrijvervalriool vervanging/renovatie 2022	-25.226
7220303	Vrijvervalriool vervanging/renovatie 2023	55.714
7220304	Vrijvervalriool vervanging/renovatie 2024	1.107.524
7220308	Vrijvervalriool afkoppelen/verbetering 2023	640.354
7220309	Vrijvervalriool afkoppelen/verbetering 2024	3.975
7220333	Rioolpersleiding vervanging 2023	80.050
7220334	Rioolpersleiding vervanging 2024	8.068
	Machines/apparatuur/installaties	182.695

5200013	MJOP24 - De Eenhoorn Oostburg - installaties (1)	7.219
5600076	Visie streekpromotie en Gastheerschap	10.562
7220318	Gemalen/pompunits mechanisch 2023	7.436
7220319	Gemalen/pompunits mechanisch 2024	3.808
7220323	Gemalen elektrisch (MacTek/Aquaview++) 2023	5.577
7220324	Gemalen elektrisch (MacTek/Aquaview++) 2024	28.216
7220328	Pompunits elektrisch 2023	14.443
7220329	Pompunits elektrisch 2024	41.102
9600059	Ipads Raad 2022	1.970
9600074	Beeldschermwerkplekken	2.854
9600075	Belfort Camera volgsysteem 2023-2027	59.507
	Vervoermiddelen	55.613
9600067	Vervanging bedrijfsvoertuigen GW 2023	30.347
9600068	Vervanging bedrijfsvoertuigen GW 2024	25.266
	Woonruimten	467.153
6100048	Aanschaf woonunits Baljuwveltersweg 2024	467.153
	Overige materiële vaste activa	62.054
5200002	Discuskooi Atletiek Oostburg	2.340
7210006	Inzamelmiddelen huisvuil, grondstoffenplan `19-`23	59.714
	Bijdragen aan activa van derden	53.176
5200000	Padelbaan tennisvereniging Tiola IJzendijke	70.000
5200001	Padelbaan St. Sportcentrum Cadzand	-16.824
	Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	5.506.699
9130008	Deelneming GBE Aqua	5.106.699
9130009	Deelneming Stedin	400.000
	Overige langlopende leningen	621.045
8220004	Leningen Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	388.085
9130004	Deelname stimuleringsfonds volkshuisvesting	210.063
9600011	Fietsproject	22.897
		10.550.283